

آموزش نوین نگارش فارسی

برای غیرفارسی زبانان

مقدمه

مجموعه حاضر، برای آموزش نگارش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان از سطح آغازین تا سطح پیشرفته طراحی و تدوین شده است. لازم به ذکر است که بر اساس مطالعه منابع معتبر در زمینه آموزش مهارت نگارش و پژوهش در این حوزه و همچنین با توجه به تجربه نگارندگان در آموزش نگارش فارسی، نوعی توالی و اولویت‌بندی برای ارائه مطالب ارائه شده است. بر اساس پژوهش‌های انجام‌شده توسط نگارندگان و دیگران، یکی از مهم‌ترین مشکلات فارسی‌آموزان در نگارش زبان فارسی کاربرد واژه‌های نقشی - شامل حروف ربط و حروف اضافه - می‌باشد؛ بنابراین در این مجموعه در درس‌های اول، انواع حروف اضافه‌ی زبان فارسی بر اساس معنی و کاربرد طبقه‌بندی شده و معرفی شده است و در ضمن آموزش حروف اضافه، انواع جمله‌های ساده زبان فارسی نیز معرفی شده و تمرین می‌شود. در ادامه حروف ربط زبان فارسی و نوشتن جملات مرکب و همچنین مقایسه این حروف با حروف اضافه‌ی هم‌معنی آنها و تبدیل جملات مرکب به جمله‌ی ساده، ارائه شده است. بعد از ارائه این مطالب و آشنایی فارسی‌آموز با انواع جملات ساده و مرکب در فارسی و همچنین واژه‌های نقشی، به معرفی انواع پاراگراف و ارائه تمرین‌های کافی درباره‌ی هر نوع پرداخته شده است. لازم به ذکر است که مواجهه با نمونه‌های واقعی جملات و پاراگراف‌ها و متن‌ها، یکی از روش‌های مؤثر آموزش نگارش می‌باشد و بنابراین در همه‌ی بخش‌ها نمونه‌های کافی به فارسی‌آموزان ارائه شده است. لازم به ذکر است که نگارندگان با انجام یک مطالعه‌ی آزمایشی، بر روی دو گروه از فارسی‌آموزان، تا حد زیادی از مناسب بودن و درستی ترتیب و توالی ارائه‌ی مطالب در این مجموعه اطمینان حاصل کردند. در این مطالعه به گروهی از زبان‌آموزان بر اساس همین مجموعه و به گروهی دیگر بر اساس نظر شخصی اساتید، مطالب مهارت نگارش ارائه شد. نتایج پژوهش نشان داد با اینکه در پیش‌آزمون تفاوت معناداری بین کیفیت نگارش دو گروه وجود نداشت، ولی در پس‌آزمون این تفاوت معنادار بود؛ یعنی گروهی که بر اساس توالی ارائه‌شده در این مجموعه در کلاس آموزش دیدند و به تمرین پرداختند، عملکرد بسیار قابل‌قبول‌تری در مهارت نگارش و کیفیت نوشته‌ها و انشاءها از خود نشان دادند.

شایان ذکر است که نگارندگان، پیکره‌ای بالغ بر هزار متن و نوشته، از فارسی‌آموزان در طی حدود دو سال جمع‌آوری کرده‌اند؛ بنابراین بسیاری از نمونه‌ها و مثال‌ها، به خصوص نمونه‌های حاوی خطاهای نگارشی از این پیکره استخراج شده است و کاملاً طبیعی می‌باشند.

علاوه بر این در این مجموعه به مفهوم نگارش کنترل‌شده توجه شده است. نگارش کنترل‌شده انشایی است که در آن برای زبان‌آموزان محتوی و یا ساختارهای نگارشی زیادی فراهم می‌شود. این نوع انشاء نقطه مقابل انشاء آزاد است که در آن زبان‌آموز ایده‌های خود را تولید کرده، نظم می‌بخشد و به زبان خود بیان می‌کند. در نگارش کنترل‌شده چیزی بیشتر از یک موضوع به زبان‌آموز ارائه می‌شود. مثلاً یک پاراگراف به او می‌دهیم تا آن را تغییر بدهد،

یک متن به او داده می‌شود تا آن را ادامه دهد و ... در واقع ما یک مدل به او می‌دهیم تا برا اساس آن کار کند. این نوع نگارش به ویژه در مراحل ابتدایی که زبان‌آموز مهارت و تبحر کافی در نوشتن و واژگان زبان دوم ندارد، بسیار کارآمد است. این نوع نگارش برای فعالیت‌های گروهی یا بحث‌های کلاسی نیز بسیار مناسب است. وظیفه مدرس در مراحل مختلف این است که خطاهای دستوری را اصلاح کند، اصطلاحات و تعبیرات درست را به او آموزش بدهد و واژگان مورد نیاز او را فراهم کند.

انواع نگارش کنترل‌شده: ۱- انشاء کنترل‌شده، ۲- سؤال و جواب، ۳- انشاء هدایت‌شده، ۴- انشاء موازی، ۵- مرتب‌سازی جملات به هم‌ریخته

۱- انشاء کنترل‌شده: در این نوع نگارش متنی به زبان‌آموز ارائه می‌شود و بنابراین نیازی نیست نگران محتوی، ساختار، عقیده‌ها و ایده‌ها و ساخت جملات باشد. او همان متن را با تغییرات اندکی بازنویسی می‌کند. مثلاً انشایی درباره «یک مرد» را برای «دو مرد» بازنویسی کند؛ در این صورت تفاوت بین ساخت‌های مفرد و جمع را به خوبی درک می‌کند. یا مثلاً یک متن زمان گذشته را به زمان حال تغییر می‌دهد، متن معلوم را به مجهول تبدیل می‌کند یا برعکس. این نوع تمرین‌ها توجه زبان‌آموز را به مشخصه‌های خاصی از زبان نوشتاری جلب می‌کند و روشی کارآمد برای تقویت دستور، واژگان و نحو است. اکثر اوقات ایجاد یک تغییر در متن تغییرات دیگری را نیز به دنبال خواهد داشت. این موارد را هم به زبان‌آموز تذکر دهید. در برخی از انشاءهای کنترل‌شده، از زبان‌آموز خواسته می‌شود که واژه‌هایی را در جاهای خالی بگذارد. مزیت این تمرین بر تمرین‌های یک‌جمله‌ای از این نوع، این است که انسجام متن بر انتخاب واژه‌ها مؤثر خواهد بود.

۲- سؤال و جواب

در این نوع نگارش زبان‌آموزان یک متن نمی‌نویسند؛ بلکه به مجموعه‌ای از سؤال‌ها جواب می‌دهند که در نهایت تبدیل به یک متن می‌شود.

۳- انشاء هدایت‌شده

این نوع نگارش، نوعی انشاء کنترل‌شده است؛ ولی نسبت به آن کمتر مهار شده است. چرا که در اینجا کل محتوی به زبان‌آموز داده نمی‌شود؛ بلکه بخشی از آن مهیا می‌شود. مثلاً جمله اول و آخر و یک طرح کلی به آنها داده می‌شود یا مجموعه‌ای از سؤالات و اطلاعاتی که باید در انشاء باشد. برای مثال تصویری به زبان‌آموزان داده می‌شود و درباره آن بحث در کلاس بحث می‌شود. واژگان و اصطلاحات جدید روی تخته نوشته می‌شود. سپس مدرس راهنمایی‌های لازم را برای نوشتن انشاء به زبان‌آموزان ارائه می‌دهد و از آنها می‌خواهد درباره آن تصویر انشایی بنویسند.

همچنین می‌توان موضوعات را با توجه به مشاهدات و تجربیات زبان‌آموزان هدایت کرد. مثلاً می‌توان یک جمله آغازین به آنها داد تا ادامه آن را با جزئیات بر اساس تجربه خود تکمیل کنند. می‌توان برخی از انشاءها را با صدای بلند خواند یا روی تخته نوشت تا دیگران هم حاصل کار هم کلاسی‌های خود را ببینند.

علاوه بر این می‌توان از موضوعات مطرح شده برای بحث آزاد در کلاس برای نوشتن انشاء استفاده کرد. موضوع ازدواج در کشور شما چگونه آغاز می‌شود؟ مراحل اولیه آن چیست؟ چه امکانات اقتصادی برای ازدواج لازم است؟ افراد چقدر در انتخاب همسر آینده خود آزادند؟ تا چه حدی در معاشرت و ارتباط با خواستگار خود از جانب خانواده آزادی دارند؟ نظر شما در این مورد چیست؟ این فرایند از نظر شما چه مزیت‌ها و چه نواقصی دارد؟ از دیگر موارد انشاء مهارت شده این است که اولین و آخرین جمله را به زبان آموز بدهیم و از او بخواهیم آن را ادامه دهد. توالی چند تصویر هم، مواد مناسبی برای نگارش هدایت شده فراهم می‌کند. تصاویر موضوعات را ارائه داده و بحث کلاسی هم واژگان مورد نیاز و دستور را فراهم می‌کند.

۴- نگارش موازی: این نوع نگارش آزادترین نوع انشاء هدایت شده است. در اینجا زبان آموز یک متن درباره یک موضوع را می‌خواند؛ سپس با استفاده از واژگان، دستور، عوامل انسجامی و ساختار کلی آن درباره همان موضوع انشاء خود را می‌نویسد. از تمرین‌های صوتی نیز می‌توان در اینجا استفاده کرد.

به امید گسترش هر چه بیشتر زبان فارسی در جهان

فهرست مطالب

نگارش یک	جلسه یک	آموزش حروف اضافه و واژه‌های مرتبط با مکان و جمله سازی با آنها : بالا، پایین، در، کنار، چپ، راست، وسط، روی، زیر، داخل، جلو، پشت، مقابل، روبرو، عقب، بین، مرور و تأکید بر سه زمان گذشته استمراری، حال استمراری و حال التزامی، تبدیل زمان‌ها به یکدیگر، تبدیل شخص و شمار در جملات، تأکید بر مطابقه بین فعل و فاعل از لحاظ شخص و شمار نوشتن پاراگراف‌هایی درباره‌ی مکان‌ها بر اساس تصاویر
	جلسه دو	معرفی و مرور جمله دو جزئی، سه جزئی دارای مسند و فعل اسنادی جمله سه جزئی دارای مفعول، سه جزئی با متمم، جمله چهار جزئی با مفعول و متمم و بسط دادن جمله ها با اضافه کردن قید ، متمم، صفت، مضاف الیه مرور مجدد واژه‌های مکانی
	جلسه سه	معرفی انواع کاربردهای حرف اضافه «به» و «با»، حروف اضافه ساده و مرکب زمان: قبل از، پیش از، بعد از، پس از ، به محض، از تا ، ساختن جمله‌های مختلف و حل تمرین در این زمینه مرتب کردن عبارات و گروه‌های نامرتب طولانی
	جلسه چهار	حروف اضافه علت : به علت، به دلیل، به خاطر، در نتیجه‌ی حروف اضافه هدف و منظور: برای، به منظور، به خاطر، با هدف نوشتن جمله با این حروف اضافه و انجام تمرین‌های متنوع اصلاح جملات دارای خطای مربوط به حروف اضافه مرتب کردن جملات
	جلسه پنج	حروف اضافه «علاوه بر»، به علاوه، به اضافه، حروف اضافه « به جز، غیر از، مگر، جز»، حرف اضافه « بدون» اصلاح جملات دارای خطای مربوط به حروف اضافه نوشتن جمله با این حروف اضافه و انجام تمرین‌های متنوع معرفی وابسته‌های پیشین و پسین اسم مانند صفت اشاره، صفت تعجبی، صفت عالی، اعداد ترتیبی پیشین و پسین، «ی» نکره، نشانه جمع، مضاف الیه و صفت و مرور و جمع‌بندی و آزمون پایانی
	جلسه شش	

نگارش ۲	جلسه یک	معرفی حرف ربط و جمله مرکب ، حروف ربط «و»، «یا»، «نه»، «یا، یا»، حروف ربط زمان: به محض اینکه= همین که، وقتی که، بعد از اینکه= پس از اینکه، قبل از اینکه= پیش از اینکه، سپس، بعد، پیش از این، قبل از این، بعد از آن، قبل از آن، ساختن جمله با این حروف ربط، مقایسه حروف اضافه و حروف ربط زمان و ساختن جمله و بیان تفاوت جملات ساده و مرکب ، حرف ربط «بدون اینکه»، پیدا کردن حروف ربط در متون، جایگزینی حروف ربط در جملات و ساختن جمله و نوشتن متن کوتاه
	جلسه دو	معرفی حروف ربط علت: به علت اینکه، به خاطر اینکه، برای اینکه، بنابراین، به همین دلیل، به همین علت ، از این رو، پس، چون، زیرا، ساختن جمله و حل تمرین‌های متنوع با این جملات، معرفی جمله علت و جمله نتیجه و تمرین آنها در کلاس مقایسه حروف اضافه و حروف ربط علت تأکید بر نوشتاری بودن واژه‌ها و آرایش واژگان و اصلاح واژگان و جملاتی که به صورت گفتاری نوشته شده‌اند

معرفی حروف ربط افزایش به اضافه اینکه، علاوه بر اینکه، به علاوه اینکه، هم هم ...، نه تنها..... بلکه و ساختن جمله با این حروف ربط	جلسه سه	
معرفی جمله شرطی و برخی از انواع ساده آن تمرین و تولید جملات شرطی حروف ربط استثناء	جلسه چهار	
مرور حروف ربط معرفی انواع که در فارسی و تمرین جمله‌های کرکب با «که»	جلسه پنج	
معرفی زندگی‌نامه یا شرح حال به صورت مختصر با مثال، چه مطالبی در این نوع نوشته لازم است و نوشتن زندگی‌نامه خود زبان‌آموزان مرور و جمع‌بندی و آزمون پایانی	جلسه شش	

معرفی مفهوم پاراگراف، جمله موضوع (کلیدی)، انسجام محتوایی در یک پاراگراف، نوشتن جمله موضوع برای پاراگراف‌های متعدد، یافتن و حذف جملات اضافی و نامرتبط پاراگراف‌ها،	جلسه یک	نگارش ۳
مرور مفهوم پاراگراف و معرفی پاراگراف فهرستی یا برشماری ارائه نمونه‌های متعدد از این نوع پاراگراف، معرفی واژگان و اصطلاحاتی مانند اعداد اصلی، اعداد ترتیبی، و ...، همچنین اصطلاحاتی مثل مورد بعدی، سپس، همچنین، علاوه بر این، در نهایت، نهایتاً که در این نوع پاراگراف کاربرد دارند. نوشتن حداقل دو نمونه از این نوع پاراگراف توسط زبان‌آموزان	جلسه دو	
مرور دو جلسه قبلی معرفی روش صعودی و نزولی در پاراگراف فهرستی ارائه نمونه‌های متعدد از این نوع پاراگراف و تشخیص نوع پاراگراف نوشتن یک پاراگراف از هر مورد به صورت گروهی یا فردی	جلسه سه	
معرفی پاراگراف علت و معلول ارائه نمونه‌های متعدد از این نوع پاراگراف معرفی حروف ربط، افعال، اصطلاحات	جلسه چهار	
مرور و تمرین مجدد پاراگراف فهرستی و علت و معلولی و نوشتن چند نمونه با ارائه واژگان شبکه‌ای	جلسه پنج	
آزمون پایانی	جلسه شش	

معرفی مفهوم پاراگراف مقایسه‌ای و تقابلی ارائه نمونه‌هایی از این دو نوع پاراگراف و نوشتن و تمرین آنها مرور اصطلاحات لازم در این پاراگراف از قبیل صفت برتر و برترین و حروف ربط لازم	جلسه یک و دو	نگارش ۴
معرفی پاراگراف توصیفی توصیف خصوصیات جسمی و اخلاقی و روحی افراد	جلسه سه و چهار	

		توصیف مناظر و مکان‌ها ارائه فهرستی از واژگان مورد نیاز برای این نوع نوشته
	جلسه پنج	پاراگراف تعریفی ارائه نمونه‌های متنوع و تمرین این نوع پاراگراف
	جلسه شش	مرور و جمع‌بندی آزمون پایانی

نگارش ۵	جلسه یک	گزارش نویسی
	جلسه دو و سه	مقاله نویسی معرفی پاراگراف‌های مقدماتی، توضیحی و بدنه اصلی نوشته و پاراگراف جمع‌بندی ارائه نمونه‌های متنوع تولید این نوع نوشته
	جلسه چهار	خلاصه نویسی معرفی اصول خلاصه‌نویسی ارائه خلاصه متن‌های مختلف و نوشتن خلاصه متن‌ها
	جلسه پنج	نامه نگاری با تاکید بر نامه های رسمی اداری نوشتن نامه‌های رسمی و اداری کوتاه، بیان دقیق ساختار نامه‌های اداری، معرفی واژگان و ساخت‌های دستوری مخصوص این نوع نوشته، آوردن مثال و تمرین این نوع نوشته در کلاس
	جلسه شش	مرور و جمع‌بندی آزمون پایانی

۱) فرم زیر را پر کنید.

نام:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

نام خانوادگی:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

..... شماره شناسنامه: محل تولد: نام پدر:

..... تاریخ تولد: مذهب: تابعیت:

وضعیت تأهل مجرد ☐ متأهل ☐

شماره ملی: تلفن همراه:

تلفن منزل: شماره گذرنامه.

نشانی کامل محل سکونت:

.....

.....

مشخصات همسر:

نام و نام خانوادگی: تابعیت:

مذهب: محل تولد:

مدرک تحصیلی: رشته تحصیلی:

شغل:

۲ در یک پاراگراف خودتان را معرفی کنید.

فرم زیر را پر کنید. ۳

فرم ثبت نام دانشگاه

وضعیت تأهل:				سال تولد:		
وضعیت اشتغال:						
پست الکترونیکی:				آدرس:		
سال پایان	سال شروع	نمره پایان نامه	معدل کل	نام دانشگاه	رشته - گرایش	
						کارشناسی
				عنوان پروژه کارشناسی ارشد		
				نام استاد راهنما		

متن زیر را اصلاح کنید. ۴

سلام استاد - اسم من مین هیو لی است. من کره جنوبی هستم. ۲۵ سالمه دارم. من یک داداش کوچک دارم. اسمش مین ساک است. الان من در ایران می مونم که زبان فارسی درس می کنم. داخل دانشگاه در خوابگاه زندگی می کنم. من یک سگ دارم . او خیلی باخوشه. او نه سالشه. من امیدوارم که در ایران درباره ی فرهنگ، غذا و مردم فیلم بسازم.

یکی از هم کلاسی هایتان را در یک پاراگراف معرفی کنید. تمرین

اسم دوست من است. فامیلیش است. او
 اهل

اسم و فامیل:
 اهل کجا:
 سن:
 شغل:
 تاریخ و محل تولد:
 محل زندگی:
 صفات:
 ...

تمرین ۵ - متن زیر را به زمان های حال اخباری (استمراری) با دوم شخص مفرد و حال التزامی با سوم شخص جمع تغییر دهید.

او هر روز صبح ساعت ۶ بیدار می شد، بعد از نماز خواندن و خوردن صبحانه لباس می پوشید و به محل کارش می رفت. همیشه قبل از شروع کار، برنامه روزانه اش را مرور می کرد. تا ساعت ۲.۵ سر کار^۱ بود. سپس با اتوبوس یا مترو به خانه بر می گشت^۲ و گاهی سر راهش وسایل لازم خانه را نیز می خرید. وقتی به خانه می رسید، نهار حاضر بود؛ همه خانواده با هم نهار می خوردند. سپس دو ساعت استراحت می کرد. اوقات فراغتش را در خانه کنار خانواده بود یا کتاب می خواند یا به خانه پدر و مادرش می رفت و کارهای آنها را انجام می داد. همیشه سعی می کرد شب ها زود بخوابد و صبح ها زود از خواب بیدار شود.

^۱ یعنی در محل کار

^۲ فعل برگشتن جزو افعال پیشوندی است و در حالت استمراری «می» بعد از بر، یعنی وسط فعل می آید؛ یعنی بر می گردم، بر می - گشتم، همچنین در حالت منفی نیز «ن» نفی در وسط فعل می آید. بر نمی گردم، بر نمی گشتم، بر نگشتم

خطاها را در جمله‌های زیر پیدا کنید و جمله را درست بنویسید.

- ۱- هوا در روستا تمیز و سالم.
- ۲- من در پارک ملت همیشه پیاده.
- ۳- سحرخیزی فایده‌های خیلی زیادی.
- ۴- ما در شهر مشهد کارهای مختلفی می‌کردند.
- ۵- ما هر روز دوبار دندان‌هایمان را می‌شویند.
- ۶- شما به او گفت.
- ۷- من روزهای زندگی با شما را فراموش نمی‌کند.
- ۸- اسم من جعفر هستم.
- ۹- غذاهای ایران ارزاتر از غذاهای عربستان.
- ۱۰- من به تهران برای ویزای تحصیلی

کلمه در متن زیر واژه مناسب را انتخاب کنید و متن را کامل کنید.

من به یک (۱) رفتم تا هدیه (۲) برای هایم (۳)
بخرم. دو تا (۴) دارم، امیر و محمد و دو تا (۵)، مریم و مینا. در قفسه‌ها
تعداد زیادی (۶) بود و من شروع به انتخاب (۷) برای پسرها کردم. می‌دانستم
که هر دوی آنها (۸) دوست دارند. دخترها کوچک‌تر هستند. بعد از دیدن
..... (۹) مختلف، نهایتاً تصمیم گرفتم برای هر دوی آنها (۱۰) بخرم.

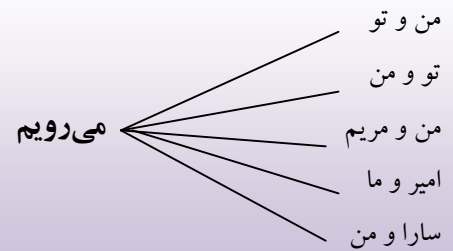
- ۱- کتاب فروشی / شیرینی‌فروشی / اسباب‌بازی فروشی / کفاشی
- ۲- تولد / عید / ازدواج / سال نو / روز مادر
- ۳- خواهرزاده / نوه / عمو / خاله
- ۴- نوه پسر / خواهرزاده / خواهر
- ۵- برادرزاده / نوه دختر / برادر
- ۶- کتاب قصه / اسباب‌بازی / کفش /
- ۷- کتاب / ماشین / مداد / عروسک
- ۸- ماشین / داستان‌های تخیلی / عروسک / عینک آفتابی
- ۹- کتاب‌های تصویری / اسباب‌بازی‌های دخترانه / دفتر نقاشی / کیف

۱۰- عروسک / ماشین / کتاب قصه / شمشیر

تمرین - در جمله‌های زیر فعل مناسب بنویسید.

- ۱- من و پارسا هر روز به پارک ملت..... (رفتن)
- ۲- یاسمن و ما در رستوران کباب..... (خوردن)
- ۳- من و تو سه سال با هم در یک مدرسه..... (بودن)
- ۴- من و او دیر به کلاس..... (آمدن)
- ۵- ما و خانواده‌ی شما ده سال است که همسایه..... (بودن)
- ۶- تو و من روی صندلی کنار پنجره..... (نشستن)

نکته: اگر «من» یا «ما» همراه شخص دیگری نهاد قرار بگیرد، فعل به صورت اول شخص جمع می‌آید.

درس دوم - ، حروف اضافه و واژه‌های مربوط به مکان

۱- حروف اضافه و کلمه‌های مربوط به مکان و جهت‌ها

بالا، پایین، در، کنار، چپ، راست، وسط، روی، زیر، داخل، جلو، پشت، مقابل، روبرو، عقب، بین، روبرو،
مقابل

در این شکل‌ها چه چیزهایی می‌بینید؟ از کلمات بالا استفاده کنید و جمله بسازید.

[illegible]

چه چیزهایی در کلاس خودتان می‌بینید؟ ده جمله درباره‌ی کلاستان با استفاده از کلمات اول درس بنویسید.

۲

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

۲- گاهی اوقات ممکن است چند مضاف‌الیه یا چند صفت پشت سر هم بیایند و یک گروه اسمی یا گروه صفتی بزرگ‌تر بسازند. مانند مثال‌های زیر:

همین سه بچه کوچک و بانمک عموم
آن شهر مرزی نزدیک کشور عراق
جاده‌های کوهستانی و خطرناک غرب ایران

دانشجوی زرنگ و باهوش کلاس فارسی
یک کتاب مفید و علمی درباره‌ی آسمان و ستاره‌ها
معلم فعال، بااخلاق و پرتلاش مدرسه‌ی ما

تمرین - سعی کنید کلمات زیر را مرتب کنید و سپس با آن عبارت‌ها جمله بسازید.

۱- جدی این بسیار استاد

۲- داغ دو شیرکاکائوی با لیوان شکر

۳- صمیمی‌ام عمومی دوست

۴- اصلی نور حرارت و منبع زمین

۵- دقیق پرکار دانشجوی منظم یک

۶- خیابان زیبا وسیع یک و پر درخت

۷- غربی کشور همسایه‌های ایران و شمالی

۸- زمستان ظرف پراز میوه‌های فصل یک

۹- نویسنده کتاب مشهور زیبای این

۱۰- جنگل‌های کشور شمال ایران درختان

۱۱- علی‌آباد کشاورزان روستای مزرعه‌های

۱۲- دستور مفید کتاب فارسی چند زبان

۱۳- روز پاییز سرد فصل یک

درس سوم - انواع جمله‌های ساده

انواع جمله‌های ساده:

۱ - جمله دو جزئی: نهاد + فعل لازم ←

هومن آمد کبوتر پرید امین رفت

۲ - سه جزئی دارای مسند و فعل اسنادی: نهاد + مسند + افعال اسنادی ← (بودن و شدن)

فعل اسنادی فعلی است که صفت و حالتی را به نهاد نسبت می‌دهد و بیان می‌کند و بر انجام کاری دلالت ندارد و یا به صورت یک رابط عمل می‌کند و اجزای جمله را به هم ربط می‌دهد. مثلاً در جمله اول فعل «می‌شود» نقش ربطی دارد و در جمله دوم، صفت خوشحال به نهاد نسبت داده شده است.

امروز هوا بارانی می‌شود.

اتو داغ شد.

شب یلدا یک مراسم ایرانی است.

او وکیل است.

پدرم کشاورز بود.

۳ - جمله سه جزئی دارای مفعول: نهاد + مفعول + نشانه مفعول (را) + فعل ←

دانشجویان کتاب فارسی را دوست دارند.

مادر علی، روزنامه‌ی امروز را خواند.

۴ - سه جزئی با متمم: نهاد + متمم + فعل ←

***متمم: کلمه یا عبارتی است که بعد از حروف اضافه می‌آید. معروف‌ترین حروف اضافه: از، به، برای، با، حتی، در، تا، درباره، ... که هر کدام برای منظور خاصی مانند بیان زمان، مکان، علت، ... استفاده می‌شوند

مینا با مریم رفت.

آنها برای دیدن مینا آمدند.

شما به مشهد رسیدید.

شما با هواپیما مسافرت کردید.

۵ - جمله چهار جزئی با مفعول و متمم: نهاد + مفعول + را + حرف اضافه + متمم + فعل

من موضوع را به استاد گفتم.

من این کتاب را از کتاب‌فروشی خریدم.

آن مرد غذایش را به مرد فقیر داد.

نکته: می‌توانیم به جمله‌ها متمم، قید، صفت و مضاف الیه اضافه کنیم و جمله را طولانی‌تر کنیم..

هوا صاف است.

امروز هوا صاف است.

امروز صبح هوای مشهد بسیار صاف است.

کبوتر پرید.

کبوتر سفید پرید.

کبوتر سفید از پشت بام پرید.

کبوتر سفید از پشت بام همسایه پرید.

عصر کبوتر سفید از پشت بام همسایه پرید.

عصر کبوتر سفید از پشت بام همسایه با سرعت پرید.

آن مرد دیروز در بازار غذایش را به مرد فقیر داد.

شما با هواپیما از بغداد به تهران مسافرت کردید.

آنها دیروز عصر با خانواده برای دیدن مینا آمدند.

مادر علی، کتاب داستان را با دقت زیاد برای نوه‌هایش خواند.

دانشجویان کتاب فارسی را خیلی زیاد دوست دارند.

این جملات را با نوشتن قید متمم، صفت و مضاف الیه طولانی کنید.

تمرین

مثال: من غذا خوردم. من یک غذای خوشمزه خوردم؛ من دیروز یک غذای خوشمزه ایرانی خوردم، من دیروز در خانه‌ی دوستم یک

غذای خوشمزه سنتی ایرانی خوردم. من دیروز در خانه‌ی دوست جدیدم یک غذای خوشمزه سنتی ایرانی خوردم

۱- من به ایران آمدم.

.....

.....

۲- رامین درس را فهمید.

.....

.....

۳- شما آن غذا را دوست دارید؟

۴- ما به مریم هدیه دادیم.

تمرین جملات زیر را مرتب کنید و بنویسید. (اول فعل و بعد فاعل و بقیه اجزای جمله را پیدا کنید).

۱- فرزندانش شام برادر شوهر امشب برای خانه با همسر و به ما می‌آید بزرگم

۲- تولدم هدیه من پسر برای روز دیوان حافظ برای آورد یک

۳- با شیراز مجتبی و هفته ماشین از مشهد آمدند به پسر برادرش گذشته

۴- مغازه یک و گل‌های قرارداد با روبروی زیاد کتابفروشی زیبا پارکی درختان

۵- خانه‌ی عموی کوچه کوچکم سمت است خانه چپ پدربزرگم در

۶- دفترها قفسه‌ها صاحب مغازه بادقت گذاشت را ؛سپس و را آنها تمیزکرد کتاب‌ها داخل

۷- پشت بزرگ وسط مسجد ما و آن یک باغ قرارداد قدیمی محله یک حوض بزرگ

۸- کتاب قفسه در کتاب فارسی دوم در راست قفسه بالا اول و کتاب سمت می‌باشد بین سوم

تمرین - چه چیزهایی در تصویر روبرو می‌بینید؟
با توجه به تصویر جمله بسازید و از حروف اضافه و کلمات مکان استفاده کنید. سپس جملات را تبدیل به یک متن کنید و تصویر را توصیف کنید.

تمرین در متن زیر حروف اضافه مناسب بگذارید. (با، از، در، کنار، به)

تمرین

موشی چشمه‌ای ، خانه ساخت. قورباغه‌ای نیز در آن نزدیکی آب زندگی می‌کرد. قورباغه گاهی اوقات آب بیرون می‌آمد و آواز می‌خواند. موش آواز قورباغه لذت می‌برد. آنها هم دوست شدند. روزی موش قورباغه گفت هر وقت می‌خواهم غم دلم را تو بگویم ، تو آب هستی. قورباغه هم گفت من هم هر وقت می‌خواهم خانه‌ی تو بیایم، تو از سوراخ دیگر بیرون رفته‌ای. موش گفت یک طناب دراز پیدا می‌کنم ، یک سر آن را پای تو و سر دیگر آن را پای خودم می‌بندم تا همیشه حال تو باخبر باشم. روزی موش آب آمد تا قورباغه را صدا کند. کلاغی موش را دید و او را شکار کرد. چون پای قورباغه پای موش بسته بود، قورباغه نیز واژگون هوا رفت. مردم تعجب می‌گفتند : عاقبت هم‌نشینی ناهم‌جنس این است.

تمرین در جمله‌های زیر، خطاها را اصلاح کنید و حرف اضافه درست بگذارید.

- من چاقو و گوشت آشپزخانه گذاشتم.
- میزبان غذا را سفره گذاشت.
- کشاورز درخت زمین می‌کارد.
- من منتظر او به دانشگاه هستم.
- مردم در گذشته به صحرا از شتر استفاده می‌کنند.
- هم‌کلاسی‌اش به کلاس هست.
- دانش‌آموزها به کلاس ماندند.
- من ماه قبل به دوست‌ها را دعوت کردم.
- بیشتر راننده‌ها به تابلوی راهنمایی نمی‌بینند.
- وقتی که معلم به کلاس آمد ، دانش‌جویان به درس خواندند.
- پدر و مادرم خیلی مهربان هستند و من به آنها خیلی دوست دارم

درس چهارم - حروف اضافه زمان و حرف اضافه «به»

حروف اضافه قبل از اسم، مصدر، ضمیر، ضمیر اشاره + اسم و مضاف و مضاف الیه می آیند.

یعنی حرف اضافه + اسم / حرف اضافه + ضمیر / حرف اضافه + (ضمیر اشاره + اسم) / حرف اضافه + مضاف و مضاف الیه / حرف اضافه + موصوف و صفت

* کاربردهای حرف اضافه «به»

۱ - مقصد مکانی: پدر دیروز به تهران رفت. از تهران به بغداد چند کیلومتر است؟

۲ - قسم: به خدا، به جان مادرم، به قرآن، به خدا

۳ - ترتیب: شهر به شهر، خانه به خانه، خیابان به خیابان

۴ - سمت و جهت: به سمت چپ، به راست، به جنوب، به شمال

* حروف اضافه زمان: قبل از = پیش از، بعد از = پس از، به محض، از ... تا، با

مثال: قبل از طلوع آفتاب از خواب بیدار شدم.

به محض رسیدن به خانه، خوابیدم.

از ساعت ۸ صبح تا ۸ شب در دانشگاه بودم.

با شروع بارش باران، هوا خنک شد.

پس از تمام شدن درسم، در مغازه پدرم کار می کنم.

تمرین - در جای خالی حروف اضافه زمان قرار دهید.

۱ - آمدن مهمان ها ، غذا را پختم.

۲ - تو تا الآن چند کشور مسافرت کرده ای؟

۳ - پدرم هر روز ، صبح عصر کار می کند.

۴ - شروع زمستان، بارش برف هم شروع شد.

۵ - مارکوپولو، کشور کشور و شهر شهر مسافرت کرد.

۶ - اختراع برق، مردم از آتش برای روشنایی خانه استفاده می کردند.

۷ - خوردن غذا ، دست ها را بشوید.

۸ - شما کتاب اول و دوم ، کتاب سوم و چهارم را می خوانید.

۹ - او جان بچه اش قسم خورد که دزد نیست.

۱۰ - تابستان، فصل پاییز شروع می شود.

۱۱ - همیشه خواب، نیم ساعت مطالعه میکنم.

۱۲ - از این خیابان، سمت چپ بروید.

 حروف اضافه قبل از = پیش از، بعد از = پس از ، از ... تا برای مکان و آدرس دادن نیز استفاده می شوند. مثال :
قبل از چهارراه دوم، یک داروخانه هست.

بعد از تهران، به کرج می رسیم. از مشهد تا تهران، چند کیلومتر است؟

تمرین در متن زیر دور حروف اضافه خط بکشید.

وقتی که معلم به کلاس رسید، همه دانش آموزان در کلاس بودند. او با آنها احوال پرسی کرد. سپس از کیفش کتاب و ماژیک برداشت و شروع به درس دادن کرد؛ او روی تخته چند مسئله ریاضی نوشت و با حوصله آنها را توضیح داد. سپس با دانش آموزان تمرین های کتاب را حل کرد. بعد از تمام شدن درس، معلم با خوشحالی از آنها خداحافظی کرد و چند تمرین نیز برای فردا روی تخته نوشت. او از آنها خواست بعد از مرور درس امروز به تمرین ها پاسخ دهند.

کلمات زیر را مرتب کنید و جمله بسازید.

تمرین شدن، حمید، شست ، بعد از ، خواب، دست ، صورتش ، و

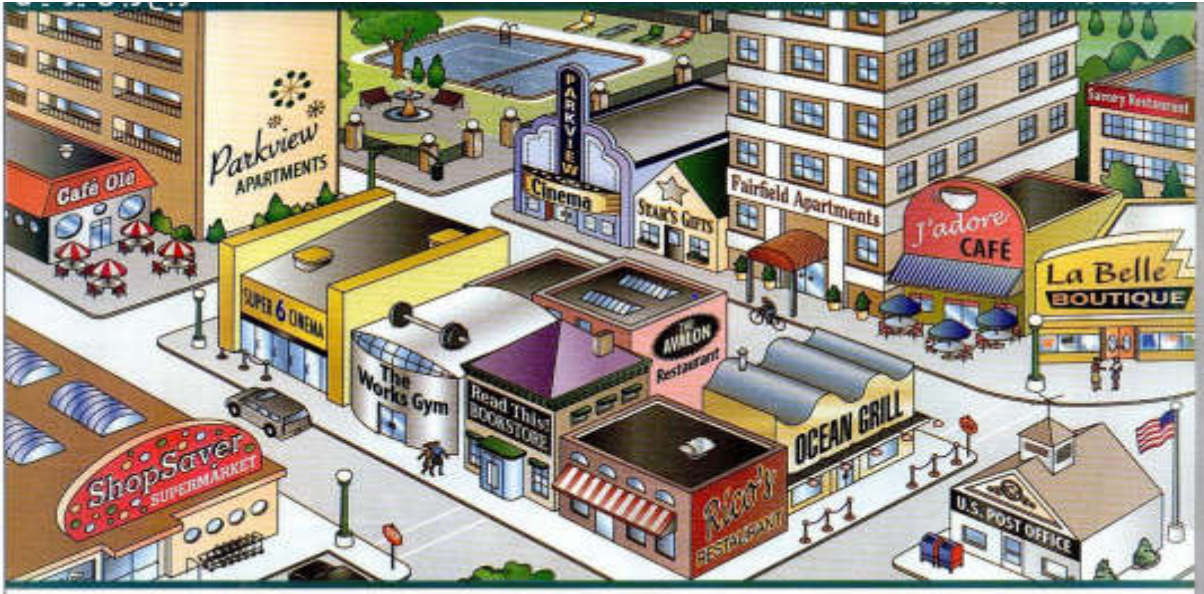
۲ - دانش آموزان، دانش، سال تحصیلی، برای، می روند، مدرسه، شروع، با ، به

۳ - پیش از ، خارجی، رفتن، کشور، به ، فرهنگ ، آن ، تحقیق کنید، کشور، یک

۴ - امتحان، زیاد ، سعی، قبول شد ، کمک، محمد، با، خدا و، با ، در، دانشگاه.

تمرین - سعی کنید با کلمات زیر یک پاراگراف بنویسید.

قبل از ، ایران ، آمدن، به ، زبان فارسی، به محض ، بعد از ، حرم امام رضا (ع) ، خانواده، با، محمد، اصفهان، تهران، شیراز، دیدن، تعجب کردن، زیبا، مردم، مهمان نواز، دانستن، رفتن، مسافرت، قطار، غذاهای ایرانی، خوردن، متفاوت، مشابه، از ، تا

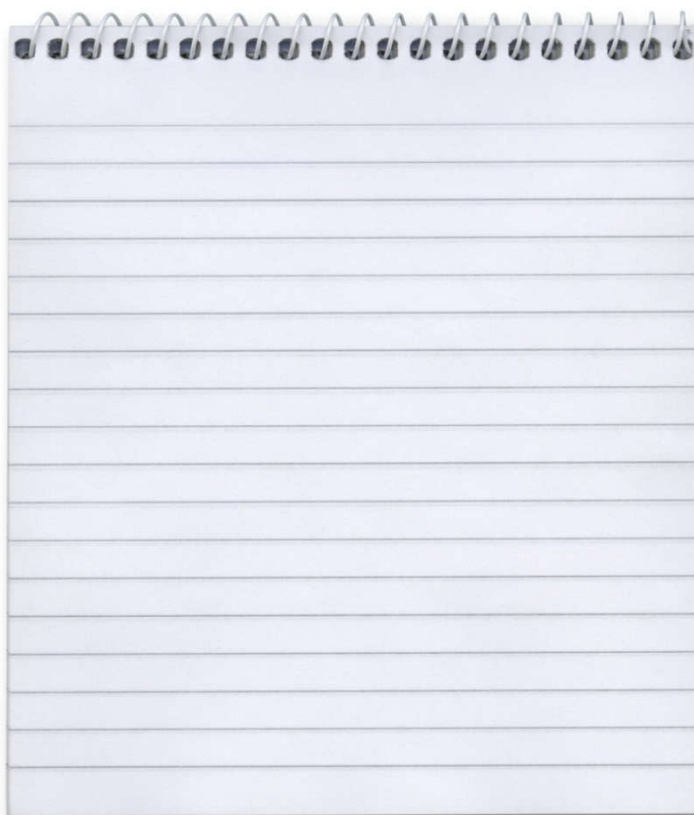

در تصویر بالا چه می‌بینید؟ تصویر را با استفاده از « بعد از، قبل از، پیش از، روبروی، کنار، وسط، مقابل، ... » توصیف کنید.

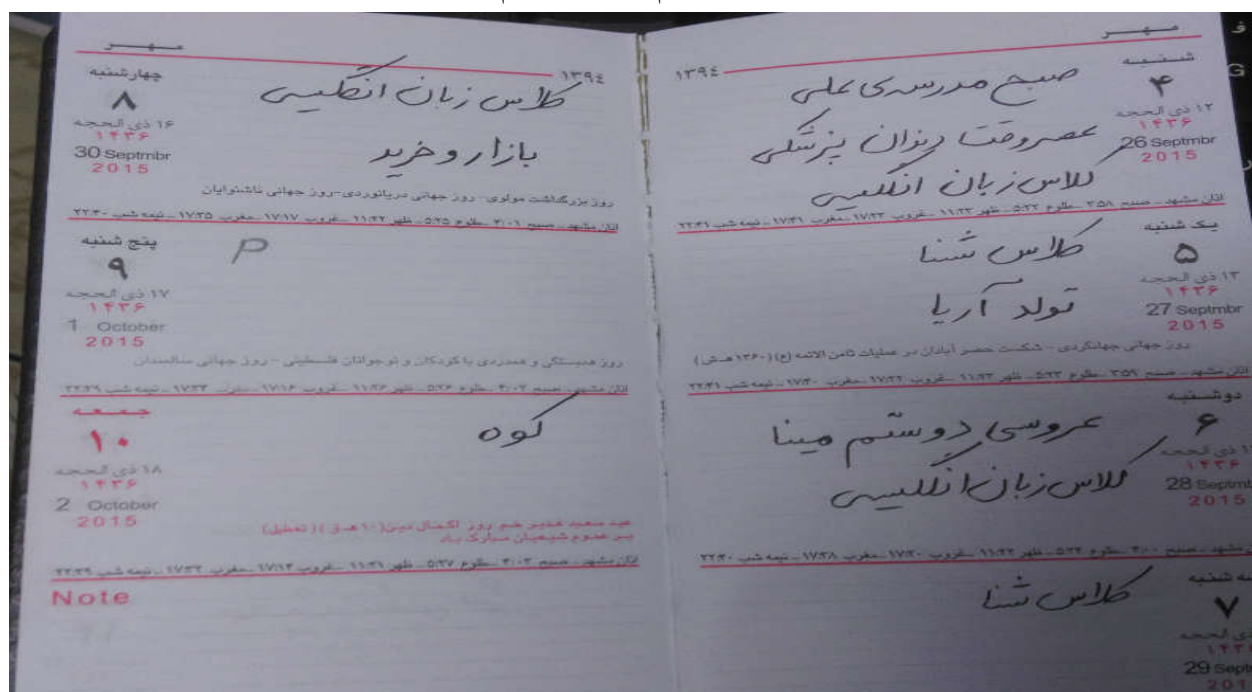
تمرین (گفتگو و نوشتن) - درباره‌ی فعالیت‌های روزانه خود در کلاس صحبت کنید و بنویسید. می‌توانید جملات بیشتری به جدول اضافه کنید.

یک روز معمولی برای من	یک روز معمولی برای خواهرم (برادرم، دوستم،...)
بین ساعت تا بیدار می‌شوم و صبحانه می‌خورم.	
هر روز ساعت کلاس دارم.	
روزی ساعت درس می‌خوانم	
از ساعت تا در اینترنت هستم.	
روزی ساعت تلویزیون تماشا می‌کنم.	
بعضی روزها با دوستانم بیرون می‌روم.	
قبل از خواب.....	
بعد از کلاس.....	
پیش از	

تمرین ۲- بر اساس جدول و شکل یک پاراگراف درباره‌ی فعالیت‌های روزانه خود بنویسید. از حروف اضافه زمان استفاده کنید.

تمرین - الف - با توجه به تصویر درباره‌ی برنامه‌های مهم این هفته مریم بنویسید.

امروز شنبه است؛ مریم ساعت ۹ صبح باید به پسرش ، برود. او ساعت ۴ عصر، وقت دارد. یکشنبه‌ها و سه‌شنبه‌ها صبح او به می‌رود. یکشنبه است. او باید برای او بخرد. دوشنبه مریم و همسرش به دعوت هستند؛ جمعه‌ها صبح مریم و دوستانش به می‌روند. روزهای زوج ساعت ۶ تا ۸ عصر مریم دارد. مریم معمولاً چهارشنبه‌ها صبح یا عصر به می‌رود. او برای این هفته لازم دارد.

ب - این هفته شما چه کارهای مهمی دارید. مانند بالا یک پاراگراف بنویسید.

ج - این ماه یا سال شما چه کارهای مهمی دارید. درباره‌ی آن بنویسید.

درس پنجم - حروف اضافه علت و هدف و منظور

*****حروف اضافه علت :** به علت، به دلیل، به خاطر، در نتیجه‌ی،

به دلیل بارش برف زیاد، مدرسه‌ها تعطیل شدند.

به خاطر دوری از خانواده ، به دانشگاه تهران نمی‌روم.

به دلیل آلودگی هوا در مرکز شهر، افراد پیر نباید به آنجا بروند.

برای کمک به محیط زندگی خود، نباید در ها و پارک‌ها ، آشغال بریزیم.

به دلیل باریدن باران، کشاورزان خدا را شکر کردند.

*****حروف اضافه هدف و منظور:** برای، به منظور، به خاطر، با هدف

برای رسیدن به هدف ، باید خیلی سعی کنیم.

پلیس به منظور جلوگیری از تصادف، جریمه‌ها را زیاد کرد.

دولت به منظور کمک به دانشجویان ممتاز به آنها وام داد.

مریم و علی برای ادامه تحصیل به ژاپن رفتند.

این مؤسسه با هدف کمک به فقرا تأسیس شده است.

مادر برای نگهداری از کودک سر کار نرفت.

تمرین - در جملات زیر حروف اضافه مناسب بگذارید. برای، به علت ، به دلیل ، بدون، از ، به ،با، علاوه‌بر، به علاوه،در.

۱ - دانشجویان بایدموفقیت کتاب‌های زیادی بخوانند.

۲ - علی هر روز دوچرخه به دانشگاه می‌آید.

۳ - مردم کمک به محیط زیست، آشغال‌های پلاستیکی و فلزی را از بقیه جدا می‌کنند.

۴ - رامینسیگار کشیدن، به بیماری قلبی مبتلا شد.

۵ - دانشمندان ایرانی، کار و تلاش زیاد، دارویی برای سرطان کشف کردند.

۶ - مسلمانان سلامتی امام زمان (عج) دعا می‌کنند.

۷ - دانش‌آموز، مدادها را جامدادی گذاشت.

۸ -او گفتم که کتاب‌ها رامشهد بفرستد.

۹- صبح زود حرکت آماده بودیم؛ ولی فهمیدیم که بارش برف زیاد ، جاده بسته است.

۱۰- مسلمانان مراسم دینی خود مساجد می‌روند.

۱۱- دیروز ظهر ، هوا سرد شد.

۱۲- مترو خانه دانشگاه می‌آیم.

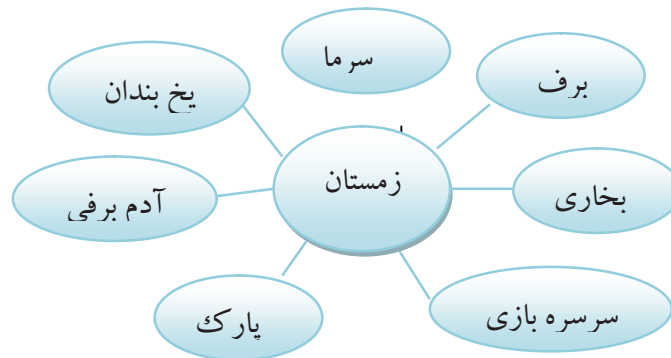
۱۳- شاهد قرآن قسم خورد که حرف راست بگوید.

۱۴- سقف خانه برف و باران زیاد ، خراب شد.

۱۵- آب اکسیژن و هیدروژن تشکیل می‌شود.

۱۶- طولانی شدن سرمای فصل زمستان امسال، آمدن بهار به تأخیر افتاد.

تمرین سعی کنید با کلمات زیر یک پاراگراف بنویسید و از حروف اضافه علت استفاده کنید.

تمرین به سؤالات زیر پاسخ بده و از حروف ربط علت و منظور استفاده کن.

۱- چرا به ایران آمدی؟

۲- چرا باید در خیابان آشغال نریزیم؟

۳- چرا مردم باید از مترو و اتوبوس استفاده کنند؟

۴- چرا باید ورزش کنیم؟

۵- چرا در تابستان بیشتر آب می‌خوریم؟

تمرین

جاهای خالی را با حروف اضافه مناسب کامل کنید. (به، کنار، در، به محض، از، به طرف)

..... کوهی بلند درختی ایستاده بودم و جریان آب رودخانه نگاه می‌کردم. خورشید کم‌کم غروب می‌کرد. پرنده‌ها آسمان پرواز می‌کردند. ساعتی بعد هوا تاریک شد. آرام تپه پایین آمدم و روستا حرکت کردم. رسیدن خانه بخاری را روشن کردم و آن نشستم. شب ساکت و آرام و سردی بود. رادیو را روشن کردم و موسیقی ملایمی گوش کردم.

تمرین

در جای خالی ایمیل زیر حرف اضافه مناسب زمان یا مکان بگذارید.

حرف اضافه «از»

نکته: حرف اضافه «از» برای زمان یا مکان استفاده می‌شود؛ برای مثال:

۱- مکان: از اینجا تا خانه‌ی ما، نیم‌ساعت راه است.

۲- زمان: از ساعت ۵ عصر تا ۸ شب در مطبم هستم.

همچنین این حرف اضافه برای صحبت درباره‌ی اهل جایی بودن و به معنی «درباره» و برای «علت» نیز به کار می‌رود.

۳- من از اصفهان هستم = من اهل اصفهان هستم

۳- من از اصفهان هستم = من اهل اصفهان هستم

۴- از این موضوع چه چیزی فهمیدید؟ = درباره‌ی این موضوع

۴- از این موضوع چه چیزی فهمیدید؟ = درباره‌ی این موضوع

از بیکاری، خسته شدم.

۵- از سردرد، نمی‌توانم بخوابم.

درس ششم - ادامه حروف اضافه

**** حروف اضافه «علاوه بر، به علاوه، به اضافه»**

یک دانشجوی خوب علاوه بر درس خواندن، منظم هم هست.
انسان باید علاوه بر مسائل مادی به مسائل معنوی هم توجه کند.
پدرم به علاوه انگلیسی، زبان عربی را هم بلد است.
من به اضافه این باغ، یک زمین کشاورزی هم دارم.
**** حروف اضافه « به جز، غیر از، مگر، جز »**

غیر از خدا، به هیچ کس امید ندارم.
به جز خوردن و خوابیدن، چه کارهایی بلد هستی؟
همه مهمان ها به جشن آمدند، مگر محمد.
جز خانواده ام، کسی در زندگی به من کمک نکرد.

**** حرف اضافه « بدون »**

هوا سرد است، بدون کلاه بیرون نروید.
لطفاً بدون تکالیف به کلاس نیایید.
بدون باران، مزرعه ها و باغ ها خشک می شوند.
بدون تمرین زیاد، نمی توانید در کلاس موفق شوید.

تمرین جملات زیر حرف اضافه مناسب بگذارید.

- ۱ - هیچ کس خدا دوست حقیقی انسان نیست.
- ۲ - پول زیاد نمی توانیم به کشورهای اروپایی سفر کنیم.
- ۳ - همه دانشجویان به کلاس آمدند، خانم مسعودی
- ۴ - آیا انسان می تواند آب و غذا زنده بماند؟
- ۵ - مادرم بر خیاطی، در مدرسه هم درس می دهد.
- ۶ - ایران دریا و جنگل، صحرا هم دارد.
- ۷ - من کارهای خانه، بیرون از خانه هم کار می کنم.
- ۸ - آیا در ایران تهران، به شهرهای دیگر هم مسافرت کردی؟
- ۹ - کودک مادرش نمی تواند زندگی کند.
- ۱۰ - ما همین خانه، چیز دیگری نداریم.
- ۱۱ - آنها این ماشین، یک ماشین قدیمی هم دارند.

تمرین - در جملات زیر حرف اضافه مناسب بگذارید و خطاها را پیدا کنید.

- من ماه قبل به دوست‌ها را دعوت کردم.
- ماه قبل نتوانستم به خاطر وقت کم به شما دعوت بکنم.
- وقتی که معلم به کلاس آمد ، دانشجویان به درس خواندند.
- بیشتر راننده‌ها به تابلوی راهنمایی نمی‌بینند.
- بعضی غذاها به عقل خوب نیست
- حیوان‌های وحشی خطری به زندگی انسان است.
- آنها حیوان‌های خطرناک به انسان هستند.
- خداوند به وطن و مردم دفاع می‌کند.
- در روستا تصادف می‌شود ، زیرا حیوان‌ها در خیابان می‌گذرند.
- نتوانستیم گفتن این شغل بهتر از آن است
- مردم با اتوبوس می‌توانند رفتن و آمدن
- هر مرد که می‌خواهد زندگی کند باید شغل کند.
- عراق در منطقه‌ی خاورمیانه قرار می‌کند.
- ۴- ۷- کی اقامت تمام شدن؟
- من به سازمان مرکزی داخل شدن

وابسته‌های پسین

- ۶- ی نکره
- ۷- نشانه جمع: ها، ان
- ۸- عدد ترتیبی پسین: دوم، سوم، ...
- ۹- مضاف‌الیه: لاله، نرگس
- ۱۰- صفت: قرمز، زیبا، تازه، مصنوعی

وابسته‌های پیشین

- ۱- صفت اشاره: این، آن ، همین ، همان
- ۲- صفت پرسشی: کدام، چند
- ۳- صفت تعجبی: عجب، چه ...ی
- ۴- عدد اصلی: هزار، صد، ...
- ۵- عدد ترتیبی پیشین: دومین، دهمین

با توجه به شکل بالا حداقل ده گروه اسمی بنویسید.

مثال: این گل ، این گل زیبا، این گل‌ها، این گل‌های قرمز

.....

.....

.....

.....

سارا و سهیلا خواهند و دوست دارند لباس‌های همدیگر را بپوشند؛ ولی نمی‌توانند چون سایزشان با هم یکی نیست.

سارا	سهیلا	
۳۲	۳۶	سایز پیراهن
۳۰	۳۲	سایز کفش
۳۴	۳۸	سایز بلوز
۷	۷	سایز دستکش
۲۶	۲۸	سایز کمر بند

لباس‌های من برای سارا خیلی بزرگ هستند. کفش‌های من اندازه پای او نیستند. بلوزهای من برای او خیلی گشادند و کمر بند من هم برای او بزرگ است. فقط سایز دستکش ما یکی است و می‌توانیم دستکش‌های همدیگر را بپوشیم. من دوست دارم پیراهن‌های سارا را بپوشم؛ ولی آنها برای من خیلی تنگ هستند.

تمرین ۳- همین متن را از زبان سارا بنویسید.

چند نکته املائی

کلمه های متشابه : هم آوا ، هم نویسه یا هم شکل

کلمه های هم آوا: به کلمه هایی می گویند که از نظر تلفظ یکسان هستند اما از نظر معنی و شکل املائی با هم فرق دارند، مانند:

راضی = خشنود ، قانع	سد = دیواری برای جمع کردن آب
رازی = نام دانشمند ایرانی ، چیز پنهانی	صد = عددی در ریاضی
	اساس = بنیاد و پایه
	اثاث = لوازم خانه

کلمه های هم نویسه : این کلمات از نظر نوشتاری مثل هم ولی از نظر آوایی و معنایی فرق می کنند، مانند:

گُل - گِل	کُشتی - کِشتی
	نِشسته - نَشسته
تَنگ - تَنگ	کِرم - کِرِم -
	سَم - سُم

کلمه های هم آوا و هم نویسه: این کلمات هم از نظر آوایی و هم از نظر نوشتاری مانند هم هستند، ولی از نظر معنی متفاوت می باشند.

سیر = نوعی پیازچه	شیر = حیوان وحشی
سیر = کسی که گرسنه نیست	شیر = شیر خوردنی
	زبان = عضوی در دهان
	زبان = زبان گفتار

الف - آیا می توانید جدول های بالا را با کلمات بیشتر تکمیل کنید؟

تمرین

ب - با کلمات جدول های بالا جمله بسازید.

.....

.....

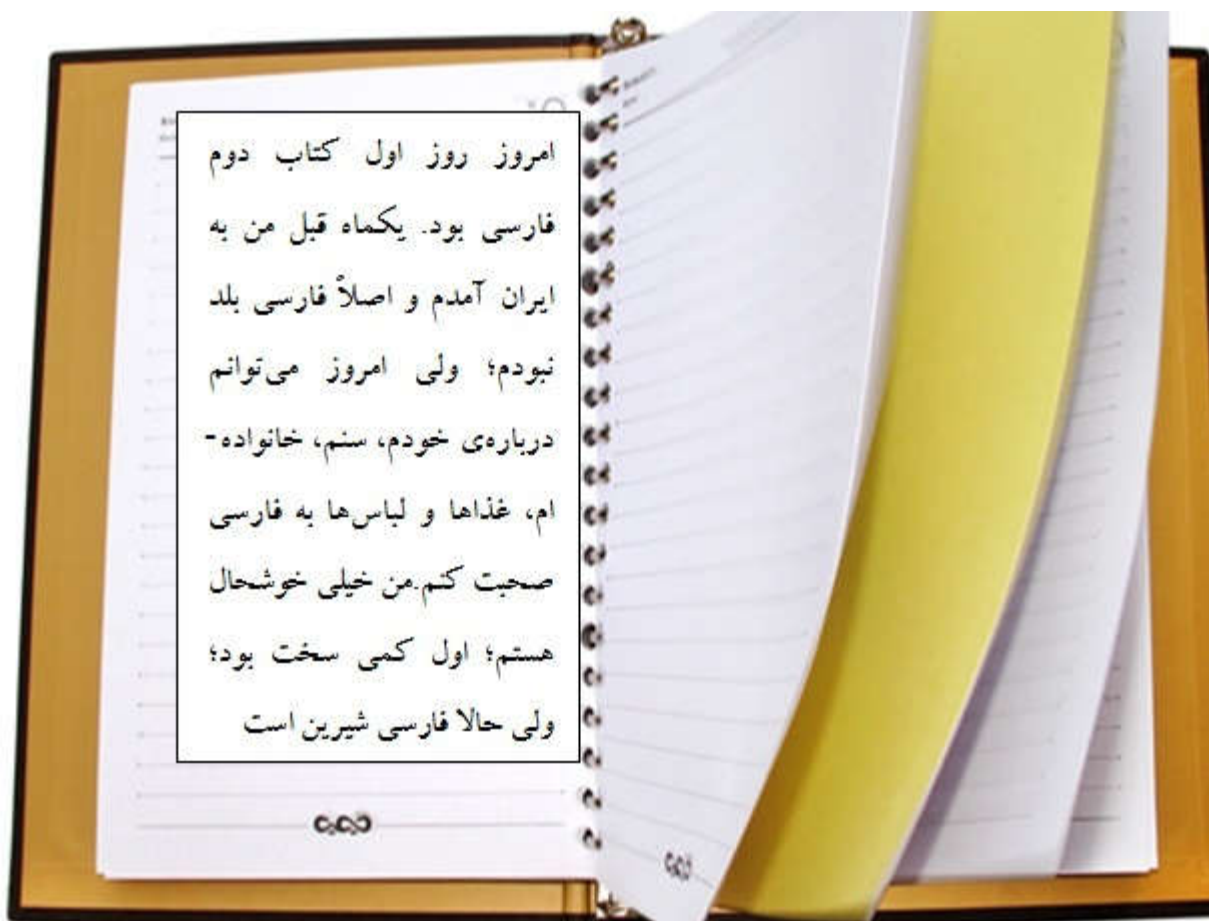
.....

.....

.....

.....

که خاطره نویسی به زبان فارسی - یکی از راه های تقویت نگارش فارسی، نوشتن خاطرات روزانه به زبان فارسی است. سعی کنید مانند هر روز یا هر هفته در یک دفترچه، خاطرات همان روز یا هفته را در چند خط بنویسید. بعد از مدتی نگارش شما بسیار تقویت می شود.

مرور و جمع‌بندی حروف اضافه

حرف اضافه درست را انتخاب کنید. ممکن است بیشتر از یک پاسخ درست باشد.

تمرین

- ۱- شما این موضوع چیزی می‌دانید؟ (از / به / درباره / برای)
- ۲- آنها همیشه خود کار می‌نویسند. (از / با / به جز / بدون)
- ۳- شما آنها کار می‌کردید؟ (از / با / تا / برای)
- ۴- ما هم، نامه می‌فرستادیم. (از / برای / به / در)
- ۵- همه با اتوبوس رفتند، او که دوچرخه دوست داشت. (بدون / به جز / برای / علاوه بر)
- ۶- آنها پوشیدن لباس گرم به کوهستان رفتند و سرما خوردند. (به جز / بدون / علاوه بر / برای)
- ۸- شروع سرود ملی همه از جایشان بلند شدند. (برای / به محض / از / با)
- ۹- آنها هم اتاقی بودن، هم شهری و هم رشته‌ای هم هستند. (به جز / به علاوه / برای / به علت)
- ۱۰- من او این مهمانی را گرفتم. (برای / به علت / به خاطر / به دلیل)
- ۱۱- رانندگی با سرعت بالا، پلیس او را جریمه کرد. (به جز / به دلیل / برای / بدون)
- ۱۲- خریدن کتاب‌ها، نوشتن پایان‌نامه‌ام را شروع کردم. (به جز / با / برای / به محض)
- ۱۳- او خدا حافظی، اتاق را ترک کرد و باعث ناراحتی همه شد. (از / بدون / در / به محض)
- ۱۴- او بی‌کاری، دنیال کار می‌گشت. (به علت / با / بدون / از)
- ۱۵- محمد یادگیری زبان جدید، به آموزشگاه زبان می‌رود. (برای / بدون / با / از)
- ۱۶- ورزش، سلامتی، موجب شادی انسان هم می‌شود. (بدون / از / علاوه بر / با)
- ۱۷- رئیس بانک دادن حقوق بیشتر به کارمند خوب، او را تشویق هم کرد. (به جز / به اضافه / از / به)
- ۱۸- شما حفظ اصطلاحات جدید، اول باید معنی‌شان را بدانید. (به منظور / به / از / برای)

تمرین

در متن زیر از حروف اضافه «به محض»، «به»، «قبل از»، «در»، «بعد از» استفاده کنید.

در سال‌های اخیر وضعیت مدرسه‌ها خیلی بهتر شده است. در قدیم ساختن مدرسه‌ها، بچه‌ها مکتب‌خانه می‌رفتند. مکتب‌خانه جایی بود که بچه‌ها آنجا خواندن و نوشتن یاد می‌گرفتند. اما امروزه متولد شدن یک کودک در خانواده، آنها فکر تربیت و تحصیل او هستند. معمولاً رفتن به مدرسه، بچه‌ها مهد کودک می‌روند. همچنین رفتن به مدرسه، باز در کنار درس و مدرسه، کلاس‌های آموزشی دیگر ثبت‌نام می‌کنند. تعطیل شدن مدارس، خانواده‌ها فکر پر کردن اوقات فراغت بچه‌ها هستند.

جلسه اول - حروف ربط و جمله مرکب ۱

«حرف ربط» حرف یا کلمه‌ای است که دو کلمه یا دو جمله را به هم پیوند می‌دهد یا متصل می‌کند.
پیوند دو کلمه به یکدیگر: محمد و برادرش آمدند. حتماً کتاب و دفتر و خود کار به کلاس بیاورید.
 سودابه یا مریم در خانه هستند؟ نه پول، نه ملک و املاک نمی‌خواهم، فقط سلامتی می‌خواهم.
 یا شلوار یا کیف برایت می‌خرم. دریا آرام و زیباست.

***نکته: قبل و بعد از حروف ربط «و»، «یا»، «نه، نه»، «یا، یا» مقوله کلمه باید یکسان باشد؛ یعنی اگر کلمه قبل

از آن اسم است، بعدی هم باید اسم باشد، اگر مصدر است، بعدی هم مصدر باشد، اگر صفت است، بعدی هم صفت باشد...

این خانه، بزرگ و زیبا است. پدرم خیلی مؤدبانه و با احترام حرف می‌زند. (درست)

صفت صفت قید قید

این خانه، خیلی بزرگ و زیبایی است. پدرم خیلی مؤدبانه و احترام حرف می‌زند. (نادرست)

صفت اسم قید اسم

نکته: حرف اضافه «بدون» و حرف ربط «بدون اینکه» زمانی به کار می‌روند که ما بخواهیم نبود یا فقدان چیزی یا کسی را بیان کنیم. مثلاً: بدون لباس گرم بیرون نرو؛ بدون اینکه مطالعه کنی، در امتحان موفق نمی‌شوی.

حروف ربط و کلمات مرتبط با زمان و مکان و توالی زمانی یا مکانی: به محض اینکه = همین که، وقتی که، بعد از اینکه = پس از اینکه، قبل از اینکه = پیش از اینکه، سپس، بعد، پیش از این، قبل از این، بعد از آن، قبل از آن

مقایسه کاربرد حرف اضافه در جمله و کاربرد حرف ربط

حرف اضافه	حرف ربط
بعد از بیدار شدن از خواب ، مسواک می‌زنم	بعد از اینکه از خواب بیدار شوم، مسواک می‌زنم.
قبل از آمدن به مدرسه، صبحانه می‌خورم.	قبل از اینکه به مدرسه بیایم، صبحانه می‌خورم.
به محض رسیدن به شمال ، به شما خبر می‌دهم	به محض اینکه به شمال برسم، به شما خبر می‌دهم.
پیش از انتشار خبر جدید در روزنامه‌ها، مردم از رادیو آن را می‌شنوند .	پیش از اینکه خبر جدید در روزنامه‌ها منتشر شود، مردم از رادیو آن را می‌شنوند
پس از خوردن غذا، چند دقیقه پیاده‌روی می‌کنم.	پس از اینکه غذا می‌خورم، چند دقیقه پیاده‌روی می‌کنم.
بدون پوشیدن کلاه بیرون نمی‌روم.	بدون اینکه کلاه بپوشم ، بیرون نمی‌روم.

☆☆☆ نکته: بعد از حرف ربط معمولاً جمله کامل می‌آید؛ ولی بعد از حرف اضافه اسم یا مصدر استفاده می‌شود.

تمرین ۱ - متن زیر را بخوانید و دور حروف ربط را خط بکشید.

صبح‌ها به محض اینکه از خواب بیدار می‌شوم، سماور را روشن می‌کنم که آب بجوشد. قبل از اینکه همسر و فرزندانم بیدار شوند، چای دم می‌کنم و صبحانه آماده می‌کنم. بعد از اینکه آنها بیدار شوند ، دست و صورت خود را می‌شویند و سپس همه با هم صبحانه می‌خوریم. ما معمولاً صبحانه سرد مثل پنیر، گردو، کره و مربا می‌خوریم. اما بعضی روزها هم تخم مرغ آب‌پز یا نیمرو و املت، عدسی یا خوراک لوبیا می‌خوریم. همچنین بچه‌ها حتما در صبحانه یک لیوان شیر می‌نوشند. من هیچوقت اجازه نمی‌دهم همسر یا بچه‌هایم بدون اینکه صبحانه بخورند، به مدرسه یا محل کار بروند؛ چون صبحانه مهم‌ترین وعده غذایی است و نقش مهمی در سلامتی جسم و روح انسان دارد. بعد از آن من برای آنها وسط روز گرسنه می‌شوند، یک میان‌وعده مثل یک ساندویچ یا کیک خانگی و میوه یا کمی آجیل هم برای آنها می‌گذارم که در مدرسه یا محل کار بخورند. بعد از آن همه حاضر می‌شویم ؛ بچه‌ها با سرویس به مدرسه می‌روند؛ ولی من و همسر با اتوبوس یا تاکسی سر کار می‌رویم. همیشه من قبل از اینکه از خانه خارج شوم، چراغ‌ها، سماور، اجاق گاز و بخاری را خاموش می‌کنم ، پنجره‌ها را می‌بندم و درها را قفل می‌کنم. قبل از اینکه به محل کارم برسم ، در اتوبوس یا تاکسی کمی دعا می‌خوانم و از خدا کمک می‌خواهم. همین که به بانک می‌رسم، کارم شروع می‌شود.

تمرین ۲ - در متن بالا جملات مشخص شده را با حروف اضافه زمان بنویسید و تغییرات لازم را در آن بدهید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

جدول - مقایسه حروف اضافه و ربط زمان

حرف اضافه	حرف ربط
به محض	به محض اینکه = همین که
بعد از = پس از	بعد از اینکه = پس از اینکه
قبل از = پیش از	قبل از اینکه = پیش از اینکه

***نکته: فعل بعد از حروف ربط «به محض

اینکه = همین که بعد از اینکه = پس از اینکه،

قبل از اینکه = پیش از اینکه» معمولاً به

صورت التزامی می‌آید.

تمرین - لطفاً جملات زیر را با حروف ربط تبدیل به جمله مرکب کنید.

۱ - علی قبل از ازدواج خیلی بی مسئولیت بود.

.....

۲ - حسین بدون خوردن صبحانه به دانشگاه نمی‌رود.

.....

۳ - ما بعد از آمدن به مشهد، اول به حرم امام رضا (ع) رفتیم.

.....

۴ - ما مردم به محض رسیدن به خانه، تلویزیون را روشن می‌کنند.

.....

.....

.....

.....

تمرین - سعی کنید با کلمات زیر یک پاراگراف بنویسید. از حروف ربط به صورت درست استفاده کنید و زمان فعل‌ها درست به کار برید.

قبل از اینکه، ایران، آمدن، به، زبان فارسی، به محض اینکه، بعد از، حرم امام رضا (ع)، خانواده، با، محمد، اصفهان، تهران، شیراز، دیدن،

تعجب کردن، زیبا، مردم، مهمان‌نواز، دانستن، رفتن، مسافرت، قطار، غذاهای ایرانی، خوردن، متفاوت، مشابه، بدون اینکه، پس از اینکه،

مسلط شدن، یاد گرفتن

☆☆☆ نکته: کدامیک از دو جمله زیر از نظر نگارشی بهتر است؟

الف - در کتابخانه هم دانش‌آموزان سال اول مطالعه می‌کنند ، هم دانش‌آموزان سال دوم.

ب - در کتابخانه هم دانش‌آموزان سال اول مطالعه می‌کنند ، هم دانش‌آموزان سال دوم مطالعه می‌کنند.

جمله الف بهتر و درست‌تر است؛ زیرا در آن فعل « مطالعه می‌کنند»، تکرار نشده است. آوردن دو فعل مشابه در یک جمله مرکب زاید است.

ما در تعطیلات عید اول به اصفهان رفتیم و بعد هم به شیراز.

مینا غذاهای شیرین را خیلی دوست دارد و من غذاهای ترش را.

ابو علی سینا هم پزشک بود و هم ریاضی‌دان.

استاد گفت: یا درس پنجم را درس می‌دهم یا درس هفتم را.

تمرین - داستان گفتاری زیر به صورت نوشتاری بنویسید و تغییرات لازم را اعمال کنید.

یکی بود ، یکی نبود. غیر خدا هیچکی نبود. یه پیرمرد خارکنی بود که هر روز می‌رف بیابون و خار جمع می‌کرد. یه روز وختی داش خارا رو جمع میکرد، چشش افتاد به یه کوزه پر از سکه طلا؛ اونو ورداشت و رف خونه‌شون. شب که شد به زنش گفت: این کوزه حتما مال پادشاهه؛ بهتره اونو ببرم بدم به حاکم. حاکم حتماً پاداش خوبی بهم میده. زن که دید شوهرش چقدر ساده‌دله، نصف شب سکه‌ها رو ورداشت و جای اونها سنگ ریخت.

.....

وندهای فارسی

- ۱ - گاه: به اسم اضافه می شود و اسم زمان یا مکان می سازد : باشگاه، پایگاه، ورزش گاه، آزمایشگاه، صبحگاه، سحرگاه، شبانگاه، تعمیرگاه، دانشگاه، توقفگاه: آموزشگاه، استراحتگاه، اردوگاه
- ۲ - ستان: الف - به اسم اضافه می شود و اسم مکان می سازد: فرهنگستان، کودکانستان، گلستان، بوستان، ..
- ب - با اسم قوم اسم شهر یا کشور می سازد: افغانستان، لرستان، بلوچستان، ترکمنستان، هندوستان،...

آیا می توانید به اسم های بالا، اسم های دیگری با وندهای «گاه و ستان» اضافه کنید؟ برای هر اسم حد اقل یک جمله

تمرین

بنویسید.

جلسه دوم - حروف ربط علت و هدف و منظور و جمله‌ی مرکب ۲

حروف ربط علت عبارتند از : به علت اینکه، به خاطر اینکه، برای اینکه، بنابراین، به همین دلیل، به همین علت ، از این رو، پس، چون، زیرا

به مثال‌های زیر توجه کنید:

- ۱- من معمولاً در فصل بهار از خانه تا دانشگاه پیاده می‌آیم؛ چون هوا خیلی خوب و طبیعت خیلی زیباست.
 - ۲- ما باید در وعده‌های غذایی خود سبزی و میوه زیادی بخوریم؛ به علت اینکه در آنها انواع ویتامین‌ها و مواد معدنی مورد نیاز بدن ما وجود دارد.
 - ۳- من دیروز خیلی سریع به خانه برگشتم؛ برای اینکه دخترم در خانه تنها مانده بود.
 - ۴- ایرانی‌ها هنگام عید نوروز خانه‌تکانی می‌کنند؛ به خاطر اینکه کثیفی و آلودگی‌های سال کهنه در سال جدید باقی نماند.
 - ۵- مسلمانان یک ماه در سال روزه می‌گیرند؛ برای اینکه شرایط زندگی فقرا را درک کنند.
 - ۶- دوستم به مطب دکتر رفت؛ زیرا سرش به شدت درد می‌کرد.
 - ۷- سرماخوردگی و آنفلونزا بسیار مسری هستند؛ به همین علت افراد مبتلا باید حتماً در مکان‌های عمومی ماسک بزنند.
 - ۸- محمد ۴ جلسه غیبت دارد؛ پس من او را از کلاس حذف می‌کنم.
 - ۹- این خانه ما برایمان کوچک است؛ بنابراین تصمیم گرفتیم خانه بزرگتری اجاره کنیم.
- جدول - مقایسه حروف اضافه و حروف ربط علت

حرف ربط	حرف اضافه
به علت اینکه، بنابراین، پس، به همین علت، زیرا، چون	به علت
برای اینکه	برای
به دلیل اینکه	به دلیل
به خاطر اینکه	به خاطر

تمرین ۱ - جملات ۱ تا ۹ را با حروف اضافه بنویسید تا به جمله ساده تبدیل شوند.

۱- من به علت خوبی هوا و زیبایی طبیعت، معمولاً در فصل بهار از خانه تا دانشگاه پیاده می‌آیم.

۲-

۳-

۴-

۵-

۶-

۷-

۸-

***نکته: در جملات دارای حروف ربط همیشه یک جمله علت وجود دارد و یک جمله نتیجه. مثلاً در جمله ۱، «
هوا خیلی خوب و طبیعت خیلی زیباست» جمله علت است و «من معمولاً در فصل بهار از خانه تا دانشگاه پیاده می-
آیم» نتیجه است. ***

تمرین ۲ - در جملات ۲ تا ۹ جمله علت و جمله نتیجه را پیدا کنید. چه تفاوتی بین جملات ۱ تا ۵ با
جملات ۷ تا ۹ وجود دارد؟ سعی کنید نتیجه خود را بنویسید.

.....

.....

.....

تمرین ۳- متن زیر را بخوانید و حروف ربط را در آن پیدا کنید. حروف ربط علت کدامند؟ حروف ربط زمان کدامند؟

من همیشه از کودکی تابستان را خیلی دوست داشتم و الآن هم خیلی این فصل را دوست دارم. چون همیشه زود بیدار شدن برایم سخت بود. در بچگی به محض اینکه تابستان آغاز می شد، می توانستم شب ها دیرتر بخوابم و صبح ها دیرتر از خواب بیدار شوم. شب های تابستان را هم خیلی دوست داشتم؛ چون هوا خنک بود؛ ولی سرد نبود و آسمان معمولاً صاف و پرستاره و رویایی بود. بنابراین می توانستم روی پشت بام یا در ایوان بخوابم و ساعت ها به ستاره ها نگاه کنم و در سکوت شب درباره جهان و زندگی فکر کنم. وقتی که بزرگتر شدم تصمیم گرفتم شغل معلمی را انتخاب کنم تا تابستان ها تعطیل باشم؛ علاوه بر این معلم خودش هر روز هم یاد می دهد و هم یاد می گیرد. ما همیشه در تابستان بیشتر از مواقع دیگر به خانه عمو، دایی، خاله و عمه رفت و آمد داشتیم و حسابی با بچه های آنها بازی می کردیم. به همین علت همه ما بچه ها تابستان را بیشتر دوست داشتیم. در گرمای شدید ظهرهای تابستان پدرم همیشه با بستنی از سر کار به خانه می آمد. مادرم هم چون معلم بود، تابستان ها همیشه خانه بود و بیشتر او را می دیدیم و غذاهای خوشمزه برایمان می پخت. به خاطر اینکه معمولاً در این فصل یکی دو هفته ای به شمال می رفتیم، تابستان برای من فصل گردش و تفریح و شادی هم بود. پس برای من تابستان فصلی شیرین با طعم بستنی، بازی با بچه های اقوام، مسافرت و گردش و خواب زیاد بود.

تمرین ۴- دو جمله ای را که زیر آنها خط کشیده شده است، با حرف اضافه و به صورت یک جمله ساده بنویسید.

.....

.....

.....

.....

تمرین ۵- در جملات زیر خطاها را پیدا کنید و جملات را اصلاح کنید.

۱- من دوست دارم جوراب خاکستری و کفش صورتی می پوشم

۲- آقای جبار بزرگترین برادرهایم هستند

۳- اول کار در مشهد، اجاره خانه است.

۴- من به تهران رفتم برای مدارک خانواده ام را به سفارت دادم

۵- برای عقل و بدن انسان ها سالم باید ورزش را بکنند

۶- ساعت یک بعد از ظهر به مهد کودک رفتم، برای علی را از آنجا بگیرم.

۷- دولت باید به کشاورزی توجه کند، به علت کشاورزی برای مردم جامعه مهم است.

۸- به خاطر از خانواده ام دور هستم، خیلی احساس تنهایی می کنم.

تمرین ۶- به نظر شما چه دلایلی در انتخاب محل تحصیل مهم هستند؟ شما به چه دلایلی کشور ایران و شهر مشهد را برای

ادامه تحصیل انتخاب کردید؟ سعی کنید از این واژه ها استفاده کنید و متن خود را با حروف ربط منسجم کنید. مذهب،

فرهنگ، دوری، نزدیکی، غذاها، آداب و رسوم، سطح علمی، امکانات رفاهی، فرودگاه، پرواز، خانه، مردم، سکونت،

مشترک، مختلف، به همین علت، چون، به علت اینکه، زیرا، بنابراین

A large rectangular box with a purple border, containing a series of horizontal dotted lines for writing. The box is divided into a central white area and two gray side areas.

به نظر شما کدامیک از جملات زیر از نظر نگارشی بهتر است؟

- الف - کتابخانه‌ام را مرتب کردم، کتاب‌هایی را نمی‌خواستم، جمع کردم، در جعبه گذاشتم و به کتابخانه محل هدیه دادم.
- ب - کتابخانه‌ام را مرتب کردم و کتاب‌هایی را نمی‌خواستم، جمع کردم و در جعبه گذاشتم و به کتابخانه محل هدیه دادم.
- جمله الف بهتر و درست تر است، زیرا در جمله ب از «و» خیلی استفاده شده است و باعث عدم زیبایی جمله می‌شود.

ب - علی دست و رویش را شست و صبحانه خورد و لباس پوشید و کیفش را برداشت و از خانه بیرون آمد.

ج - بعد از قبولی در دانشگاه، کتاب‌خانه‌ام را مرتب کردم و کتاب‌هایی را که نمی‌خواستم جمع کردم و توی جعبه گذاشتم و به کتابخانه عمومی دادم.

د - صبح که از خواب بیدار شدم، دست و صورتم را شستم و صبحانه خوردم و لباس پوشیدم و به سوی دانشگاه حرکت کردم.

ر - پیاز را ریز کنید و توی روغن سرخ کنید و گوجه‌فرنگی را داخل آن بریزید و نمک و فلفل هم اضافه کنید و بعد از چند دقیقه دو عدد تخم‌مرغ هم به آن اضافه کنید.

وندهای فارسی

۳- **دان:** به اسم اضافه می شود و معنی ظرف یا اسم مکان می دهد: آتشدان، قلمدان، شمعدان، قنددان،

گلدان، نمکدان، آتشدان، مرغدان، ناندان...

۴- **گر:** به اسم اضافه میشود و اسم فاعل یا شغل می سازد.

۱- اسم حرفه: این پسوند اسم حرفه می سازد: آهنگر، مسگر، زرگر، کارگر،

بازیگر، رفتگر، شیشه گر

۲- اسم فاعل: اسم معنی با این پسوند اسم فاعل می سازد: استعمارگر، احیاگر، چاپ گر، پردازش گر،

آیا می توانید به اسم های بالا، اسم های دیگری با وندهای «دان و گر» اضافه کنید؟ برای هر اسم حداقل یک جمله بنویسید.

تمرین

درس سوم - حروف ربط افزایش

تمرین ۱ - دو متن زیر را بخوانید . کدام متن به نظر شما بهتر است؟ چرا؟ حروف ربط را در آن پیدا کنید. حروف ربط افزایش کدامند؟ کدام واژه ها باعث ارتباط بین مطالب شده است؟

متن ۱

دانشمندان در تحقیقات علمی ثابت کرده‌اند که منظم ورزش، میزان اکسیژن و انرژی دریافتی مغز را خیلی افزایش می‌دهد و این امر در بهبود وضعیت حافظه و همچنین بهبود وضعیت یادگیری بسیار موثر است. ورزش منظم سیستم استخوان‌بندی بدن را تقویت می‌کند و عضلات را قوی و مقاوم می‌کند. انجام ورزش به صورت گروهی و داشتن بدن قوی و سالم ، موجب افزایش اعتمادبه‌نفس می‌شود ، باعث ایجاد نوعی رابطه‌ی اجتماعی برای شخص می‌شود و این امر حس زنده بودن به انسان می‌دهد. دانشمندان ثابت کرده‌اند که ما با ورزش می‌توانیم از استرس‌ها و نگرانی‌های خود کم کنیم.

ورزش باعث می‌شود که انسان شب‌ها راحت تر بخوابد و در کل ورزش یکی از درمان‌های بی‌خوابی است . تحقیقات نشان می‌دهد که ورزش مداوم باعث افزایش قدرت و در نتیجه افزایش انرژی دریافتی و مصرفی بدن شود؛ ورزش باعث افزایش ایمنی بدن می‌شود و یکی از بهترین راه‌های پیشگیری از انواع بیماری‌ها است. ورزش منظم می‌تواند طول عمرانسان را افزایش دهد و احساس شادی در انسان ایجاد کند. همین امروز ورزش کردن را آغاز کنید.

متن ۲

دانشمندان در تحقیقات علمی ثابت کرده‌اند که منظم ورزش، میزان اکسیژن و انرژی دریافتی مغز را خیلی افزایش می‌دهد و این امر در بهبود وضعیت حافظه و همچنین بهبود وضعیت یادگیری بسیار موثر است. **علاوه بر این** ورزش منظم سیستم استخوان‌بندی بدن را تقویت می‌کند و عضلات را قوی و مقاوم می‌کند. انجام ورزش به صورت گروهی و داشتن بدن قوی و سالم ، **نه تنها** موجب افزایش اعتمادبه‌نفس می‌شود ، **بلکه** باعث ایجاد نوعی رابطه‌ی اجتماعی برای شخص می‌شود و این امر حس زنده بودن به انسان می‌دهد. **همچنین** ثابت شده است که ما با ورزش می‌توانیم از استرس‌ها و نگرانی‌های خود کم کنیم.

لازم به ذکر است که انجام ورزش باعث می‌شود که انسان شب‌ها راحت تر بخوابد و در کل انجام ورزش یکی از درمان‌های بی‌خوابی است . **علاوه بر این** ، تحقیقات نشان می‌دهد که ورزش مداوم باعث افزایش استقامت و در نتیجه افزایش انرژی دریافتی و مصرفی بدن شود؛ **به اضافی** **اینکه** ورزش باعث افزایش ایمنی بدن می‌شود و یکی از بهترین راه‌های پیشگیری از انواع بیماری‌ها است. **همچنین** ورزش منظم می‌تواند طول عمرانسان را افزایش دهد و احساس شادی در انسان ایجاد کند. **پس** همین امروز ورزش کردن را آغاز کنید.

حروف ربط افزایش عبارتند از : به اضافه اینکه، علاوه بر اینکه، به علاوه‌ی اینکه، هم هم، نه تنها..... بلکه،

تمرین ۱- در جملات زیر از حروف ربط افزایش استفاده کنید.

- ۱- پزشک‌ها می‌گویند..... از گوشت قرمز استفاده کنید، گوشت سفید بخورید.
- ۲- استاد زبان انگلیسی ما عربی صحبت می‌کند، فرانسه هم بلد است.
- ۳- دانشجوی خوب در درس باهوش است ، در اخلاق و رفتار نیز نمونه است.
- ۴- این شهر آب و هوای خوبی دارد، امکانات خوبی هم دارد.
- ۵- بیشتر زن‌ها کارهای خانه را انجام می‌دهند، هم بیرون از خانه شاغل هستند.
- ۶- ما به دریا رفتیم، به شهرهای کوهستانی غرب ایران هم سفر کردیم.
- ۷- آنها هم اتاقی هستند، هم شهری و هم رشته‌ای هم هستند.
- ۸- این کتاب ، در درک مسئله به شما کمک می‌کند، بلکه در نوشتن تحقیق نیز خیلی مفید است.

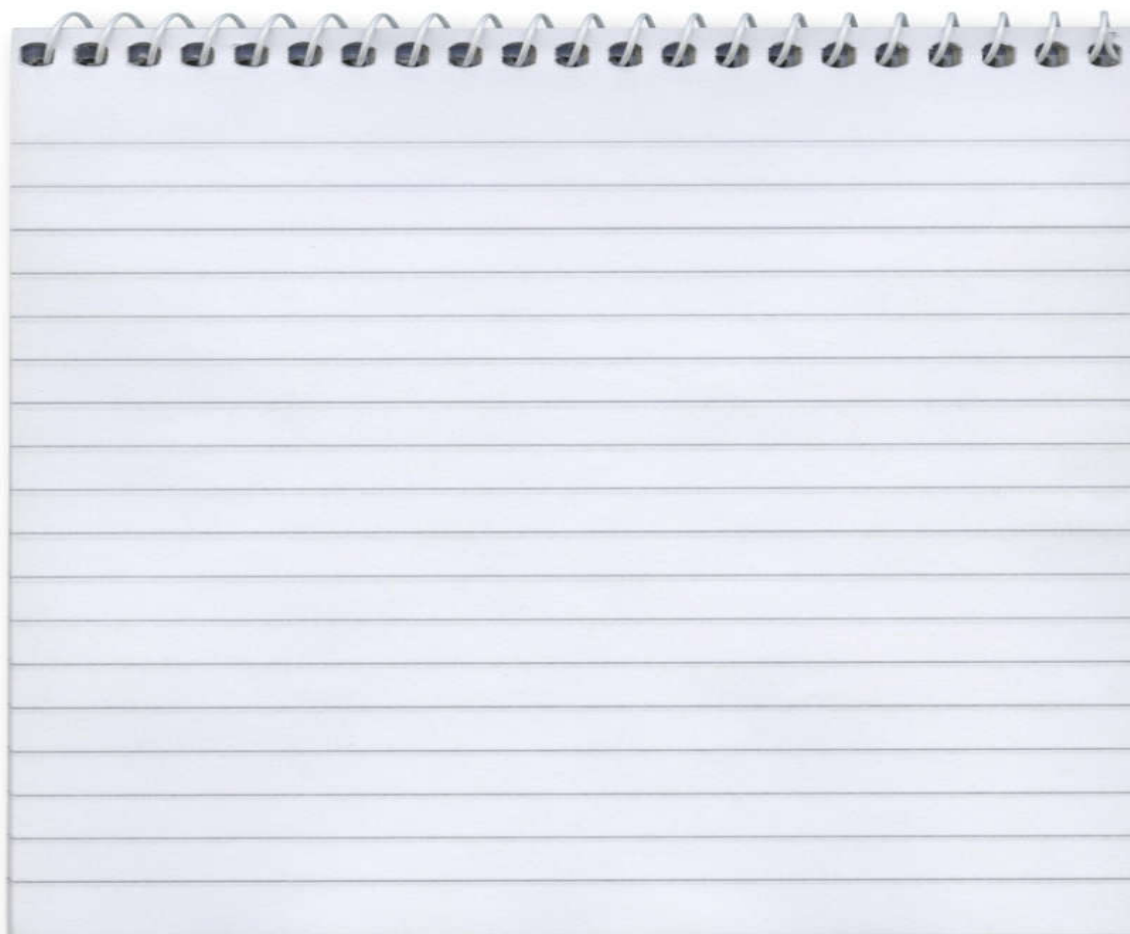
جدول مقایسه حروف اضافه و حروف ربط افزایش

حرف ربط	حرف اضافه
به اضافه اینکه	به اضافه
علاوه بر اینکه	علاوه بر
به علاوه‌ی اینکه	به علاوه
هم هم ...، نه تنها..... بلکه	به علاوه، به اضافه، علاوه بر

تمرین ۲- جمله‌های تمرین قبل را با حروف اضافه بنویسید و به جمله ساده تبدیل کنید.

- ۱-
- ۲-
- ۳-
- ۴-
- ۵-
- ۶-
- ۷-
- ۸-

تمرین ۳ - به نظر یادگیری یک زبان خارجی چه فایده‌هایی دارد؟ می‌توانید از این واژه‌ها استفاده کنید . سعی کنید متن خود را با حروف ربط منسجم کنید. مغز، تقویت، ارتباط، مسافرت، فرهنگ، مردم، دوست، فیلم، اخبار، حافظه، شناختن، فهمیدن، دنیا، زندگی، شغل، به اضافه اینکه، علاوه بر اینکه، به علاوه اینکه، هم هم ...، نه تنها..... بلکه

وندهای فارسی (۳)

۵ - مند : به معنای داشتن است و اسم یا صفت می‌سازد

دانشمند، هوشمند، خردمند، سودمند، هنرمند، دردمند،

۶ - آباد: به اسم (اسم شخص، اسم حیوان، اسم معنی، اسم قوم) اضافه می‌شود و اسم مکان

می‌سازد: احمد آباد، عشق آباد، ترک آباد

تمرین ۴

آیا می‌توانید به اسم‌های بالا، اسم‌های دیگری باوند «دان» اضافه کنید؟ برای هر اسم حداقل یک جمله بنویسید

درس چهارم - جمله شرطی و حروف ربط شرط و استثناء

متن نمونه

همیشه از دوران کودکی، پدر و مادرم برایم شرط می گذاشتند. مادرم می گفت: «اگر همه‌ی درس‌هایت را ۲۰ بگیری، برایت یک عروسک زیبا می‌خرم. پدرم می گفت: «اگر دختر خوبی باشی و مادرت را اذیت نکنی، برایت یک دوچرخه می‌خرم. خواهر بزرگم می گفت: «در صورتی که کتاب‌های من را پاره نکنی، مداد رنگی‌هایم را به تو می‌دهم». برادرم می گفت به شرطی که بگذاری من فوتبال نگاه کنم، شب برایت قصه می‌گویم. وقتی بزرگ‌تر شدم، خودم هم برای خودم شرط می‌گذاشتم. اگر تا ساعت ۸ درس بخوانم، می‌توانم یک ساعت تلویزیون تماشا کنم. اگر ۵ کیلو وزن کم کنم، آدم خوشبختی هستم. ولی حالا دوست دارم بدون هیچ شرطی زندگی کنم و فقط از زندگی لذت ببرم.

تمرین - جمله‌های شرطی این متن را با استفاده از «به شرط و در صورت» به جمله‌ی ساده تبدیل کنید.

مثال: در صورت گرفتن ۲۰ در همه‌ی درس‌ها، برایت عروسک می‌خرم.

.....

.....

.....

.....

.....

حروف ربط استثناء: به جز اینکه، غیر از اینکه، جز اینکه

مثال: پسر من به جز اینکه با موبایل بازی کند، کار دیگری نمی‌کند. این روزها به غیر از اینکه درس بخوانم، کار دیگری نمی‌کنم.

تمرین - در جمله‌های زیر حروف ربط مناسب بگذارید.

- ۱ - همه کلاس موافق باشند، شنبه امتحان می‌گیرم. (اگر، به جز اینکه، به اضافه اینکه)
- ۲ - در دوران دانشجویی درس بخوانم، کار دیگری نمی‌کردم. (اگر، به اضافه‌ی اینکه، به غیر از اینکه)
- ۳ - ورزش کنی و غذای سالم بخوری، بیماری‌ات کنترل می‌شود. (در صورتی که، به جز اینکه، به غیر از اینکه)
- ۴ - از صبح تا شب بخوابی، چه کاری می‌کنی؟ (در صورتی که، به جز اینکه، اگر)
- ۵ - من از شما دوباره امتحان بگیرم، کار دیگری نمی‌توانم بکنم. (اگر، غیر از اینکه، به شرطی که)
- ۶ - من به مهمانی امشب می‌آیم، مادرم هم بیاید. (به شرطی که، جز اینکه، به اضافه‌ی اینکه)

وندهای فارسی (۴)

۷- چه: دلالت بر کوچکی (تصغیر) یا شباهت می کند:

آلوچه، بازارچه، دریاچه، میخچه، ماهیچه، پیازچه، تربچه، دفترچه، کتابچه، باغچه

۸- نده: اسم یا صفت عامل می سازد: راننده، نویسنده، فرستنده،

تمرین

آیا می توانید به اسم های بالا، اسم های دیگری با وندهای «چه و نده» اضافه کنید؟ برای هر اسم حداقل یک جمله بنویسید.

تمرین - درباره موضوع زیر انشایی بنویسید و از واژه های زیر استفاده کنید و سعی کنید به لیست واژه ها اضافه کنید.

علی و محمد اگرچه دو قلو هستند و با فاصله دو دقیقه به دنیا آمده اند، ولی تفاوت های بسیار زیادی با همدیگر دارند.....

علی	سفید و بور، قد متوسط، آرام، متین، خونسرد، اهل مطالعه و ادبیات، موسیقی سنتی، منطقی،....
محمد	سبزه و نمکی، قدبلند و لاغر، تند مزاج و زود جوش، ورزش و تفریح با دوستان، زودرنج، موسیقی پاپ،.....

درس پنجم - زندگی نامه یا شرح حال

متن نمونه

امیرکبیر در سال ۱۲۲۲ قمری در اراک متولد شد. اسم پدرش کربلایی قربان بود؛ او آشپز قائم مقام فراهانی بود. امیرکبیر به خاطر هوش و استعداد زیادش از همان دوران نوجوانی مورد توجه قائم مقام فراهانی قرار گرفت و به سمت منشی گری رسید.

میرزاتقی خان در سالهای بعد در انجام امور اداری لیاقت نشان داد و به همین علت وزیر نظام آذربایجان شد. او در این سالها برای انجام کارهای کشور به همراه ولیعهد به سفرهای خارجی رفت. پس از فوت محمدشاه مقدمات تخت نشستن ولیعهد را فراهم کرد و درس سال ۱۲۶۴ قمری سلطنت ناصرالدین شاه را اعلام کرد.

امیرکبیر با آغاز سلطنت ناصرالدین شاه به شغل وزارت رسید؛ او در مدت کوتاهی اصلاحات سیاسی، امنیتی، مالی، اقتصادی و فرهنگی را آغاز کرد. او در کشور امنیت ایجاد کرد و به شورشها پایان داد. همچنین اصلاحات مالی و جلوگیری از سوء استفاده صاحبان قدرت را در اولویت برنامههای خود قرار داد. علاوه بر این از نفوذ و دخالت بیگانگان (روسیه و انگلیس) در امور کشور کم کرد.

از جمله کارهای مهم امیرکبیر نظم دادن به امور سلطنت و حکومت و کنترل اعمال و رفتار شاهزادگان، خاندان سلطنت و صاحبان قدرت بود. او سعی کرد از مفاسد اداری و مالی در اداره امور کشور کم کند. او همچنین تلاشهای بسیاری برای اصلاحات قضایی انجام داد.

از دیگر کارهای مهم او، تأسیس اولین دانشگاه ایران یعنی دارالفنون بود. او در همان دوران کوتاه وزارت گامهای محکمی برای توسعه اقتصادی و صنعتی و نیز رشد تجارت کشور برداشت. انتشار روزنامه وقایع اتفاقیه، تلاش برای ترجمه و چاپ کتابهای مختلف علمی از دیگر کارهای امیرکبیر بود. وطن دوستی و مخالفت شدید امیرکبیر با نفوذ کشورهای خارجی در ایران و تلاش برای برقراری عدالت و امنیت، باعث توطئه نمایندگان روسیه و انگلیس شد؛ به همین علت ناصرالدین شاه او را وزارت و دیگر مشاغل اداری و نظامی اش معزول کرد و به شهر کاشان تبعید کرد. امیرکبیر در نهایت در سال ۱۲۶۸ قمری در حمام فین کاشان به دستور ناصرالدین شاه به قتل رسید. آرامگاه امیرکبیر در شهر کربلا در حرم امام حسین (ع) است.

❖ در نوشتن زندگی‌نامه به چه اطلاعاتی نیاز داریم و چه سؤالاتی را باید مطرح کنیم؟

- کی و کجا به دنیا آمد؟
- چند سال زندگی کرد؟
- در کدام دوره تاریخی زندگی کرد؟
- ویژگی‌های اخلاقی، رفتاری و صفات خوب او چه بود؟
- دوستان و همکاران او چه کسانی بودند؟
- کی و کجا از دنیا رفت؟ آرامشگاهش کجاست؟

تمرین - با توجه به اطلاعات زیر زندگی‌نامه سهراب سپهری را بنویسید.

۱۵ مهر ۱۳۰۷ در کاشان

پدر: اسدالله مادر: ماه جبین

تحصیلات: ابتدایی و راهنمایی در کاشان، سپس دانشسرای مقدماتی

استخدام در اداره فرهنگ کاشان

ادامه تحصیل در تهران: دانشکده هنرهای زیبا

مجموعه شعر هشت کتاب

سفر به هندوستان، پاکستان، ژاپن، چین، افغانستان

وفات: اردیبهشت ۱۳۵۹ در تهران

آرامگاه: کاشان

تمرین ۲ - زندگی‌نامه خودتان را در دو پاراگراف بنویسید.

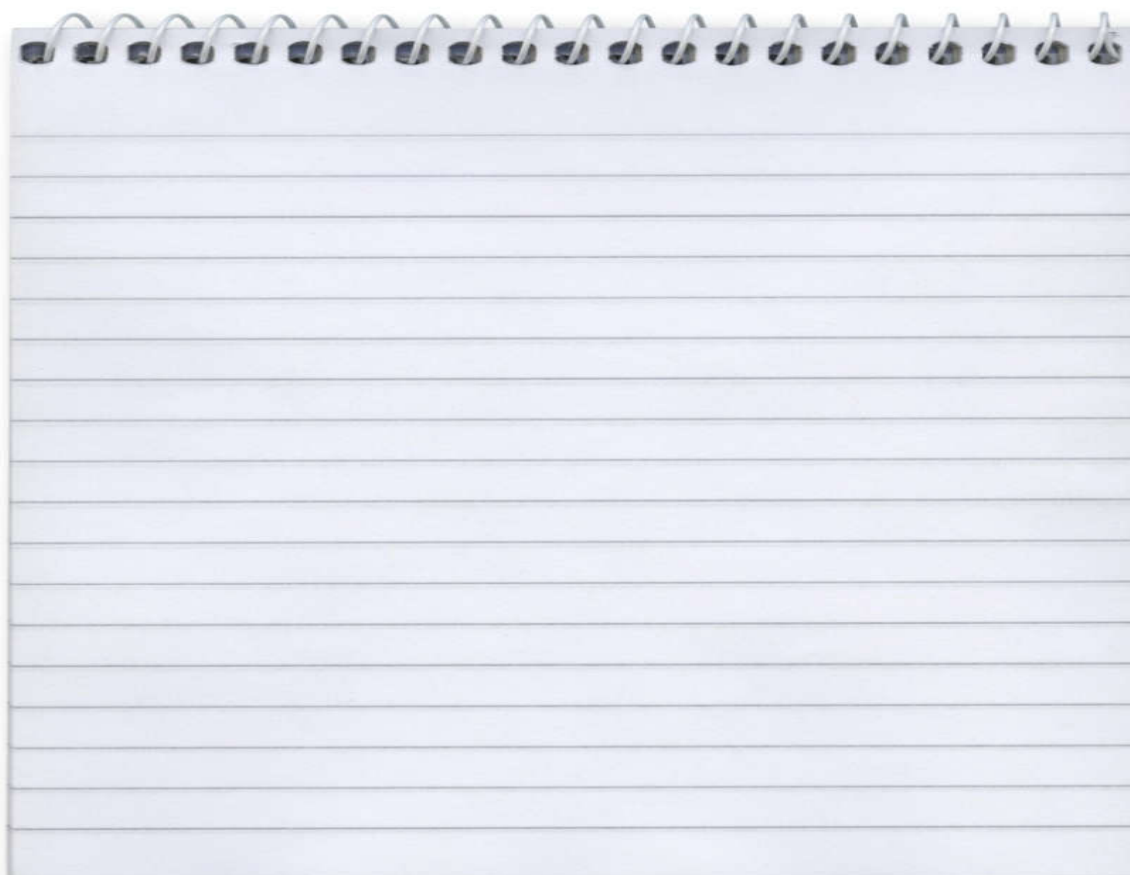
تمرین ۳ - زندگی‌نامه یکی از افراد مشهور در کشورتان را به صورت خلاصه بنویسید.

تمرین با استفاده از توضیحات پایین و واژه‌های به کار رفته در آن، متن کوتاهی درباره‌ی زندگی‌نامه خواجه

نصیرالدین توسی بنویسید.

«دانشمند بزرگ ایرانی، خواجه نصیرالدین توسی»

- زادروز: ۵ اسفند ۵۷۹ (توس)
- درگذشت: ۱۱ تیر ۶۵۳ (بغداد)
- آرامگاه: کاظمین عراق
- محل زندگی: خراسان، قزوین، آذربایجان و بغداد
- ملیت: ایرانی
- شغل: فیلسوف و دانشمند
- سال‌های فعالیت: سده هفتم قمری
- دوره: اوایل حکومت مغولان و سلسله ی ایلخانان
- دین: اسلام
- آثار: اخلاق ناصری، زیج ایلخانی، اساس الاقتباس و کتب و رساله‌های بسیاری به زبان‌های فارسی و عربی

علائم نگارشی ۱

ویرگول (،) یا کاما : علامت مکث یا توقف کوتاه است و در این موارد استفاده می شود:

- بین عبارت ها و جمله های مستقلی که در یک جمله کامل باشند کسی که حسابش درست است، از محاسبه نمی ترسد.
- جایی انسان هست، امید هست و جای که امید هست، زندگی در جریان است.
- این همه تاخیر و بدقولی، از شما بعید بود.
- در مواردی که بعد از کلمه ای چند کلمه یا عبارت در توضیح آن کلمه می گوئیم فردوسی، شاعر حماسه سرای مشهور ایرانی، در سال ۳۲۹ به دنیا آمد.
- احمد، برادر مسعود، دیروز اینجا بود.
- ماشین برادرم، پژو ۲۰۶ سفید رنگ، آن طرف خیابان است.
- معلم کلاس ۵، خانم احمدی، امروز نمی آید.
- مواردی که چند کلمه را به عنوان مثال یا دلیل به دنبال هم ذکر می کنیم.
- علی، حسن، محسن و میثم پسر عموهای من هستند.
- استرس، اعتیاد، تنبلی، ورزش نکردن، فست فود و ... از علت های سکته قلبی اند.
- در آدرس برای جدا کردن بخش های آن: خراسان رضوی، مشهد، وکیل آباد، میدان آزادی، دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده ادبیات، ...
- وقتی که فاعل یا نهاد خیلی طولانی باشد، می توانیم برای جدا کردن آن از بقیه اجزای جمله بعد از آن ویرگول بگذاریم.
- فکر اتحاد اسلام و یکپارچگی دولتها و کشورهای اسلامی زیر پرچم اسلام، از مدتها قبل در ذهن او بود.

نقطه : نشانه مکث و توقف کامل است.

- ۱ - در پایان جمله های کامل خبری
- ۲ - بعد از حروفی که نشانه اختصار اند:
- فوت شده در سال ۳۲۲ ه. ق.
- م.م. یعنی محمد معین
- نکته : وقتی دو جمله با «و» و «یا» به هم مربوط باشند نقطه در پایان جمله آخر می آید
- من به بازار رفتم و لباس خریدم و بعد در رستوران غذا خوردم.

تمرین -| در جملات زیر خطاها را پیدا کرده و جمله ها را اصلاح کنید.

محسن شگفت شد

او مریض بود و زنده اش سخت بود

وقت ثروتمند انسان است

عمر انسان بدون برنامه ریزی بیهوده سپری می کند

بعد از بیدار از خواب شدیم

باید راننده کمر بند ایمنی پوشیده کند:

به علت کشاورزی برای مردم جامعه مهم است

چرا همیشه خوب کسانی از بد کسانی اذیت می گیرند؟

همه کشورهای جهان مواجه با چالش های مهمی می شوند.

اولین عوامل تغذیه نامناسب است.

خدا آنها را برکت می دهد

آلودگی در هوا را کاهش می کند

اکسیژن هوا را افزایش می کند

تا آخر عمرش با شاداب و خوشحال زندگی کرد.

من به پیاده روی دوست دارم

اگر معلم در کارش دروغی و بی وفا باشد

خانم سجادی نه خسته از کار بود

دو سوم زن و سه چهارم مرد در جهان در سال ۲۰۳۰ چاق می شوند

فست فود باکتری مسئول کاهش وزن در بدن انسان را قتل می کند

درس اول: پاراگراف

معمولاً متن را به تعدادی پاراگراف تقسیم می‌کنیم ایده‌های مهم را از هم مجزا کنیم. پاراگراف واحد اصلی و پایه در نگارش انشاء است. پاراگراف مجموعه‌ای از جمله‌هاست که یک موضوع واحد را بیان کرده و بسط می‌دهند. موضوع اصلی در یک جمله کلیدی بیان می‌شود که معمولاً در اول پاراگراف می‌آید. جملات دیگری نیز در توضیح آن آورده می‌شوند که با موضوع اصلی در ارتباط هستند. جمله کلیدی موضوع ما را محدود و مشخص می‌کند.

 تمرین ۱: در متن‌های زیر جملات نامرتب را پیدا کنید.

متن نمونه ۱

افراد مختلف، تعطیلات آخر هفته را به روش‌های مختلفی می‌گذرانند. برخی از اشخاص به کوه می‌روند برای کوهنوردی یا اسکی. اسکی روی آب از اسکی روی برف خیلی سخت‌تر است. دیگران ترجیح می‌دهند که به ساحل بروند و آفتاب بگیرند یا شنا کنند. بعضی از مردم در طول هفته به سختی کار می‌کنند، درحالی که کار برخی دیگر، راحت‌تر است. همچنین تعدادی از مردم هم دوست دارند فقط در خانه بمانند و استراحت کنند یا مثلاً یک کتاب بخوانند.

متن نمونه ۲

از زمان یونان باستان، نمایش‌نامه برای یونانی‌ها بااهمیت بوده است. تراژدی‌ها و کمدی‌های یونانی، در واقع بخش‌هایی از زندگی مردم یونان باستان بودند. در قرون وسطی داستان‌های انجیل در کلیساها اجرا به صورت نمایش می‌شد و حتی برخی از بازیگران در خیابان‌ها، نمایش‌هایی برای مردم اجرا می‌کردند. ویلیام شکسپیر در دوره الیزابت زندگی می‌کرد. زبان انگلیسی از دوره شکسپیر تا کنون دچار تغییرات عمده‌ای شده است. در دوران جدید، نمایش‌ها از طریق جعبه جادویی تلویزیون مستقیماً به خانه‌های مردم آورده شده‌است.

متن نمونه ۳

برای پیدا کردن یک خانه مناسب شما باید به روشی دقیق و اصولی عمل کنید. ابتدا باید تصمیم بگیرید که زندگی در کدام منطقه از شهر برای شما مناسب است. مثلاً کدام منطقه به محل کارتان نزدیک‌تر است. سپس باید با توجه به میزان درآمدتان، مشخص کنید که قادر به پرداخت چه میزان اجاره در ماه هستید. هزینه‌های قبض‌های آب، برق، گاز و تلفن در هر ماه تقریباً بین صد تا دویست هزار تومان در ماه می‌شود. مرحله بعدی جست‌وجو در آگهی‌های مسکن روزنامه‌ها و همچنین در مراکز مشاوره املاک است. وقتی خانه‌ای با شرایط شما سازگار بود، باید حضوراً آنجا را ببینید و بررسی کنید تا بتوانید تصمیم درستی بگیرید.

متن نمونه ۴

در هر کشور نشریه‌های گوناگونی منتشر می‌شود. بعضی از آن‌ها روزنامه‌اند. بعضی از نشریات هفته‌نامه و برخی نیز ماه‌نامه‌اند. همچنین نشریاتی به صورت دوهفته‌نامه و دوماه‌نامه منتشر می‌شوند. عموی من در یک ماه‌نامه خبرنگار و نویسنده است. بعضی از روزنامه‌های معتبر کتاب سالی به نام سال‌نامه منتشر می‌کنند. هر نشریه یک مدیر مسئول و یک سردبیر دارد که وظایف گوناگونی دارند. روزنامه‌ها حاوی اخبار و گزارش‌های روزانه‌اند. معمولاً روزنامه‌ها ستون‌هایی برای تحلیل اخبار سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و ورزشی دارند. پدرم

همیشه بخش سیاسی روزنامه‌ها را می‌خواند. معمولاً خبرنگارها و گزارش‌گرهای روزنامه، ستون‌های خبر و گزارش را می‌نویسند، اما تحلیل‌های گوناگون را، تحلیل‌گرها، مقاله‌نویس‌ها و نویسندگان و دیگر روزنامه‌نگاران می‌نویسند.

تمرین ۲- در متن‌های زیر جمله کلیدی مناسب را انتخاب کنید.

متن نمونه ۳

..... اولین نوع این فرهنگ‌های لغت، فرهنگ‌های جیبی هستند. آنها معمولاً خلاصه‌شده فرهنگ‌های جامع بزرگ‌تر هستند. تعاریف در این فرهنگ‌ها، معمولاً ناقص و کوتاه‌اند و تعداد مثال‌هایی که کاربرد واژه را نشان می‌دهند، محدود و ناکافی است. فرهنگ‌های دوزبانه (انگلیسی - فارسی، فرانسه - انگلیسی و...) هم غالباً کفایت لازم را ندارند. زیرا این نوع فرهنگ‌ها با این دیدگاه نوشته می‌شوند که هر واژه در زبان مبدأ را میتوان در زبان مقصد ترجمه کرد؛ در صورتی که در واقعیت چنین کاری به علت ماهیت پیچیده و اصطلاحی زبان‌ها ناممکن است. این فرهنگ‌ها معمولاً با دقت کم و با روش‌های غیر علمی نوشته می‌شوند و ممکن است شامل اطلاعات جدید و به روز هم نباشند.

۱ - تعدادی از فرهنگ‌ها برای زبان‌آموزان خارجی مناسب‌اند.

۲ - بعضی از فرهنگ‌ها به اندازه کافی جامع و کامل نیستند.

۳ - بدترین انواع فرهنگ‌ها عبارتند از .

متن نمونه ۴

..... به مکانی که این ورزش در آن اجرا می‌شود، زورخانه می‌گویند. ورزش باستانی، خلق و خوی مردانگی و روحیه جوانمردی را در ورزشکاران زنده می‌کند. ورزش باستانی، آداب خاصی دارد. یک نفر به نام مرشد، با ضرب می‌نوازد و اشعار خاص پهلوانی درباره ویژگی‌های پیامبر، حضرت علی (ع) و ... می‌خواند. ورزشکاران با لباس مخصوص، دایره‌وار در گود زورخانه می‌ایستند و میان‌دار حرکات ورزشی را برای آنها اجرا می‌کند. وسایلی مخصوصی نیز در این ورزش استفاده می‌شود. در پایان با ذکر صلوات ورزش خود را به پایان می‌برند.

۱- ورزش‌های زیادی در ایران باستان رایج بوده است.

۲- یکی از انواع ورزش‌هایی که از روزگار باستان در ایران رواج داشته است، ورزش باستانی است.

۳- مردم ایران باستان خیلی به ورزش علاقه داشتند.

تمرین ۳- برای پاراگراف‌های زیر جمله کلیدی بنویسید.

(۱) عربستان، ایران، عراق، کویت، امارات متحده عربی از کشورهایی هستند که دارای بزرگترین منابع نفت در جهان هستند. خاورمیانه همچنین دارای ذخایر عظیم گاز طبیعی است. ایران و قطر به ترتیب اولین و دومین ذخایر گاز طبیعی در جهان را دارند. اما متأسفانه کمتر از منابع نفت در بخش صنعتی این کشورها استفاده می‌شود.

(۲) این کشور یکی از قدیمی‌ترین تمدن‌های جهان را داراست. تمدن ایران به ۸۰۰۰ سال قبل بازمی‌گردد. فرهنگ کشور ایران نیز از آغاز بر اساس اخلاق و معنویت بوده است. مردم ایران در همان اوایل ظهور اسلام به آن ایمان آوردند. در حال حاضر ایران یکی از مهم‌ترین کشورهای جهان از نظر دینی، فرهنگی، علمی، سیاسی، اقتصادی، نظامی و ... است. مثلاً ایران یکی از غنی‌ترین کشورها در زمینه منابع نفت و گاز است و یا جدیدترین علوم جهان در حوزه انرژی صلح‌آمیز هسته‌ای در اختیار ایران است.

(۳) درخت هوا را پاک و تمیز می‌کند، به انسان‌ها میوه‌های متنوع و خوشمزه می‌دهد. برگ‌های درختان در پاییز سبز و قرمز می‌شوند، درختان در زمستان بی‌برگ می‌شوند اما در بهار دوباره برگ‌هایشان می‌روید و در تابستان شاخه‌های درختان پر از برگ‌های زیبای سبز رنگ می‌شود.

.....(۴) صنعتی شدن به معنی استفاده از نیروی ماشین به جای نیروی انسان است. انقلاب صنعتی ابتدا از انگلستان شروع شد، زیرا انگلستان پس از چندین قرن تحول سیاسی داخلی، توسعه استعمار تجاری، گسترش ناوگان دریایی، رشد طبقه متوسط و بهبود امور قانونی و اداری کشور، از نظر زمین، کارگر، سرمایه، مدیریت و حکومت وضعیتی مطلوب و هماهنگ داشت که زمینه پیشرفت صنعتی در این کشور را فراهم می کرد. در دوران انقلاب صنعتی تغییرات بزرگی در صنعت به وجود آمد. قبل از آن بیشتر کالاها دست ساز بودند و اکثر مردم در روستاها به کار اشتغال داشتند. در قرن هجدهم، تعدادی از اختراعات و پیشرفت ها باعث تغییر این وضعیت شدند. (۵) این آغاز می-

تواند پر از تصمیم های کوچک و بزرگ باشد. تصمیم برای اینکه برای درس خواندن برنامه ریزی داشته باشیم. تصمیم برای اینکه در کنار درس خواندن، کتابهای مفید دیگری هم بخوانیم. برنامه ریزی برای اینکه هر هفته، یک ساعت بنشینیم و با پدر و مادرمان درباره ی مشکلاتمان حرف بزنیم. دوستی ها را چگونه بیشتر کنیم و چگونه بیشتر به یاد خدا باشیم. حتی حساب و کتاب برای اینکه پول هایمان را چطور خرج کنیم و ذخیره کنیم. آغاز سال تحصیلی هم یک شروع دوباره است. شما برای شروع سال جدید چه تصمیماتی دارید؟ (۶) برخی از این عوامل ایجاد و گسترش شهرها و روستاها، ساختن پل و جاده، ساختمان ها، و سدها بدون برنامه ریزی و توجه به جنبه های زیست محیطی است. همچنین فعالیت های صنعتی و تولید انبوه کالاها در کارخانه ها نیز به محیط زیست صدمات زیادی می زند و باعث آلودگی آب و هوا می شود. شکار و تجارت اعضای بدن حیوانات نیز باعث نابودی گونه های جانوری می شود. مصرف گرایی و تولید انبوه زباله از مهم ترین عواملی است که آب، خاک و هوا را آلوده می کند.

تمرین - متن زیر را مرتب کنید. سعی کنید اول جمله ی کلیدی را پیدا کنید. آیا می توانید یک پاراگراف در ادامه آن بنویسید؟

حتی حساب و کتاب برای اینکه پول هایمان را چطور خرج کنیم و ذخیره کنیم.

تصمیم برای اینکه در کنار درس خواندن، کتابهای مفید دیگری هم بخوانیم.

در آغاز یک سال، معمولاً تصمیم های مهمی می گیریم.

دوستی ها را چگونه بیشتر کنیم و چگونه بیشتر به یاد خدا باشیم.

آغاز سال تحصیلی هم یک شروع دوباره است

این آغاز می تواند پر از تصمیم های کوچک و بزرگ باشد.

شما در آغاز سال جدید چه تصمیماتی دارید؟

تصمیم برای اینکه برای درس خواندن برنامه ریزی داشته باشیم.

برنامه ریزی برای اینکه هر هفته، یک ساعت بنشینیم و با پدر و مادرمان درباره ی مشکلاتمان حرف بزنیم .

علائم نگارشی ۲

نقطه ویرگول (؛) نشانه مکث طولانی تر از ویرگول و کوتاه تر از نقطه.

- ۱- برای جدا کردن جمله ها و عبارت های یک کلام طولانی که در ظاهر مستقل اند، اما در معنی به هم وابسته اند :

فریب دوستان بی اخلاق را نخور؛ چرا که آنها در ظاهر دوست هستند؛ ولی در باطن دشمنانی خطرکند.

- ۲- در جمله های توضیحی، قبل از حروف ربطی مثل اما، زیرا، یعنی، به عبارت دیگر، بنابراین، برای مثال و ...

وقتی جمله قبل از آنها کامل باشد.

مال و مقام هیچوقت انسان را به آرامش واقعی نمی دهد؛ زیرا تنها با یاد خدا و ایمان قوی دل ها آرام می شود

من کاملاً با نظر شما مخالفم؛ اما به آن احترام می گذارم

مسلمان واقعی کسی است که اخلاق و رفتار خوبی داشته باشد، نه کسی که فقط نماز می خواند و روزه می گیرد؛ به عبارت دیگر خوش رفتاری با مردم یکی از نشانه های اصلی ایمان است.

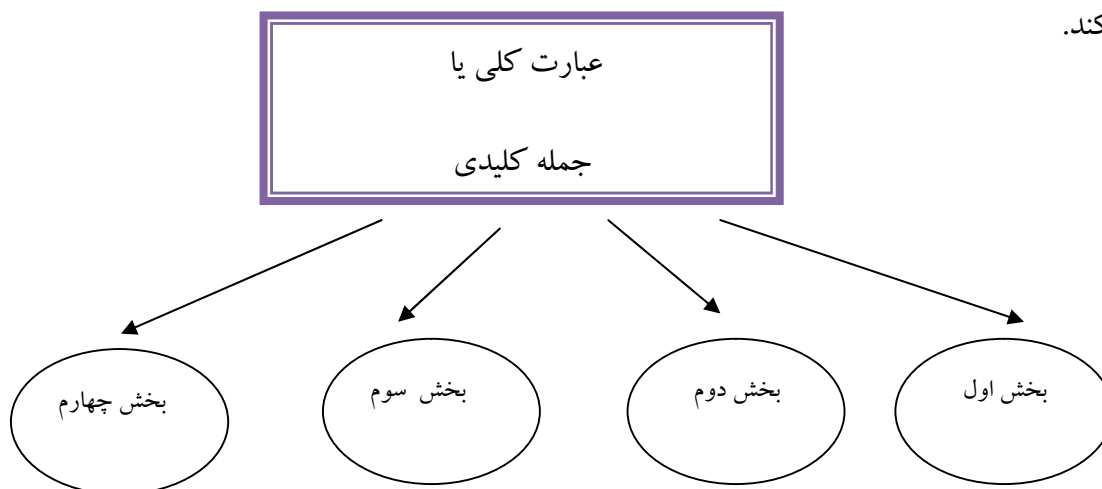
- ۳- پس از منادا

ای خدا؛ ای یار محرومان!

یا ابوالفضل؛ کمکم کن!

درس دوم: برشمردن یا فهرست کردن

معمولاً وقتی در یک پاراگراف جمله کلیدی را می‌نویسید، بعد از آن جملات توضیحی را می‌آورید. چگونه می‌توان این جملات توضیحی را به صورتی منسجم و مناسب مرتب و منظم کرد؟ یک روش «برشماری» یا فهرست کردن است. در این روش نویسنده با یک عبارت کلی آغاز می‌کند و سپس اجزاء یا بخش‌های مرتبط با آن عبارت را ذکر می‌کند.

متن نمونه ۱

چندین نوع منبع را می‌توان در یک کتابخانه یافت. اولین نوع منابع کتاب‌ها هستند در مورد همه موضوعات و به زبان‌های مختلف دنیا. معمولاً کتاب‌ها بر اساس موضوع، عنوان، نویسنده و ... مرتب می‌شوند و می‌توان آنها را جست و جو کرد و از کتابخانه امانت گرفت. منابع بعدی، منابع مرجع هستند که شامل دایره‌المعارف‌ها، فرهنگ‌های لغت، اطلس‌ها، کتاب‌نامه‌ها و ... می‌شوند. از این منابع فقط می‌توان در کتابخانه استفاده کرد و قابل امانت نیستند. نوع آخر نیز شامل نشریات می‌شود که دربرگیرنده مجلات، روزنامه‌ها، ماه‌نامه‌ها، فصل‌نامه‌ها، نشریات علمی و تخصصی و ... می‌شود. این منابع معمولاً به صورت الفبایی یا موضوعی مرتب می‌شوند و برخی از آنها نیز به صورت الکترونیک قابل دسترس می‌باشند. این منابع نیز مانند کتاب‌های مرجع قابل امانت نیستند.

جمله کلیدی: چندین نوع منبع را می‌توان در یک کتابخانه یافت. اولین نوع منابع کتاب‌ها هستند در مورد همه موضوعات و به زبان‌های مختلف دنیا.

توضیحات / مثال‌ها / نمونه‌ها

در مورد همه موضوعات و به زبان‌های مختلف دنیا. معمولاً کتاب‌ها بر اساس موضوع، عنوان، نویسنده و ... مرتب می‌شوند و می‌توان آنها را جست و جو کرد و از کتابخانه امانت گرفت.

انواع

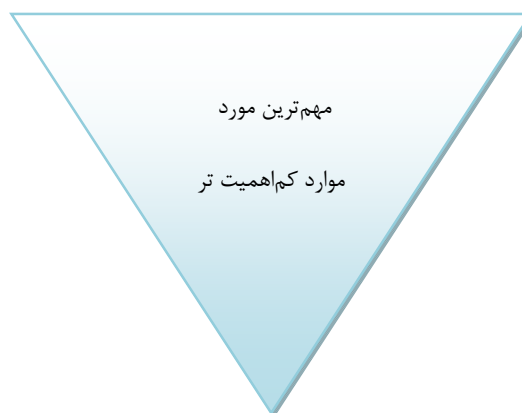
۱ - کتاب‌ها

۲ - منابع مرجع

انواع یا طبقه‌ها، اجزاء، دسته‌ها، گروه‌ها، جنبه‌ها، عوامل، مجموعه‌ها، معمولاً برای برشمردن از اعداد اصلی ۱-، ۲-، ۳-، ... یا اعداد ترتیبی، اول، دوم، سوم، ...، اولاً، ثانیاً و ... استفاده می‌شود. همچنین اصطلاحاتی مثل مورد بعدی، سپس، همچنین، علاوه‌براین، درنهایت، نهایتاً و ... نیز می‌توان استفاده کرد تا تکرار در متن کمتر شود.

در این پاراگراف همه موارد ذکرشده اهمیت یا ارزش مساوی داشتند. اما ممکن است گاهی اوقات از نظر نویسنده یکی از موارد مهم‌تر، مؤثرتر یا قوی‌تر از بقیه موارد باشد. دو روش برای نشان‌دادن این اهمیت وجود دارد:

۱- روش نزولی: در این روش مهم‌ترین مورد اول ذکر می‌شود و سپس بقیه موارد را ذکر می‌کنیم.

۲- روش صعودی: در این روش برعکس همه موارد را ذکر می‌کنیم تا به مهم‌ترین دلیل برسیم.

متن نمونه ۲

دلایل متعددی وجود دارند که من دانشگاه فردوسی مشهد را برای ادامه تحصیل انتخاب کردم. اولین و مهم‌ترین دلیل من نزدیکی این دانشگاه به محل سکونت و خانواده من بود. زیرا در این صورت با مشکلاتی از قبیل خوابگاه، دوری از خانواده و دلتنگی مواجه نمی‌شدم. دومین علت حضور در جوار امام رضا (ع) و بهره‌گیری از الطاف و کمک‌های همیشگی ایشان بود. هر دانشجویی که در دانشگاه فردوسی تحصیل کرده و یا می‌کند، حتماً خاطرات فراوانی از مهربانی‌های این امام رحیم که شامل حالش شده است، دارد. همچنین سطح علمی این دانشگاه و برخورداری از اساتید، امکانات و تجهیزات بسیار عالی و به روز در همه زمینه‌های علمی، فرهنگی، هنری،

ورزشی،... نیز از دلایل انتخاب من بود؛ چرا که دانشجویان این دانشگاه می‌توانند علاوه بر تحصیل از این امکانات بهره‌برداران بوند. در نهایت امکان استفاده از تحصیلات رایگان در این دانشگاه دولتی و معتبر بود که این امر نیز با توجه به نمره و رتبه من امکان‌پذیر شد. مسلماً هر فردی ترجیح می‌دهد در صورت امکان از امکانات دولتی و رایگان برای تحصیل استفاده کند تا بدون نگرانی برای هزینه‌های تحصیلی با فراغ‌بال، به کسب دانش و مهارت پردازد.

تمرین ۱ - در متن بالا از چه علائم و نشانه‌هایی برای برشمردن استفاده شده است؟ آنها را مشخص کنید.

تمرین ۲ - به گروه‌های سه یا چهار نفره تقسیم شوید و سعی کنید برای حداقل دو موضوع از موضوعات زیر یک پاراگراف نزولی بنویسید. اول مطالب خود را در یک جدول مرتب کنید. ویژگی‌های یک دوست خوب از نظر شما چیست؟ در یک پاراگراف نزولی توضیح دهید. ویژگی‌های یک همسر خوب از دیدگاه شما چیست؟ در یک پاراگراف نزولی توصیف کنید. ***حالا سعی کنید پاراگراف خود را به صورت شفاهی برای هم‌کلاسی‌های خود بیان کنید.

تمرین ۳ - متن زیر را بخوانید و مشخص کنید چه نوع پاراگرافی است؟ صعودی، نزولی یا مساوی؟ برای فهرست کردن چه نشانه‌هایی در متن استفاده شده است؟

یک دوست / همسر خوب ویژگی‌های متعددی دارد. مثلاً...

متن نمونه ۳

پژوهشگران حوزه آموزش، چهار نوع سبک یادگیری مجزا را تشخیص داده‌اند که دانشجویان هنگام فراگیری اطلاعات و مفاهیم جدید به کار می‌گیرند. برخی از افراد یادگیری شنیداری را ترجیح می‌دهند. آنها از سخنرانی‌ها، فایل‌های شنیداری و بحث‌های کلاسی به بهترین شکل، مطالب را یاد می‌گیرند. دومین سبک یادگیری لمسی است. در این رویکرد انجام کار به صورت عملی مهم است؛ بنابراین یادگیری با عمل هم‌بدان گفته می‌شود. به عنوان مثال تشریح حیوانات برای شناسایی و کسب اطلاعات درباره اعضای بدن آنها، به جای مطالعه درباره آنها، یک نمونه از این نوع سبک یادگیری می‌باشد. سبک یادگیری تجربی هم نوع بعدی است که در آن استفاده از تمام حواس‌ها رایج است. مثلاً یک سفر اکتشافی به جنگل هنگام مطالعه ویژگی‌های گیاهان، برای حس و درک این مفاهیم، بهترین روش برای افرادی است که این سبک را ترجیح می‌دهند. آخرین نوع هم یادگیری دیداری است که افراد با این نوع سبک یادگیری، به شدت به آنچه که دیده می‌شود متکی هستند. نمی‌توان گفت که یکی از سبک‌ها بر دیگری ارجحیت دارد. بلکه این چهار نوع صرفاً توصیفی از روش‌هایی است که افراد بوسیله آنها مطالب را فرا می‌گیرند

تمرین ۴ - متن زیر را بخوانید. آیا یک پاراگراف صعودی، نزولی یا مساوی است؟ آن را به صورت صعودی بازنویسی کنید.

متن نمونه ۴

یک خانوار سه یا چهار نفره از طبقه متوسط، سه چهارم از درآمد خود را صرف نیازهای اولیه می‌کند. مهم‌ترین هزینه، هزینه مسکن است که تقریباً ۳۴ درصد (بیش از یک سوم) درآمد خانواده را بخ خود اختصاص می‌دهد. دومین فقره مهم، غذا است که ۲۱ درصد (بیش از یک پنجم) درآمد به این امر اختصاص می‌یابد. ۲۵ درصد دیگر از درآمد، معمولاً صرف هزینه‌های حمل و نقل و سلامت و درمان می‌شود و حدود ۵ درصد آن برای پوشاک خرج می‌شود. بنابراین این پنج فقره مهم حدود ۸۰ درصد از درآمد را به خود اختصاص می‌دهد.

تمرین ۵ - سخت‌ترین جنبه‌ها یا مسائل در یادگیری زبان فارسی برای شما کدام بودند؟ آنها را اولویت‌بندی کنید.

مزایای قادر بودن به استفاده از اینترنت و کامپیوتر در دوران حاضر چیست؟ با ذکر مثال توضیح دهید.

الف - بندهای زیر را مرتب کنید تا بتوانید یک غذای خوشمزه ی ایرانی را خودتان درست کنید.

- ☐ سپس مرغ شسته شده، آدویه، نمک و فلفل را به آن اضافه کنید.
- ☐ در انتها، خورش را مَزه کنید و در صورت نیاز به آن نمک بزنید و بگذارید ۴۵ دقیقه ی دیگر روی حرارت بماند تا خوب آماده بشود.
- ☐ بعد آب و غُصاره تمر هندی را به مواد اضافه کرده، سپس در قابلمه را بگذارید تا خورش به مدت یک ساعت با حرارت ملایم بپزد.
- ☐ مواد لازم برای خورش مرغ تُرش، برای چهار نفر عبارت است از:
- ☐ ابتدا روغن را در قابلمه ریخته، پیازهای خرد شده را در آن سرخ کنید.
- ☐ یک عدد مرغ به وزن یک کیلوگرم، یک پیمانه روغن، یک عدد پیاز خام، پنجاه گرم غُصاره ی تمر هندی، نمک و فلفل به اندازه ی لازم.
- ☐ مواد را با قاشق هم بزنید تا مرغ همراه پیاز و آدویه کمی سرخ شود.

ب - حالا طرز تهیه یک غذا از کشورتان را بنویسید.

تمرین - زندگی در شهرهای بزرگ چه مزیت ها و چه مشکلاتی دارد؟ از کلمات زیر استفاده کنید و دو پاراگراف بنویسید. امکانات رفاهی، تفریح، ترافیک، آلودگی هوا، شلوغی، محیط زیست، مترو، رفت و آمد، شغل، پیشرفت،

زندگی در شهرهای بزرگ مزیت ها و مشکلات زیادی دارد. یکی از مهم ترین مزیت های آن امکانات رفاهی است؛ یعنی

.....

.....

.....

.....

.....

.....

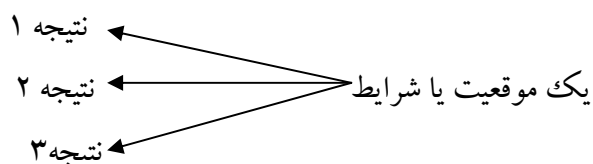
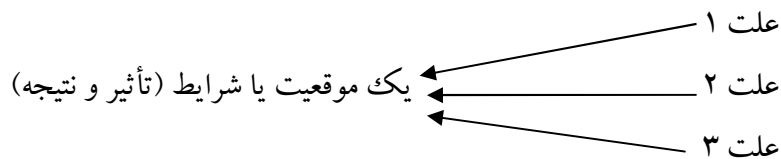
.....

علائم نگارشی ۳

- دو نقطه (:) برای توضیح و تفسیر استفاده می شود
 - ۱- پس از نقل قول مستقیم:
- پیامبر اکرم (ص) فرمودند: «مسلمان کسی است که مردم از دست و زبان او در امان باشند».
- ۲- قبل از توضیح درباره یک مطلب
- سیل اخیر موجب خسارات زیادی شد: از بین رفتن زمین های زراعی، خراب شدن خانه های روستایی، قطع شدن برق و گاز، تلفات انسانی،
- ۳- برای بیان معنی واژه یا توضیح آن
- تابستان: دومین فصل سال که خیلی گرم است
- ۴- بعد از «عبارتند از»
- فصل های سال عبارتند از: بهار، تابستان، ...

درس سوم : علت و معلول (علت و نتیجه، علت و تأثیر)

در پاراگراف‌های علت و معلولی، همیشه یک رابطه علت و معلولی بین جمله کلیدی و جملات توضیحی وجود دارد. یعنی جملات توضیحی شامل فهرستی از نتایج یا دلایل می‌شود.

متن نمونه ۱

چرا آدمی لباس می‌پوشد و بدن خود را می‌پوشاند؟ لباس دست کم به سه نیاز انسان پاسخ می‌دهد؛ یکی این که او را از سرما و گرما حفظ می‌کند، دیگر این که در جهت حفظ عفت و شرم به او کمک می‌کند و سوم این که به او آراستگی و زیبایی و وقار می‌بخشد. در هر جامعه نوع و کیفیت لباس زنان و مردان، علاوه بر آن که تابع شرایط اقتصادی و اجتماعی و اقلیمی آن جامعه است، تابع جهان‌بینی و ارزش‌های حاکم بر فرهنگ آن جامعه نیز می‌باشد. خودآرایی و زینت کردن نه تنها آثار مثبت روحی و روانی در دیگران داشته و موجبات ارضاء روحی آن‌ها را فراهم می‌آورد، بلکه اثرات روانی مثبتی نیز در خود فرد دارد. بنابراین نه تنها کیفیت لباس پوشیدن حاکی از شخصیت انسان است، بلکه در شکل‌گیری و تحول شخصیت او نقش دارد. پوشیدن لباس آراسته و پرهیز از هر نوع آشفتگی و پریشانی، نشانه‌ای از وجود نظام فکری و ذوق سلیم در انسان است. زیرا انسان اگر دارای شخصیت طبیعی و سالم باشد، از آشفتگی گریزان است و نظم و ترتیب و تمیزی را بر ژوئیدگی ترجیح می‌دهد. همچنین آشفتگی و نامرتب‌بودن به تدریج سبب بروز افسردگی روحی در انسان می‌شود. استفاده از رنگ‌های شاد در لباس اثرات غیرمستقیمی در افزایش حرکت و فعالیت و پیشرفت کار افراد می‌شود و بالطبع در سلامت روانی و شخصیتی افراد مؤثر خواهد بود. نهایتاً اینکه کیفیت و چگونگی لباس هم از نظر رنگ و هم از نظر مدل و هم از نظر آراستگی و تمیزی نشانه نوع شخصیت انسان است.

جمله کلیدی : لباس دست کم به سه نیاز انسان پاسخ می‌دهد.

شکل‌گیری و تحول شخصیت

تأثیر اول: آثار مثبت روحی و روانی در

شرایط (علت):

لباس و نوع و دیگران داشته و همچنین اثرات روانی مثبتی در خود فرد

کیفیت آن

تأثیر دوم:

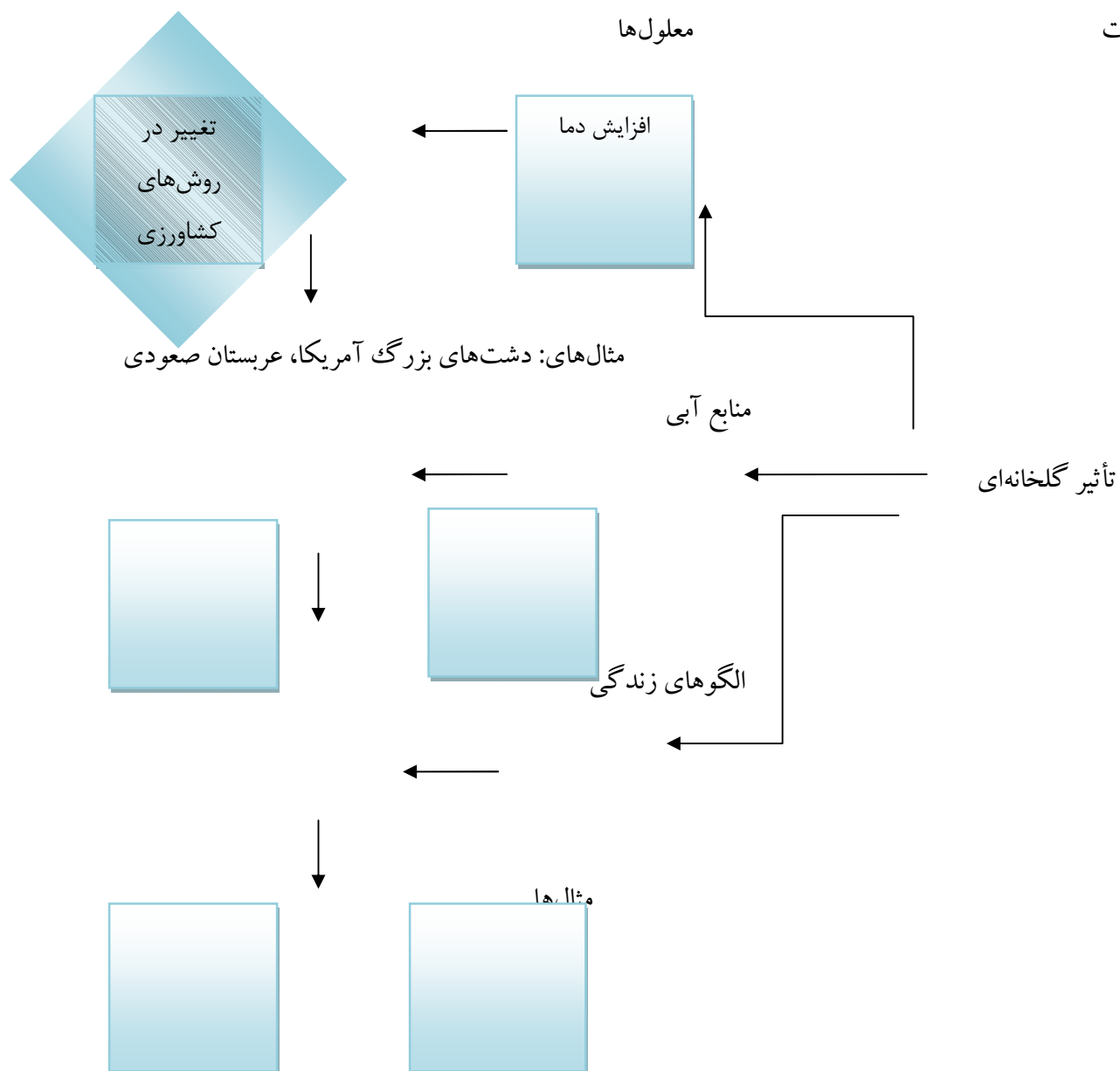
متن نمونه ۲

برخی از دانشمندان اخطار می‌دهند که گرم‌شدن تدریجی زمین که به تأثیر گلخانه‌ای معروف است، موجب تغییرات عمده‌ای در جهان خواهد شد. نخست اینکه به علت افزایش دما تا حدود ۱۰ درجه تا انتهای قرن بعد، که از هم‌اکنون هم شروع شده است، در روش‌های کنونی کشاورزی تغییراتی به وجود می‌آید. مناطق حاصلخیزی مثل دشت‌های بزرگ، ممکن است تبدیل به بیابان شوند؛ درحالی‌که احتمال دارد زمین‌های بایر و صحراها، به مزارع بزرگ تولید گندم تبدیل شوند. دوم اینکه به علت تغییر الگوهای بارش باران، منابع آب در برخی مناطق خشک می‌شوند. برای مثال کارشناسان پیش‌بینی می‌کنند که زمین‌های برنج در جنوب شرق آسیا، زمانی برای حفظ محصولات نیاز به آبیاری خواهند داشت. تغییر در سطح و میزان آب، همچنین مسئول تغییر الگوهای زندگی هم خواهد بود. در مناطق ساحلی مثل فلوریدا و هلند، شاهد چنان افزایشی در میزان آب خواهیم بود که به این مناطق به زیر دریا خواهند رفت و خالی از سکنه می‌شوند. در عوض، در مناطق دیگری مثل دریاچه‌های بزرگ، سطح آب کاهش می‌یابد. از آنجا که اکثر کارشناسان در مورد برگشت‌ناپذیر بودن تأثیر گلخانه‌ای توافق نظر دارند، به ما توصیه می‌کنند که از اکنون برای زندگی در یک دنیای تغییر یافته برنامه‌ریزی کنیم و سازگار شویم.

نکته: جمله کلیدی شامل یک علت (اثر گلخانه‌ای) و یک نتیجه (تأثیر آن بر جهان) می‌شود و جملات توضیحی این نتایج را یک به یک توضیح می‌دهند.

علت

معلول‌ها

از چه نشانه‌هایی برای نشان دادن نتایج یا معلول‌ها در متن استفاده می‌شود؟

۱- حروف ربط

در برخی مناطق میزان آب کاهش می‌یابد، در نتیجه این مناطق دیگر قادر به حمایت از صنایع و کارخانه‌ها نخواهند بود. (متعاقباً، بنابراین، به همین علت، به همین دلیل)

جمله علت + متعاقباً، بنابراین، به همین علت، به همین دلیل، در نتیجه + جمله نتیجه

برخی مناطق دیگر قادر به حمایت از صنایع و کارخانه‌ها نخواهند بود، چون میزان آب در این مناطق کاهش می‌یابد. (زیرا، به علت اینکه، به دلیل اینکه، به این علت که، از آنجا که)

جمله نتیجه + زیرا، به علت اینکه، به دلیل اینکه، به این علت که، از آنجا که، چون + جمله علت

زیرا، به علت اینکه، به دلیل اینکه، به این علت که، از آنجا که، چون + جمله علت + جمله نتیجه

۲- عباراتی مثل موجب، شدن، باعث شدن، منجر شدن به ، ...

افزایش دما موجب تغییراتی در روش‌های کشاورزی می‌شود.

افزایش دما باعث تغییراتی در روش‌های کشاورزی می‌شود.

افزایش دما منجر به تغییراتی در روش‌های کشاورزی می‌شود.

افزایش دما منتهی به تغییراتی در روش‌های کشاورزی می‌شود.

تغییرات عمده در الگوی زندگی ، حاصل (به علت، در نتیجه) تغییر در میزان آب‌ها خواهد بود.

تغییرات چشمگیر در روش زندگی از تغییر در میزان آب‌ها ناشی می‌شود.

***در پاراگراف‌های علت و معلولی، غالباً متوجه می‌شوید که تأثیر یک علت به علت بعدی تبدیل می‌شود. یعنی

به حالت زنجیره‌ای علت و معلول‌ها با هم در رابطه می‌باشند. مثال:

مهاجرت از روستاها به شهرها باعث ← انفجار جمعیت شهرها می‌شود. جمعیت زیاد در شهرها ←

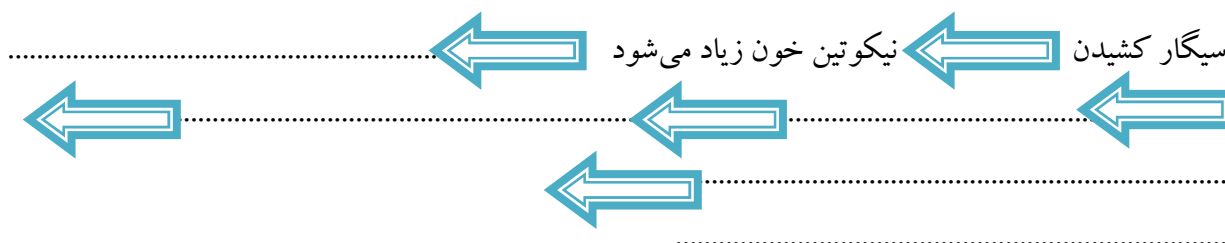
منجر به شلوغی و ترافیک بیش از حد شهرها و کمبود مسکن می‌شود. ←

متن نمونه

مدت‌هاست که متخصصان پزشکی ، به افزایش بی‌رویه بیماری‌های قلبی و فشار خون در افراد سیگاری اشاره کرده‌اند. دانشمندان نشان داده‌اند که وجود نیکوتین در جریان خون باعث انقباض رگ‌های خونی می‌شود؛ که این امر گردش خون را کند می‌کند و می‌تواند باعث گرفتگی رگ‌ها شود. وقتی رگ‌های خونی گرفته می‌شوند، خون کمتری به مغز می‌رسد و حتی ممکن است موجب سکته شود.

علاوه بر این نیکوتین در خون، توانایی هموگلوبین برای تولید اکسیژن را کاهش می‌دهد که این مسئله موجب کوتاه شدن نفس‌ها می‌شود و بنابراین فرد مجبور است سریع تر نفس بکشد. این امر باعث می‌شود قلب سریع تر بتپد، یعنی ضربان قلب افزایش می‌یابد، و بنابراین خطر حمله قلبی افزایش می‌یابد.

جمله کلیدی: مدت‌هاست که متخصصان پزشکی، به افزایش بی‌رویه بیماری‌های قلبی و فشار خون در افراد سیگاری اشاره کرده‌اند.

تمرین - درباره موضوعات زیر یک پاراگراف به صورت علت و معلولی بنویسید. اول به صورت جدول دلایل و تأثیرات را مرتب کنید و بعد شروع به نوشتن کنید.

۱ - مهاجرت از روستاها به شهرها به چه دلایلی انجام می‌شود و چه تأثیراتی (مثبت یا منفی) در جامعه دارد؟ از مفاهیم زیر در پاراگراف استفاده کنید:

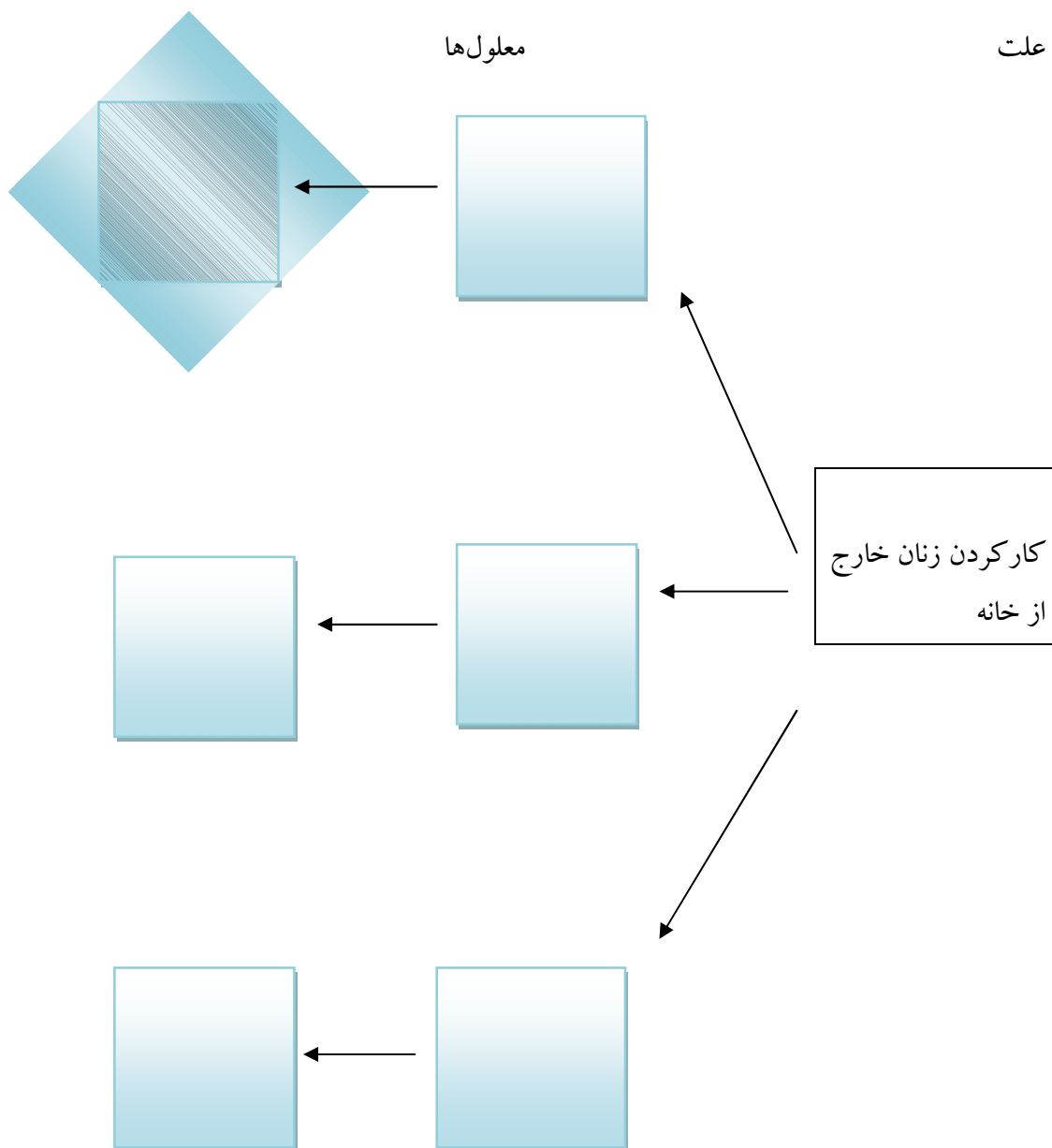
انفجار جمعیت، خالی از سکنه شدن، کمبود مسکن، ترافیک و شلوغی، کمبود نیروی کار، از بین رفتن مزارع و باغات، آلودگی هوا، تمرکز جمعیت در یک منطقه،

۲ - چه راهکارهایی برای جلوگیری از مهاجرت از شهرها به روستاها یا از شهرهای کوچک به کلان-شهرها پیشنهاد می‌دهید؟

۲ - کارکردن زنان باعث چه نتایج و تأثیراتی در خانواده و جامعه می‌شود؟

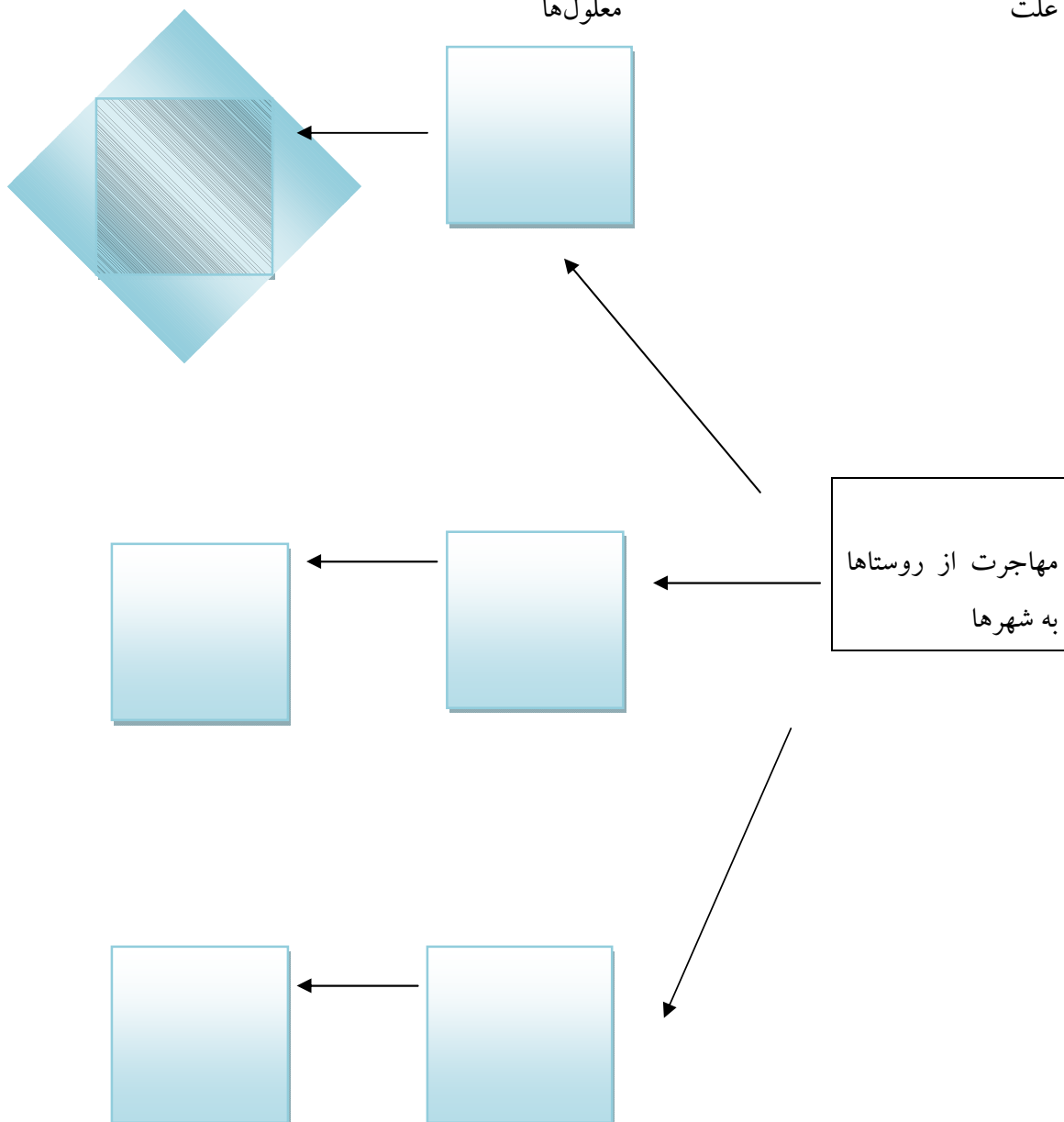
علت

معلول‌ها

علت

معلول‌ها

علائم نگارشی ۴

گیومه (« »)

- ۱- وقتی سخن کسی را به صورت مستقیم نقل میکنیم
امام خمینی (ره) می فرمایند: «خوی کاخ نشینی بد است ، نه خود آن».
- ۲- برای کلمات و اصطلاحات علمی یا هر کلمه ای که می خواهیم آن را جدا نشان بدهیم:
کلمه «هم افزایی» یعنی وقتی در یک واکنش شیمیایی عناصر واکنش کمک می کنند محصول
بهتر از مجموع اجزا باشد.
اقسام کلمه یعنی «اسم»، «صفت»، «فعل»، «حرف اضافه».
- ۳- برای ذکر عنوان مقاله، رساله، روزنامه ، مجله، آثار هنری، کتاب و ... در جمله
در « سومین همایش تحقیقات پزشکی هسته ای»...
کتاب « منطق الطیر» عطار

درس چهارم: مقایسه و تقابل (بیان شباهت‌ها و تفاوت‌ها)

ممکن است شما بخواهید جمله کلیدی خود را با جملاتی درباره تشابهات یا تفاوت‌های بین دو مسئله، دو موضوع، دو جنبه از یک پدیده ، ... بسط دهید. منظور از مقایسه بیشتر بیان شباهت‌ها و تقابل بیان تفاوت‌ها است. شما می‌توانید قبل از نوشتن ، مطالب خود را در جدولی ، مرتب کنید:

جمله	مبنای مقایسه	ساختار مقایسه‌ای
جمله ۱		
جمله ۲		

متن نمونه ۱

اگرچه انسان و شامپانزه در نگاه اول، خیلی شبیه همدیگر به نظر نمی‌رسند، ولی **آنها** خصوصیات مشابه زیادی دارند. اولاً اینکه اسکلت انسان و شامپانزه تقریباً مشابه است. هر دوی **آنها**، در هر دست پنج انگشت دارند و یک انگشت شصت قابل حرکت دارند که این توانایی را به آنها می‌دهد که اشیاء را به راحتی بگیرند و بردارند. گرچه شامپانزه‌ها ترجیح می‌دهند روی چهار دست و پا حرکت کنند، ولی **آنها** قادرند مانند انسان روی دو پا هم، راه بروند. شامپانزه‌های ماده بر خلاف دیگر حیوانات و مثل انسان‌ها، تعداد بچه‌های کمتری دارند و دوران حاملگی آنها هم نه ماه است. بچه‌های **آنها** سال‌های زیادی را در کنار مادر خود می‌مانند که این باعث می‌شود تمام چیزهایی را که برای زنده ماندن لازم است، یاد بگیرند. اما از بین شباهت‌های موجود بین این دو گونه، شاید مهم‌ترین و جالب‌توجه‌ترین ویژگی، هوش آنها باشد. درست همانطور که انسان‌ها از کشف مسائل جدید لذت می‌برند، شامپانزه‌ها نیز در مورد آنچه نمی‌دانند بسیار کنجکاو هستند. حتی مسئله مهم‌تر، توانایی یادگیری زبان در **آنها**ست. گرچه صداهای تولیدشده توسط شامپانزه‌ها، دقیقاً مشابه صداهای تولیدشده توسط انسان نیست، اما اکثر کارشناسان معتقدند بین این دو، در استفاده از نشانه‌های انتزاعی برای انتقال معنا شباهت وجود دارد. انسان‌ها از طریق واژه‌ها با همدیگر، ارتباط برقرار می‌کنند. کارشناسان بر این باورند که می‌توان به شامپانزه‌ها هم چگونگی برقراری ارتباط از طریق نشانه‌ها یا نمادها را آموزش داد. علاوه بر این، شامپانزه‌ها توانایی یادگیری تعداد نسبتاً زیادی از نمادهای معادل واژه‌ها را دارند و همچنین می‌توانند آن نمادها را با هم ترکیب کرده و ترکیبات جدیدی بسازند؛ دقیقاً مشابه آنچه انسان‌ها با واژه‌ها انجام می‌دهند. به عبارت دیگر، انسان‌ها می‌توانند در شیوه برقراری ارتباط خلاقیت داشته باشند و شامپانزه‌ها هم قادر به خلاقیت هستند.

تمرین ۱ - جمله کلیدی کدام جمله است؟

کدام کلمات در متن تکرار شده‌اند؟

مرجع ضمائر مشخص شده را پیدا کنید.

آیا از نشانه‌های فهرست کردن هم استفاده شده است؟

متن نمونه را در جدول زیر تحلیل کنید.

جمله	معیار مقایسه	ساختار مقایسه‌ای

--	--	--

تمرین ۲ - دو نفر از اعضای خانواده یا دوستانتان را با هم مقایسه کنید و شباهت‌های آنها را بنویسید.

شباهت‌های بین ایران و کشور خود را به صورت یک پاراگراف مقایسه‌ای بنویسید.

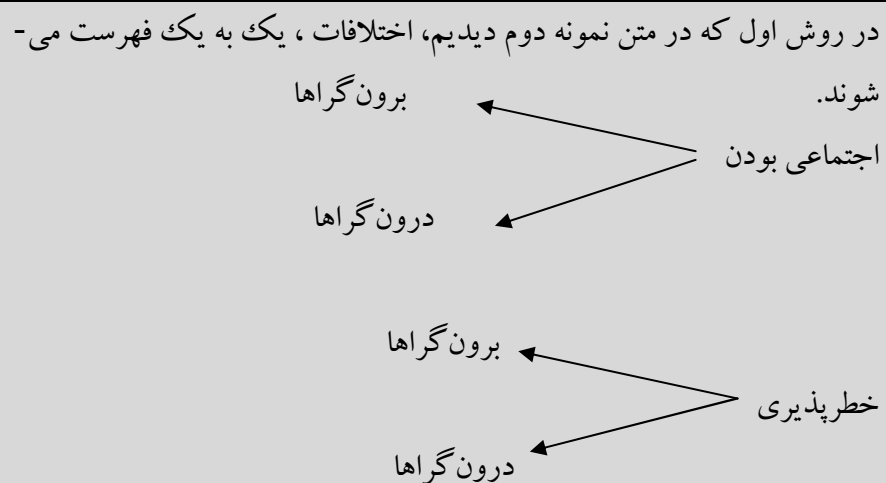
متن نمونه ۲

مطابق نظر روان‌شناس سویسی، کارل یونگ، شخصیت هر انسان را می‌توان بر روی یک پیوستار که از درون‌گرایی شدید تا برون‌گرایی شدید متنوع است، قرار داد. یک فرد برون‌گرا، مشتاق ارتباط با مردم و انجام فعالیت‌های گروهی و دسته‌جمعی که با افراد مختلف در برخورد است، می‌باشد. او اجتماعی است، مهمانی‌ها و جشن‌ها را دوست دارد، دوستان زیادی دارد، نیاز دارد که همیشه با افراد صحبت کند و از مطالعه و کتاب خواندن در انزوا و تنهایی خوشش نمی‌آید. برعکس، یک فرد درون‌گرا، شخصیتی ساکت و آرام و متفکر دارد و عاشق کتاب و مطالعه است تا عاشق مردم. بر خلاف برون‌گراها که عاشق هیجان‌اند، خطر می‌کنند و معمولاً ناگهانی و بدون برنامه و فکر قبلی عمل می‌کنند، درون‌گراها مسائل روزمره زندگی را خیلی جدی تلقی می‌کنند و طرفدار روش زندگی منظم و با برنامه‌ریزی هستند. در حالی که معمولاً برون‌گراها پرخاش‌گر هستند و به راحتی کنترل اعصاب خود را از دست می‌دهند و عصبانی می‌شوند، افراد درون‌گرا احساسات خود را تحت کنترل دارند و به ندرت رفتارهای پرخاش‌گرانه دارند و به راحتی عصبانی نمی‌شوند. شخص درون‌گرا نسبت به فرد برون‌گرا قابل‌اعتمادتر است؛ ولی در عوض کمتر امیدوار و خوش‌بین است. یک تفاوت دیگر بین این دو نوع شخصیت شامل توانایی یادآوری اطلاعات در آنها می‌شود. مطالعات نشان می‌دهد که افراد برون‌گرا سریع‌تر از درون‌گراها مطالب را یاد می‌گیرند؛ ولی در نهایت کمتر آن مطالب را به یاد می‌آورند.

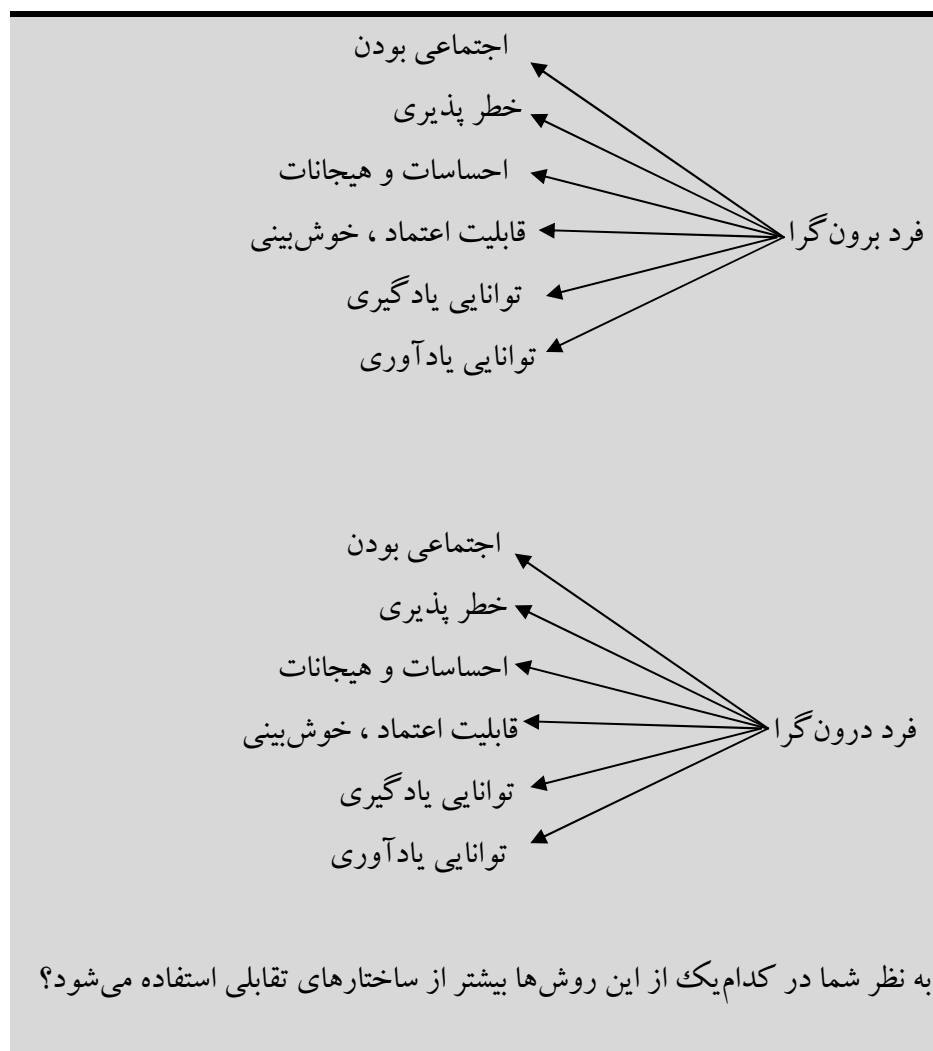
تمرین ۳- آیا در متن از نشانه‌های فهرست کردن استفاده شده است؟ مشخص کنید.
 کدام کلمات در متن تکرار شده‌اند؟
 چرا هیچ شباهتی در متن بیان نشده است؟
 متن را در جدول زیر تحلیل کنید.

شماره جمله	معیار مقایسه	ساختار مقایسه‌ای
درون گراها	برون گراها	
	اجتماعی بودن	
	خطر پذیری	
	بیان احساسات	
	قابلیت اعتماد، خوش بینی	

✓ روش‌های تنظیم پاراگراف‌های تضاد و تقابل

در روش دوم می‌توان اول شخصیت برون‌گراها را توضیح داد و سپس در ادامه خصوصیات درون‌گراها را فهرست کرد.

متن نمونه ۳

در مطالعه پدیده خواب، ما در واقع با دو پدیده مواجهه هستیم. در حقیقت ما در طول شب، دو نوع مختلف خواب را تجربه می‌کنیم که مکانیسم‌های مغزی و اهداف آنها از هم متفاوت است. وقتی افراد به خواب می‌روند، امواج مغزی آنها نسبت به زمان بیداری کندتر و نامنظم‌تر می‌شود. این نوع خواب، خواب ارتودوکسی نامیده می‌شود. در حالت مغز در حال استراحت است؛ جریان خون به مغز کاهش می‌یابد و دمای مغز کمتر می‌شود؛ نفس کشیدن و ضربان قلب منظم است و ماهیچه‌ها منقبض هستند. بعد از حدود یک ساعت در این حالت، امواج مغزی حالت فعال‌تری به خود می‌گیرند؛ درحالی که ظاهراً افراد در خواب عمیقی فرو رفته‌اند. این نوع خواب، خواب پارادوکسی نامیده می‌شود؛ زیرا با حالت بیداری، تشابهاتی دارد. در خواب پارادوکسی (فعال) نفس‌ها و ضربان قلب نامنظم است؛ جریان خون به مغز افزایش می‌یابد؛ دمای مغز بیشتر می‌شود؛ اکثر ماهیچه‌ها راحت و آرام هستند؛ بدن و صورت حرکات سریعی دارند که شامل حرکات سریع چشم هم می‌شود. این نشان می‌دهد که فرد در حال خواب دیدن است. بنابراین ما در طول شب به

صورت متناوب، این دو نوع خواب را تجربه می‌کنیم که هر کدام یک نوع وظیفه تجدید قوا را انجام می‌دهند. تجدید قوای مغزی (در خواب پارادوکسی) و تجدید قوای بدنی (در خواب ارتودوکسی).

تمرین ۴ - درباره دو موضوع از موضوعات زیر یک پاراگراف تقابلی بنویسید. اطلاعات را در جدولی تنظیم کنید. می‌توانید به صورت گروهی این تمرین را انجام دهید.

تفاوت‌های بین فرهنگ ایران و کشور شما

تفاوت در معماری و ساخت بناها و شهرسازی در ایران و کشور شما

تفاوت بین شخصیت شما و یکی از اعضای خانواده یا دوستانتان

تفاوت بین اصول دین اسلام و یکی از ادیان آسمانی دیگر

تفاوت‌های بین زبان مادری شما و زبان فارسی

فرهنگ ایران	فرهنگ کشور شما

ساختارهای مقایسه‌ای:

• **استفاده از صفات ساده و صفات برتر**

شخص درون‌گرا آرام‌تر و قابل‌اعتمادتر از فرد برون‌گراست.

شخص درون‌گرا کندتر از فرد برون‌گرا یاد می‌گیرد.

شخص درون‌گرا کمتر امیدوار است.

شخص برون‌گرا به اندازه شخص درون‌گرا آرام و قابل‌اعتماد نیست.

• **استفاده از حروف ربط و حروف اضافه**

شخص درون‌گرا به سرعت مطالب را یاد می‌گیرد؛ ولی به سرعت هم فراموش می‌کند.

برخلاف (برعکس) برون‌گراها که عاشق هیجان‌اند، درون‌گراها روش زندگی منظم و بابرنامه را دوست دارند.

برون‌گراها که عاشق هیجان‌اند، در تضاد (در تقابل) با درون‌گراها قرار دارند که طرفدار برنامه‌ریزی و نظم هستند.

درحالی‌که برون‌گراها به راحتی کنترل خود را از دست می‌دهند، درون‌گراها به ندرت عصبانی می‌شوند.

برون‌گراها هیجان را دوست دارند، اما درون‌گراها عاشق سکوت و آرامش‌اند.

• **استفاده از افعالی مثل اختلاف داشتن، متفاوت بودن، فرق داشتن، ...**

درون‌گراها از نظر شیوه زندگی با برون‌گراها خیلی فرق دارند.

علائم نگارشی ۵

علامت سؤال

- در آخر جملات پرسشی مستقیم
- به چی فکر می کنی؟
- نکته: در جملات پرسشی غیر مستقیم نقطه می آید.
- استاد از دانشجو پرسید که به چه چیزی فکر می کند.

علامت تعجب

- علامت تعجب فقط برای تعجب نیست؛ بلکه برای حالت عاطفی دیگری مثل تأکید، تحسین، ترحم، استهزاء، شک و تردید، حسرت، آرزو، دعا، تاسف، ندا نیز به کار می رود.
- عجب آدم ریاکاری!
- آفرین به این همه استعداد!
- ای دوست!
- آه! دریغ که دیگر وقتی نیست.

درس پنجم : پاراگراف توصیفی

الف - توصیف چهره ، حالات ، خصوصیات فردی

متن نمونه ۱

سیرت و صورت پیامبر (ص)

در میان جمع گشاده رو بود و در تنهایی سیمایی محزون و متفکر داشت . هرگز به روی کسی خیره نگاه نمی کرد . بیش تر اوقات چشم هایش را بر زمین می دوخت . در سلام کردن به همه حتی به کودکان پیش دستی می کرد . هرگاه به مجلسی وارد می شد ، نزدیک ترین جای خالی را اختیار می نمود . سخن هم نشین خود را قطع نمی کرد و با او طوری رفتار می کرد که او گمان می برد ، هیچ کس نزد رسول خدا از او گرامی تر نیست . بیش از حد لزوم سخن نمی گفت ؛ آرام و شمرده سخن می گفت و هیچ گاه زبانش را به دشنام نمی آلود .

- در این نوشته با تجسم ویژگی های روحی پیامبر گویی او را در میان خود حس می کنیم . برای آن که زندگی نامه یا شرح حال بنویسیم ، لازم است در کنار پرداختن به حوادث زندگی یک شخص یا رویدادهای علمی و ... قبلاً بتوانیم شرح حالات و خصوصیات روحی و جسمی او را نیز بنویسیم . این شیوه ای مناسب برای تمرین خوب نوشتن است . شما باید با استفاده از کلمات مناسب و متناسب با شخص مورد نظر خود تصویری واقعی و مطلوب از او به دست دهید .

برای نوشتن خصوصیات جسمی و روحی (اخلاقی) هر فرد می توانید از صفات زیر استفاده کنید :

هیکل : چهار شانه ، مردانه ، لاغر ، ضعیف ، نحیف و مردنی ، خپل ، گنده و میانه بالا ، خوش اندام ، خوش تیپ ، ریزه ، اندام ورزشی و آماده ،

قد : کشیده و موزون ، بلند و لاغر ، کوتاه و خپله ، بلند و درشت ، خمیده و قوز کرده ، رعنا ، صنوبری و ...

چهره (صورت) : گرد ، بیضی ، چهار گوش ، دراز ، سیه چُرده ، مهتابی ، سبزه ، سفید ، سیاه ، سرخ ، زرد ، آفتاب سوخته ، پخته و جا افتاده ، متین ، محجوب ، باحیا

مو : سیاه ، معجّد ، براق ، قهوه ای ، بور ، خرمایی ، مشکی ، صاف ، بلند ، پرپشت ، کوتاه ، وز کرده ، لخت ، خشک ، نرم ، ژولیده ، دراز ، فر و

لب : کلفت ، درشت ، نازک ، قلوه ای ، غنچه ای ، خوش تراش ، گلگون ، نمکین

دندان : مروارید ، صدف ، سفید ، سیاه ، موش خورده ، چرکین

بینی: قلمی، کشیده، عقابی، باریک، پهن، سر بالا
 چشم: درشت، ریز، بادامی، پر فروغ، سیاه، به سیاهی شب، آبی، عسلی، آهوئی، میشی،
 درخشان، شفاف، خمار، از حدقه در رفته
 ابرو: کمانی، پیوسته، هلالی، پر پشت، کم مو، نازک، باریک
 گونه: برجسته، استخوانی، برآمده، گلگون
 پیشانی: فراخ، بلند، کوتاه
 دست: کشیده، خوش ترکیب، سفید، نرم، خشن، کارگری، پینه بسته
 ریش: حنایی، جو گندمی، پروفیسوری
 گیسو: بلند، آشفته، کوتاه، پر چین، مجعد
 سن: نوجوان، جوان، میان سال، کهن سال، جافاده، در دهه چهل زندگی، در دهه پنجاه زندگی،...
 رفتار: آرام، متین، آرامش بخش، صبور، جدی، سخت گیر، منظم، خوش اخلاق، لا محبت، صمیمی،
 جذاب، ...

به نمونه های دیگری از توصیف توجه کنید.

متن نمونه ۲

روزی که با او آشنا شدم، مردی بود پنجاه و چند ساله با اندامی متوسط، چهار شانه، اندکی شکم داشت، صورت گرد و ابروهای پر پشت، چشمان درشت، پیشانی بلند، لب های پر گوشت، ریش و سیل جو گندمی خود را از ته می زد. دستار کوچک سیاهی بر سر می گذاشت و قبای بلند می پوشید. در وسط آن، شالی به کمر می بست که برجستگی شکمش از زیر آن پیدا بود. اشعار خود را با صدای بم با حجب و حیای عجیبی برای ما می خواند ...

متن نمونه ۳

نادر قلی خان (نادر شاه) ... قامتش بلند و موزون و بسیار سرخ رو و سرخ مو بوده و سرش بزرگ و پیشانی اش فراخ و گوشش بزرگ و دهانش بسیار فراخ و چشمانش فراخ و ابروهایش به هم پیوسته و پر مو و سیلش دراز و پر مو و دست هایش بسیار دراز و بازوهایش بسیار ستبر و انگشتانش دراز و بلند آواز و خرم دل بود و بشاش و شادمان و سریع الغضب بود. صدایش چنان بلند بوده که در وقت سخن گفتن تا یک میل آوازش را مانند همهمه ی شیر می شنیده اند! قوت حافظه اش به اندازه ای بوده که هرگز چیزی را که می شنیده فراموشش نمی شده. حواس پنج گانه اش بسیار قوی بوده و ...

تمرین ۱ - سعی کنید چهره پدر یا مادر خود را دقیق توصیف کنید.
ویژگی‌های جسمی بازیگر مورد علاقه خود را توصیف کنید و بگویید که از کدام خصوصیت چهره‌اش بیشتر خوشتان می‌آید؟

متن نمونه ۴

همیشه رأس ساعت مقرر به کلاس می‌آمد. حتی یک‌بار هم اتفاق نیفتاد که با تأخیر به کلاس بیاید یا بدون خبر قبلی کلاسمان را لغو کند. با گام‌هایی محکم، آرام و متین، لبخندی دوست‌داشتنی و امیدبخش، جدی و باصلابت وارد کلاس می‌شد. دانش و آگاهی بر صورت و رفتارش تأثیر عمیقی گذاشته و تواضع و آرامش خاصی به او بخشیده است. بعد از احوال‌پرسی کیف چرمی‌اش را باز می‌کرد؛ کتاب‌ها و جزوه‌ها، ماژیک و تخته‌پاک‌کن و جعبه عینکش را از داخل آن بیرون می‌آورد؛ هیچوقت بحث جلسه‌های قبلی و اینکه امروز قرار بود کدام بخش را بخوانیم فراموش نمی‌کرد. با اینکه سن و سالی از ایشان گذشته بود و در دوران کهن سالی خود به سر می‌برد، حواسش به همه چیز بود؛ اینکه چه کسی اهل مطالعه است؛ چه کسی اهل از زیر کار در رفتن است - هر چند آنقدر بزرگوار بود که هیچوقت مستقیم به روی کسی نمی‌آورد. با وجود لرزش دست‌هایش در اثر کهولت سن، همیشه پای تخته می‌رفت و مثال‌ها و مطالب را می‌نوشت و با حوصله و دقت تمام توضیح می‌داد. لرزش دستانش قلبم را به درد می‌آورد؛ خدایا این دستان چند سال است که با قلم مأنوس بوده‌اند؟ چند صفحه مطلب را روی صفحات کاغذ و تخته کلاس‌ها نوشته‌اند؟ این چشم‌هایی که حالا کم‌سو شده‌اند و برای دیدن صفحات کتاب و چهره دانشجویان نیاز به عینک دارند، چند کتاب و مقاله مطالعه کرده و نوشته‌اند؟ چقدر جامعه امروزی چنین انسان‌هایی نیاز دارد تا به دیگران رسم انسانیت، شرافت، صداقت و درستی بیاموزند.

کلمه تمرین - موضوع‌های زیر چه حس و حالی به شما می‌دهد؟ یکی را انتخاب کنید و حس و حال خود را درباره آن، بیان کنید .

- ۱ - بوی خاک پس از بارش باران
- ۲ - طعم خورشید قورمه سبزی مادر
- ۳ - طعم لبوی داغ در یک روز برفی
- ۴ - روزی که دوست دارم دوباره تکرار شود.

ب - توصیف مکان‌ها و مناظر

متن نمونه ۵

وارد حیاط خانه که می‌شوم، اولین چیزی که توجهم را به خود جلب می‌کند، باغچه‌ای پر از گل و گیاهان شاداب که در گوشه سمت راست حیاط قرار دارد. دور تا دور باغچه یک ردیف باریک و منظم، گل‌های بنفشه رنگارنگی کاشته شده است. قسمت بالای باغچه به طرز باسلیقه‌ای به چندین مربع کوچک تقسیم شده و در هر کدام از آنها یک نوع سبزی دیده می‌شود؛ عطر ریحان‌ها آدم را دیوانه می‌کند به یاد سفره، غذاهای خوشمزه مادر، کودکی، جمع خانواده و هزار خاطره شیرین دیگر می‌اندازد. در چهار گوشه باغچه چهار درخت نسبتاً تنومند سیب، هلو، انجیر و گردو، استوار و محکم سر به آسمان کشیده‌اند. یک ردیف باریک در وسط باغچه، چند بوته خیار، گوجه‌فرنگی و فلفل را در خود جای داده است؛ خیارهای تازه، خوش‌بو و خوش‌آب و رنگی که محال است بتوانی بر وسوسه خوردنشان غلبه کنی. در پایین باغچه هم چند بوته شمعدانی با گل‌هایی به رنگ‌های سفید، صورتی و قرمز، خوشحال و شادمان از تابش آفتاب سخاوتمند، به هر کسی که وارد حیاط می‌شود خوش‌آمد می‌گویند. هر روز صبح قبل از بیرون رفتن از خانه، این باغچه رنگارنگ باطراوت به من یادآوری می‌کند که هنوز هم زندگی زیباست، آفرینش عجب رازهایی دارد و خدا در همین نزدیکی است، بین همین گل‌ها و عطرها و رنگ‌های باغچه کوچک ما. وقتی گل رز صورتی که عطر گل محمدی دارد و تمام فضا را پر از بوی خوش کرده را بو می‌کنم، ناخودآگاه بر زبانم جاری می‌شود: فتبارک الله احسن الخالقین.

تمرین ۲ - سعی کنید متن زیر را در توصیف لحظات اول ورود خود به ایران کامل کنید.

پرواز دمشق - تهران (بغداد - مشهد، نجف - مشهد) از زمین بلند شد. صدای صلوات بلند فضای هواپیما را معنوی و روحانی کرد. خلبان اعلام کرد که حدود ۲ ساعت و نیم دیگر به تهران خواهیم رسید و سفر خوشی را برای همه مسافران آرزو کرد. چشمانم را بستم و افکار مختلفی به ذهنم آمد؛ اینکه چطور چند سال اخیر را به تلاش و مطالعه گذراندم تا بتوانم بورسیه تحصیل در این کشور را بگیرم؛ از همین حالا دلم برای خانواده‌ام تنگ شده بود. خدایا ایران چطور کشوری است؟ مردمانش چطور انسان‌هایی هستند؟ مضطرب و نگران، ولی در عین حال مشتاق و هیجان زده بودم. خلبان اعلام کرد که کمربندها را ببندیم و تا چند دقیقه دیگر در فرودگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) فرود خواهیم آمد. تمام آن لحظات مثل فیلمی جلوی چشمم است؛ وارد فرودگاه که شدم...

علائم نگارشی ۶

خط فاصله

- ۱- برای جدا کردن عبارتهای توضیحی ، بدل
 فردوسی - شاعر بزرگ ایران - در سال 329 به دنیا آمد
 بوستان سعدی - که دارای ده باب است - در سال 655 سروده شد .
- ۲- به جای حرف اضافه « تا » و « به » میان تاریخها ، اعداد و کلمات
 مهر - آذر ۴۵ یعنی مهر تا آذر ۴۵
 قطار تهران - مشهد : تهران به مشهد
 دهه ۱۳۳۰ - ۱۳۴۰ یعنی دهه ۱۳۳۰ تا ۱۳۴۰
- ۳- برای پیوستن برخی عبارتهای ترکیبی
 مسائل اجتماعی - سیاسی
 نشریه اجتماعی - هنری

درس ششم: تعریف

پاراگراف تعریفی: گاهی اوقات لازم است در انشاء خود در انشاء خود یک اصلاح یا یک پدیده، ... را تعریف کنید. این تعریف ممکن است یک تعریف رسمی باشد که در اینصورت معنای آن اصطلاح را می گوید ؛ یا اینکه یک تعریف کاربردی باشد که شیوه استفاده و کاربرد آن چیز را توضیح می دهید یا تفسیر خود را از آن پدیده ارائه دهید. تعریف معمولاً شامل سه بخش است:

۱ - اصطلاح یا پدیده

۲ - گروه یا طبقه آن

۳ - مشخصه های متمایز کننده آن

نمونه ۱

ساعت مچی یک ابزار مکانیکی برای تعیین زمان است که بر روی مچ دست بسته می شود.

اصطلاح: ساعت مچی

طبقه: ابزار

مشخصه ها: مکانیکی، گفتن زمان، بستن روی مچ دست

تمرین ۱ - سعی کنید مفاهیم زیر را تعریف کنید.

جک یا لطیفه

دوستی

عدالت

عشق

- ❖ نکته: در تعریف معمولاً از صفات یا جملات وصفی استفاده می‌کنیم.
- ❖ همچنین اصطلاحاتی مانند: به معنی..... است، یعنی، اشاره دارد به، عبارتست از، عبارتند از، نامیده می‌شود، شناخته می‌شود،.... به مثال‌های زیر توجه کنید.
- ❖ دانشگاه جایی است که افراد در آن مطالعه و تحصیل می‌کنند.
- ❖ هنر عبارتست از آفرینش و خلقت محصولات زیبا و دلنشین که با روح و احساس آدمی ارتباط دارند.
- ❖ زبان اشاره دارد به ابزار برقراری ارتباط از طریق صداها و نشانه‌ها.
- ❖ فرآیند توزیع و فرستادن کالاهای تولیدی یک کشور به کشورهای دیگر، صادرات نامیده می‌شود.
- ❖ پزشکی که در زمینه مطالعه، تشخیص، درمان و پیشگیری از بیماری‌های روانی کار می‌کند، به عنوان یک روان‌پزشک شناخته می‌شود.

❖ همچنین می‌توانید تعریف اولیه خود را با دادن اطلاعات اضافی و توضیحات تکمیلی گسترش دهید.

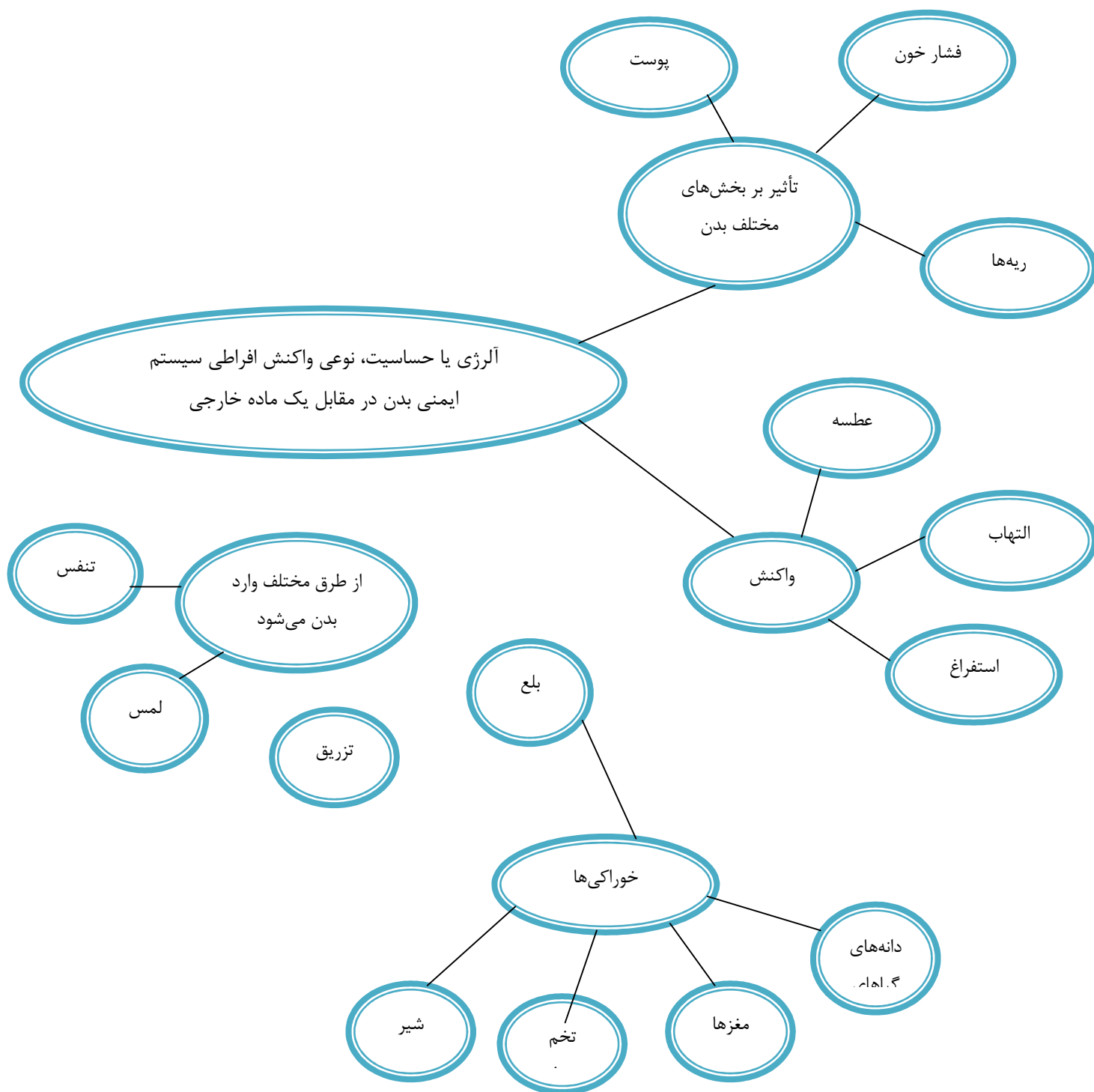
نمونه ۲

مهم‌ترین مزیت ساعت مچی نسبت به ساعت‌های دیگری مثل ساعت دیواری و غیره کوچک بودن آن است و اینکه می‌توانیم آن را روی دست ببندیم. در این صورت در هر جایی و در هر لحظه‌ای می‌توانیم به راحتی زمان را بدانیم. ساعت‌های مچی در اشکال و اندازه‌های مختلفی تولید می‌شوند. ولی همه آنها یک خصوصیت مشترک دارند؛ یک بند که به وسیله آن روی مچ دست بسته می‌شوند.

متن نمونه ۳

آلرژی یا حساسیت، نوعی واکنش افراطی سیستم ایمنی بدن در مقابل یک ماده خارجی است که می‌تواند از روش‌های مختلفی وارد بدن شود؛ آن ممکن است از راه تنفس وارد بدن شود، مانند گرده گل‌ها، گرد و خاک و پوسته‌های ریز حیوانات اهلی. همچنین ممکن است به بدن تزریق شود مثل زهر حشرات یا آمپول پنی‌سیلین؛ یک روش دیگر ورود از طریق پوست است، مثل ماده لاتکس در دستکش‌ها. بر اساس اعلام شبکه حساسیت غذایی، تقریباً هر نوع غذایی ممکن است باعث ایجاد آلرژی شود؛ گرچه چند دسته از غذاها مسئول نود درصد از آلرژی‌ها هستند. این مواد غذایی شامل شیر، تخم‌مرغ، دانه‌های گیاهی مثل بادام، مغزها مثل گردو، حلزون‌ها، سبوس و گندم می‌شوند. این مواد که غالباً بی‌ضرر و مفید هستند، به دلایل ناشناخته‌ای می‌توانند باعث بروز واکنش‌های افراطی در بدن بشوند. این واکنش‌ها شامل عطسه، استفراغ و انواع التهابات می‌شوند. آلرژی حتی ممکن است به حملات آسم بیانجامد. در موارد خیلی شدیدی ممکن است واکنش شامل تمام اعضای بدن شود و موجب افت شدید فشار خون و مشکلات تنفسی شدید بشود که حتماً نیاز به درمان جدی خواهند داشت.

نمودار طبقه‌بندی اطلاعات تعریف آلرژی

علائم نگارشی ۷

سه نقطه (...)

- برای کلمات یا عبارات محذوف استفاده می شود.
- چیزهایی نظیر دفتر، خودکار، مداد، پاک کن و ... را لوازم التحریر می گویند.

ممیز (/)

- برای جدا کردن سال های هجری شمسی قمری میلادی
- در سال ۲۲۴ ه. ق ۸۳۹ / میلادی
- برای نشان دادن شماره سوره ها و آیه های قرآن کریم. از سمت راست ابتدا شماره سوره و بعد شماره آیه
- قرآن کریم ۱۷/۷

درس هفتم: گزارش نویسی

متن نمونه ۱

هفته گذشته، ما را به تماشای برج میلاد در شهر تهران بردند. وقتی به آنجا رسیدیم، شخصی با لباس ویژه جلو آمد و گفت: «من راهنمای شما هستم. از اینکه مهمان ما هستید، خوشحالم. هرگونه اطلاعاتی که درباره برج میلاد میخواهید، از من پرسید تا برایتان توضیح دهم.»

بعد خودش شروع کرد و گفت: برج میلاد آسمانخراشی چند منظوره است که در شمال غربی شهر تهران قرار دارد. این برج، ششمین برج جهان، بلندترین برج ایران و مشخصترین ساختمان شهر تهران است؛ ارتفاع آن ۴۳۵ متر است. پا کار برج میلاد، از دو بخش تشکیل شده است:

الف) پی دایره‌ای به قطر ۶۶ متر و ضخامت ۳ تا ۴/۵ متر از بتن.

ب) سازه انتقالی که نوعی هرم ناقص است، شامل: هسته مرکزی دیواره‌های مایل و دیوارهای مثلثی. هسته مرکزی، یک هشت ضلعی به قطر ۲۸ متر با تعدادی حفره است که از آن برای آسانسور، راه پله و تأسیسات استفاده میشود. بدنه اصلی برج که سازه بالا و دکل آنتن روی آن قرار میگیرد، از چهار باله و دو هشت ضلعی تو در تو، تشکیل شده است و چند دیواره، ارتباط آنها را با یکدیگر برقرار می‌کند. آقای راهنما همچنان توضیح می‌داد و ما تماشا می‌کردیم و گوش می‌دادیم.

متن نمونه ۲

سومین روز نمایشگاه کتاب، با ازدحام نسبی بازدیدکنندگان ادامه یافت. صحن مصلی تهران، شبستانها، استراحتگاهها و قسمتهای مختلف نمایشگاه، میزبان جمعیتی بود که ترجیح داده بودند، روز تعطیل خود را در این فضا سپری کنند. چه کتاب بخرند و چه نخرند. می‌دیدم که علقه‌مندان به کتاب، مقابل غرفه‌های ناشران، جمع شده‌اند. اکثر بازدیدکنندگان، کیسه‌های تبلیغاتی در دست داشتند و یکی دو تا کتاب توی آن، جا داده بودند. همین طور که دیده‌ها و شنیده‌هایم را یادداشت می‌کردم، با چند نفر درباره وضعیت نمایشگاه صحبت کردم.

یکی از بازدیدکنندگان که دختر دانشجویی بود، گفت: برای یک کتاب فقط ۳۰۰ تومان تخفیف گرفته است و این مبلغ، حتی از قیمت بلیط رفت و برگشت مترو هم کمتر است. یک دانشجوی زبان انگلیسی هم از بخش کتابهای خارجی نمایشگاه چندان راضی نبود. یک آقای معلم هم که ظاهراً ادبیات فارسی درس می‌داد، خیلی خیلی راضی بود. او خوشحال بود که فقط در ۴ ساعت توانسته کتابهای مورد نظرش را خریداری کند.

بخش ناشران عمومی را ترک کردم و به شلوغ‌ترین قسمت نمایشگاه، یعنی بخش ناشران کودک و نوجوان رفتم. سالن‌های بخش کودک نمایشگاه، در قسمت شمالی مصل واقع شده بود و در آنجا، شور و شادی خاصی حکمفرما بود. در ورودی بخش کودک، یکی از ناشران خوش ذوق، مسابقه نقاشی برگزار کرده بود. در این مسابقه، هر کودکی که نمایشگاه کتاب را از نگاه خودش نقاشی میکرد، سه جلد کتاب هدیه می‌گرفت...

تمرین - یک بازدید خود از مکان‌های دیدنی ایران را به صورت گزارشی در دو پاراگراف بنویسید.

تمرین - گزارش یک روز به یاد ماندنی خود در ایران را بنویسید.

تمرین - آیا تا به حال به یک کنفرانس علمی رفته‌اید؟ گزارشی از آن بنویسید.

درس هشتم - نامه‌نگاری

نامه پیامی است از نویسنده به کسی که در دسترس او نیست و با او فاصله مکانی دارد.

نامه هر شخصی آینه شخصیت و ادب و دانش و فرهنگ و اندیشه اوست.

الف - نامه‌های خصوصی: نامه‌هایی هستند که برای دوستان، خانواده یا خویشاوندان نوشته می‌شود. قصد و هدف

این نامه‌ها احوال‌پرسی، تشکر و غیره است.

نامه‌های خصوص دارای بخش‌های زیر است:

۱ - تاریخ در بالای صفحه سمت چپ

۲ - عنوان و صفت و نسبت گیرنده نامه: پدر عزیزم، همسر عزیزتر از جانم، دختر خوبم، دوست نازنینم، استاد

گرامی، ...

۳ - سلام و احوال‌پرسی

۴ - مطالب اصلی نامه

۵ - خداحافظی

۶ - نسبت و نام نویسنده در پایین صفحه سمت چپ

۷ - امضا زیر نام نویسنده

ب - نامه‌های اداری و رسمی

نویسنده نامه‌های رسمی و اداری معمولاً می‌خواهد تقاضا یا شکایتی را مطرح کند یا می‌خواهد مدرکی را به اداره یا

سازمانی تحویل دهد.

نامه‌های خصوص دارای بخش‌های زیر است:

۱ - بنام خدا - بسمه تعالی - بسم الله الرحمن الرحیم در بالای صفحه - وسط

۲ - تاریخ در بالای صفحه - سمت چپ

۳ - عنوان و صفت و نسبت گیرنده نامه: ریاست محترم اداره ...، جناب آقای دکتر ...، معاونت محترم سازمان ...،

مدیر محترم مؤسسه ...، وزیر محترم ...،

۳ - با سلام، با عرض سلام و ادب، با سلام و احترام، با اهداء سلام، ضمن عرض سلام به عرض می‌رساند،

۴ - مطالب اصلی نامه

۵ - با تشکر، سپاس گزارم، با سپاس فراوان، با احترام،

۶- نسبت و نام نویسنده در پایین صفحه سمت چپ

۷- امضا زیر نام نویسنده

در نامه‌های اداری موارد زیر را رعایت کنید:

از زبان نوشتاری و رسمی استفاده شود و زبان گفتاری و عبارات عامیانه نباید استفاده شود.

جملات کوتاه و واضح باشند و جملات طولانی مبهم به کار نروند.

فقط مطلب اصلی به صورت فشرده گفته شود و از تفصیل و توضیحات اضافی خودداری شود.

جناب آقای حسین کاظمی با سلام

شما برای کار پاره‌وقت دانشجویی در مرکز تایپ و تکثیر « صدف » تقاضا داده‌اید. جهت کار در این مرکز وظایف شما بدین شرح خواهند بود: هر روز رأس ساعت ۱۲ ظهر در مرکز حاضر باشید. جزوه‌های تکثیر شده را مرتب کرده و فتری کنید و در قفسه‌ها بچینید. در صورت مراجعه مشتری سفارش آنها را بدهید و سفارشات جدید را در دفتر ثبت کنید و تاریخ دقیق تحویل و تعداد نسخه لازم و شماره مشتری را بنویسید. در صورت آماده شدن سفارشات زودتر از موعد مقرر، با مشتریان تماس بگیرید. سپس به بخش صحافی رفته و در صحافی کتاب‌ها و پایان‌نامه‌ها به مسئول بخش کمک کنید. در صورت شلوغ‌بودن بخش تکثیر باید در تکثیر جزوه‌ها و کتاب‌ها کمک کنید. ساعت ۳ تا ۳.۵ می‌توانید برای نماز و نهار استراحت کنید. سپس تا ساعت ۶ بعدازظهر به کار خود ادامه دهید. در صورت تمایل به اضافه‌کاری می‌توانید بعد از ساعت ۶ در مرکز در بخش تایپ ، کار کنید یا مقداری از سفارشات تایپ را به منزل برده ، تایپ کنید. در صورت تمایل به همکاری فردا ساعت ۱۲ ظهر برای مذاکره و قرارداد در مرکز حاضر شوید.

با تشکر

امیر حیدری، مدیر مرکز

تمرین ۳ - فرض کنید حسین کاظمی برای کار دانشجویی در کتاب‌خانه دانشکده نیز تقاضا داده است و ایمیلی از طرف رئیس کتابخانه درباره شرایط کاری و وظایف او دریافت کرده است؛ لیست زیر را کامل کرده و سپس نامه‌ای از طرف رئیس کتابخانه به حسین بنویسید.

چیدن کتاب‌های برگشت‌شده در قفسه‌ها

راهنمایی دانشجویان در پیدا کردن قفسه‌ها یا کتاب‌های مورد نظر
 مرتب کردن میزها و صندلی‌های کتاب‌خانه در آخر وقت و قرار دادن کتاب‌های روی میزها در قفسه‌ها
 گرفتن و پس دادن کیف‌های دانشجویان هنگام ورود و خروج
 کمک به مسئول بخش امانات در صورت شلوغ بودن کتابخانه
 برچسب زدن به کتاب‌های تازه خریداری شده
 ایمیل زدن به اعضای که کتاب‌ها را در موعد مقرر به کتاب‌خانه برنگردانده‌اند.

.....

نمونه ۱ - موضوع : درخواست وام یا مساعده حقوق

بسمه تعالی

۹۳/۷/۱۱

جناب آقای محمدی

رییس محترم امور کارکنان

با سلام و احترام

بدینوسیله اینجانب علی مالکی کارمند بخش حسابداری اداره بدلیل مشکلات مالی و شخصی ، تقاضای دریافت مبلغ ده میلیون تومان وام دارم که به اقساط ماهیانه پنج میلیون ریال از اولین حقوق و دستمزد پس از دریافت کسر گردد. خواهشمند است دستور فرمایید اقدام لازم مبذول نمایند. پیشاپیش از دستور مساعد جنابعالی کمال تشکر را دارم.

با تشکر

امضا

نمونه ۲ - تقاضای استخدام

باسمه تعالی

۸۰/۸/۲۹

با اهداء سلام

مدیر کل محترم آموزش و پرورش استان خراسان رضوی

با احترام، به استحضار عالی می‌رساند که با توجه به آگهی استخدام مندرج در شماره ۶۲ روزنامه اطلاعات، مورخ ۹۴/۳/۲۲، این جانب دارای شرایط لازم هستم و مایل می‌باشم به استخدام آن اداره درآیم.

خواهشمند است جهت بررسی مدارک پیوست این درخواست با نظر مساعد و اعلام نتیجه، دستور اقدامات مقتضی را صادر فرمایید. توضیح این که این جانب حسن احمدی، متولد ۶۱/۸/۱۵ دارای مدرک کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی و پنج سال سابقه کار در مدارس غیر انتفاعی شهر مشهد می‌باشم.

تصویر مدارک زیر به پیوست تقدیم می‌شود.

۱- دانشنامه‌ی کارشناسی ارشد .

۲- گواهی کار از مدارس غیر انتفاعی

۳- تمام صفحات شناسنامه.

حسن احمدی

امضا

نمونه ۳ - تقاضای تدریس

به نام خدا

باسلام و احترام؛

حضور مدیر گروه محترم رشته زبان‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد

بدینوسیله اینجانب زهرا حامدی فارغ التحصیل مقطع دکترا در رشته زبان‌شناسی گرایش همگانی از دانشگاه فردوسی مشهد، تقاضای خویش جهت تدریس در دروس دانشگاهی زیر را بحضور تقدیم می‌نمایم.

۱- تحلیل گفتمان و کاربردشناسی زبان ۲- رده‌شناسی زبان، ۳- گویش‌شناسی ۴- آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان

رزومه و سوابق آموزشی و پژوهشی خود را به پیوست حضور جنابعالی تقدیم می‌کنم.

امیدوارم ویژگی‌های اینجانب از جمله، سوابق آموزشی و تحصیلی، تسلط کامل به زبان انگلیسی، داشتن مهارت‌های ارتباطی قوی و اشتیاق به یادگیری مداوم و به روز نمودن اطلاعات دانشی خود مورد توجه آن مدیریت محترم قرارگیرد و فرصتی را فراهم سازد تا بتوانم به تدریس و ارائه خدمات پژوهشی به دانشجویان پردازم.

ضمن آرزوی توفیق و بهروزی برای جنابعالی، از زمانی که به بررسی رزومه اینجانب اختصاص می‌دهید تشکر می‌کنم. در صورت لزوم آمادگی خود را برای جلسه حضوری و ارائه سایر اطلاعاتی که لازم باشد و آشنایی بیشتر اعلام می‌دارم.

با تشکر -

نام و نام خانوادگی امضاء

نمونه ۴- موضوع : درخواست استخدام

به نام خدا

مدیر محترم شرکت تولیدی باران

باسلام واحترام ؛

بدینوسیله پیرو درج آگهی استخدام آن شرکت در روزنامه خراسان مورخ ۹۵/۲/۲۲ جهت همکاری در بخش حسابداری آن شرکت ، به پیوست مشخصات و سوابق شغلی خود (رزومه) خود را برای اعلام آمادگی جهت همکاری تقدیم می دارم .
امیدوارم ویژگی های اینجانب از جمله ، تحصیل در رشته حسابداری و گذراندن دوره های تخصصی ، تسلط کامل به زبان انگلیسی ، داشتن مهارت های ارتباطی قوی ، اعتماد به نفس بالا واشتیاق به یادگیری مداوم و به روز نمودن اطلاعات شغلی مورد توجه آن مدیریت محترم قرارگیرد .

ضمن آرزوی توفیق وبهروزی برای جنابعالی خواهشمندم تقاضای بنده را بررسی بفرمایید و نتیجه را به بنده اطلاع دهید.

با تشکر فراوان

نام و نام خانوادگی

امضاء

نمونه ۵ - موضوع : درخواست تجهیز پارک به تاب و سرسره

بسمه تعالی

۹۵/۲/۲۲

جناب آقای مجیدی

شهردار محترم شهر مشهد

با سلام و احترام ؛

بدینوسیله اینجانب کریمی به نمایندگی از جمعی از ساکنین محله قاسم آباد، خیابان گل ها به استحضار می‌رساند که پارک بوستان در خیابان گلها قدمتی چند ساله دارد و سال ها از زمان افتتاح آن می‌گذرد؛ اما فاقد وجود تاب و سرسره و گل و گیاه و نیمکت و حوض و وسایل بازی کودکان است. از جنابعالی نقاضا دارم در خصوص تجهیز پارک به وسایل بازی و تعویض و نوسازی وسایل موجود اقدام لازم صورت پذیرد.

همچنین با توجه به ضرورت همکاری و همیاری همگانی درداشتن شهری خوب و زیبا و محدودیت منابع مالی شهرداری آمادگی خود را جهت تامین بخشی از وسایل اعلام نموده و پرداخت بخشی هزینه های مربوطه را متقبل می گردیم . از حضرتعالی تقاضا داریم مساعدت لازم مبذول فرمایید .

پیشاپیش ازحسن توجه و دستور مساعد جنابعالی کمال تشکر را داریم.

با تشکر و سپاس فراوان

کریمی

امضاء

تمرین ۲- نامه‌ای به مدیر آموزشگاه زبان حافظ بنویسید و در آن تقاضای تدریس زبان انگلیسی یا عربی در آن آموزشگاه را بکنید.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ایمیل زدن - نمونه یک و دو

درس نهم: مقاله‌نویسی

تا کنون مهارت‌هایی را برای تولید پاراگراف‌های منظم و متنوعی یاد گرفتید. اما معمولاً آنچه از شما خواسته می‌شود، یک انشاء کامل - و نه یک پاراگراف - است. هر انشاء شامل چند پاراگراف به هم پیوسته در مورد یک موضوع می‌باشد. اگر شما تا الآن توانسته‌اید یک پاراگراف منسجم بنویسید، نوشتن انشاء هم برای شما به هیچ وجه سخت نخواهد بود. شما می‌توانید پاراگرافی را که در مورد یک موضوع نوشتید گسترش دهید تا به یک انشای کامل برسید. هر انشاء چند بخش دارد:

۱ - مقدمه: در این پاراگراف (پاراگراف‌ها) به خواننده اطلاعات پایه و ابتدایی را در مورد موضوع ارائه می‌دهید. ایده اصلی انشاء در این پاراگراف مطرح می‌شود. در جمله‌های پایانی بخش مقدمه معمولاً واژه‌ها یا عباراتی آورده می‌شود که نویسنده قصد دارد در پاراگراف‌های بعدی آنها را توضیح یا بسط دهد.

۲ - بدنه انشاء: این بخش شامل موضوعات مختلفی از همان ایده اصلی می‌شود. در اینجا، مثال‌ها، توضیحات، جزئیات و دلایلی برای گسترش موضوعی یا موضوعاتی که در بخش مقدمه مطرح شد می‌آید.

۳ - پاراگراف جمع‌بندی و خلاصه: همه ایده‌ها و نظراتی که در انشاء مطرح شده است، در اینجا خلاصه و جمع‌بندی شده و در صورت امکان یک نتیجه‌گیری کلی حاصل می‌شود. همچنین می‌توانید پیشنهادات یا راه‌حل‌هایی را نیز در این بخش ارائه دهید.

* نکته ۱: در پاراگراف مقدماتی و جمع‌بندی می‌توانید از سخن بزرگان، حدیث و ضرب‌المثل نیز استفاده کنید. این یک روش مناسب برای شروع و پایان انشاء است.

* نکته ۲: لازم به ذکر است که هر کدام از این پاراگراف‌ها می‌توانند از نوع علت و معلولی، توصیفی، مقایسه‌ای، تقابلی، فهرست‌بندی و باشد.

نمودار یک مقاله کامل

مهاجرت عبارت از جابه‌جایی انسان از یک سرزمین به سرزمین دیگر است، به بیان دیگر مهاجرت ترک سرزمین، خویشاوندان و دوستان و اقامت در محلی دیگر است و مهاجر کسی است که از جایی به‌جای دیگر برود و یا از سرزمینی به سرزمین دیگر هجرت کند. درباره مهاجرت روستائیان به شهر می‌توان گفت که مهاجرت بردن از یک گروه اجتماعی - فرهنگی (اجتماع ده) و پیوستن به گروه اجتماعی - فرهنگی دیگر (شهر) می‌باشد

مهاجرت روستائیان به شهر تنها موجب تغییر مکان جغرافیائی نیست، بلکه همواره با تغییر شغل مهاجر و تحرک اجتماعی همراه خواهد بود. یک روستائی که اجتماع ده را ترک می‌کند و به شهر می‌آید، در بسیاری موارد شغل کشاورزی را رها می‌کند و به‌جای آن به شغل و حرفه‌ای که در شهر وجود دارد مشغول می‌شود. از آنجا که مهاجرت روستائیان به شهر همواره با ترک زمین، گریز از روستا و رها کردن شغل کشاورزی همراه بوده و آسیب‌های فراوانی برای جامعه به بار آورده است، مصلحان اجتماعی و علماء اخلاق پدیده مهاجرت روستائیان به شهر را ناپسند، مخرب اخلاق و سلامت جامعه می‌شمارند و براساس قضاوت‌های اخلاقی نسبت به آن نظر می‌دهند.

به عقیده برخی از جامعه‌شناسان مهاجرت به‌طور عمده در مرحله خاصی از دوران زندگی انسان روی می‌دهد. افرادی که وارد دوره جوانی شده‌اند، جوانانی که ازدواج کرده‌اند، معمولاً خانه پدری را ترک می‌کنند و بر اثر مشکلات اقتصادی که بر زندگی خانوادگی آنها فشار می‌آورد، مجبور هستند برای کسب درآمد و یافتن کار سرزمین خود را ترک کنند و به شهرها روی آورند. بنابراین مسئله مهاجرت روستائیان بیشتر متوجه نیروهای فعال و جوان جامعه روستائی است. بررسی‌هایی که در زمینه سن مهاجران روستائی انجام شده است، این امر را تأیید می‌کند. علت‌های مختلف مهاجرت از روستا به شهر در چهار علت، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، جمعیت‌شناسی و طبیعی - کشاورزی خلاصه شده است.

از این علل، علت اقتصادی بیشترین فراوانی را از آن خود کرده که بیش از ۵۰ درصد علت‌های مهاجرت روستا - شهر را تبیین می‌کند. در بین عوامل اقتصادی، کمبود تسهیلات در روستا و بیکاری از بقیه مهم‌ترند. می‌توان گفت که با ارائه امکانات و تسهیلات مورد نیاز برای روستاها به خصوص با در نظر گرفتن انتظارات نسل جوان و ایجاد اشتغال در روستاها می‌توان از هجوم بی‌رویه این مهاجران به شهرها جلوگیری کرد.

عوامل اجتماعی و فرهنگی از نظر فراوانی دومین علت تبیین‌کننده مهاجرت روستا - شهر می‌باشند. هر چند دست‌بندی عوامل اجتماعی و فرهنگی بسیار مشکل است ولی مسلماً روستائیان به دلیل نبود مراکز دانشگاهی و کمبود مقاطع تحصیلی آموزش و پرورش به خصوص در مقطع متوسطه در روستاها، به شهرها مهاجرت می‌کنند. همچنین منشأ مهاجرت‌های زنجیره‌ای را در دو عامل اجتماعی و فرهنگی می‌توان جستجو کرد، به طوری که حدود ۳۰ درصد مهاجرت‌های ناشی از عوامل اجتماعی و فرهنگی به واسطه تبعیت از اقوام و ارتباط با شهر (شبکه مهاجرت) صورت گرفته است.

از جمله عوامل اجتماعی که با کاهش آن می‌توان از مهاجرت‌های بی‌رویه روستائیان به شهرها جلوگیری کرد، اختلافات محلی در روستاهاست. عامل یاد شده حتی می‌تواند باعث مهاجرت‌های دسته‌جمعی روستائیان شود. عامل جمعیت‌شناسی که ۶/۶ درصد علت مهاجرت روستا - شهر را تبیین می‌کند، می‌تواند با بهبود بسترهای عوامل اقتصادی یاد شده، خود به خود حذف شود. عوامل طبیعی و کشاورزی بیشتر حول محور آب و خاک می‌چرخد. حق نسق (آب و خاک) در جوامع روستایی از لحاظ اقتصادی، اجتماعی و غیره تعیین‌کننده است و نوسانات در این حق می‌تواند تغییراتی را در رفتار کشاورزان به وجود آورد. بنابراین، یکی از راه‌های جلوگیری از مهاجرت کشاورزان به جوامع شهری، تهیه زمین و آب کافی و مناسب برای این قشر روستایی است.

در مجموع می‌توان گفت که نقش عوامل دافعه روستایی در مهاجرت روستا - شهر بیشتر از سایر عوامل به خصوص عامل جاذبه شهری است. برخلاف تصور عمومی که زرق و برق شهری را عاملی مهم در مهاجرت روستائیان به شهر می‌داند، بررسی حاضر، نقش دافعه‌های روستایی را تعیین‌کننده‌تر دانسته است. به نظر می‌رسد که مهاجران روستا به شهر در اثر دافعه‌های روستایی است که مجذوب جوامع شهری می‌شوند نه اینکه جوامع شهری فی‌نفسه مجذوب‌کننده باشند

تمرین - درباره یکی از موضوعات زیر یک انشاء کامل بنویسید و سعی کنید آن را در نمودار زیر طبقه‌بندی کنید.

اگر کشورهای مسلمان با هم متحد شوند، این اتحاد و همبستگی چه پیامدهایی برای این کشورها خواهد داشت؟ شما از خانواده خود چه توقعاتی دارید؟

درباره تهاجم فرهنگی، شیوه‌های ظهور تهاجم فرهنگی، علت آن بنویسید و راه‌حل‌ها و پیشنهادهایی برای جلوگیری از آن ارائه دهید.

درباره اسراف در جنبه‌های مختلف زندگی، صرفه‌جویی، راهکارهای مبارزه با اسراف و صرفه‌جویی یک انشاء بنویسید.

موضوع

مقدمه
(زمینه‌سازی)

تنه / بدنه
(متن نوشته)

نتیجه
(جمع‌بندی)

درس دهم: خلاصه‌نویسی

خلاصه نویسی عبارت است از کوتاه کردن متن های طولانی به گونه ای که به اصل مطلب خدشه ای وارد نشود و در عین حال جزئیات از آن حذف شود.

فواید خلاصه نویسی

خلاصه نویسی قدرت و توانایی ذهن را برای کوتاه کردن نوشتارها بهبود می‌بخشد و هدفی که برای خواندن یک نوشته در مدت زمانی طولانی حاصل می‌شود را در زمانی کوتاه و بصورت مجمل و مختصر به خواننده تحویل می‌دهد. علاوه بر آن کمک می‌کند تا بتوانیم با اجزای یک نوشته آشنا شویم و توانایی تفکیک پذیری خود را در مورد اجزای زائد و اجزای اصلی نوشته بهبود بخشیم.

در نگارش دانشگاهی خلاصه‌نویسی نقش بسیار مهمی دارد. در امتحانات دانشگاهی شما با خلاصه‌ای که در پاسخ به سؤالات می‌نویسید میزان درک و فهم خود از یک مطلب یا موضوع را بیان می‌کنید. گاهی اوقات لازم است شما از ده صفحه مطلب یا بیشتر یک خلاصه یک پاراگرافی در پاسخ به یک سؤال ارائه دهید.

همچنین یکی از مهم‌ترین کاربردهای خلاصه‌نویسی، یادداشت‌برداری از صحبت‌های استاد هنگام تدریس است؛ چرا که مسلماً وقت و سرعت کافی برای یادداشت تمام جزئیات نخواهید داشت و باید خلاصه‌ای از مطالب ارائه شده را بنویسید.

لازم به ذکر است که در هنگامی سخنرانی و ارائه‌های کلاسی نیز خلاصه‌نویسی در تنظیم و دسته‌بندی مطالب برای ارائه کمک شایانی به شما می‌کند و خلاصه‌نویسی به گفتار شما هنگام سخنرانی نظم و انسجام می‌بخشد.

اصول خلاصه نویسی

۱- **تسلط بر متن**: شما می‌بایست هر متنی را که قصد خلاصه نویسی آن را دارید (حتی اگر نوشته خوتان باشد) کاملاً بخوانید. با خواندن کامل متن خواهید فهمید که اجزای یک جمله که شامل افعال، تیترا و ... می‌باشد به چه شکل دسته بندی شده اند بعد از آن باید مطلب را بخوبی درک کنید و مقصود نویسنده را از این نوشته بفهمید. بعد از اینکه بر متن تسلط یافتید شروع به خلاصه نویسی کنید.

۲- **پیدا کردن موضوع متن**: بدیهی است که هر نوشته هدفی را دنبال می‌کند، برای اینکه بتوانید حواشی را حذف کنید باید هدف را دنبال کنید و مسائلی که ربطی به اصل موضوع ندارند را بطوری حذف کنید که ربط و انسجام موضوعات و مطالب قبل و بعد حفظ شوند، به این ترتیب از حجم متن کاسته می‌شود و اصل و هدف مطلب ثابت خواهد ماند.

۳- **شناسایی و حذف اضافات**: در نوشته ای که قرار است خلاصه نویسی کنید باید به دنبال پاراگراف هایی بگردید که مطالبی خارج از بحث را بیان می‌کنند، اکثر این بحث ها به مناسبت بحث اصلی مطرح می‌شوند چرا که اگر به کلی از بحث خارج باشد حکایت از ضعف تألیف نوشته خواهد بود. در مورد حذف این نوشته ها هم باید دقت

کنید که خلاصه نویسی شما در چه مقیاس و اندازه‌ای است سپس با در نظر گرفتن سطح خلاصه نویسی اقدام به شروع کار کنید. باید در ضمن به این نکته هم توجه داشته باشید که فقط اضافات را حذف کنید، حذف مطالبی اصلی و کلیدی باعث از بین رفتن حاصل نوشته خواهد شد و درک مطلب را دشوارتر می‌سازد.

۴- بازبینی متن بعد از اتمام کار: بعد از اینکه متن خلاصه نویسی شده شما آماده شد. آن را با متن اصلی از نظر حجم مقایسه کنید، بعد ببینید که چه میزان از اضافات متن اول کم شده است. با مقایسه این دو نوشته ایرادات کار روشن و نوشته از نظر انشائی بررسی مجدد می‌شود.

متن نمونه ۱ -

مطالعات محققان کالج پزشکی ویل کورنل نیویورک نشان می‌دهد، یکی از مهم‌ترین دلایل ابتلا به دیابت نوع ۲، کمبود ویتامین آ است. به گزارش ایرنا، دیابت به علت ناتوانی بدن در تولید یا مصرف انسولین به وجود می‌آید. انسولین ماده‌ای است که توسط سلول‌های لوزالمعده تولید می‌شود و نقش آن استفاده از قند به عنوان عظیم‌ترین منبع انرژی است. تحقیقات نشان می‌دهد ویتامین آ سبب افزایش فعالیت سلول‌های لوزالمعده می‌شود و از بروز دیابت جلوگیری می‌کند. هویج، کاهو، سیب زمینی، روغن کبد ماهی، فلفل قرمز، فلفل دلمه‌ای، انبه، گردو، ریحان، گوجه‌فرنگی، زردآلو، هلو، اسفناج و جگر گوساله منبع غنی ویتامین آ هستند. این نوع دیابت به علت روش نادرست زندگی به وجود می‌آید و معمولاً به علت کم‌ تحرکی و اضافه‌وزن است. تا سال‌ها پیش، این نوع دیابت فقط در میان بزرگسالان دیده می‌شد، ولی در حال حاضر به کودکان نیز رسیده است. توجه به روش زندگی سالم تنها راه کنترل این معضل عمومی است. بر اساس گزارش سازمان بهداشت جهانی ۳۴۷ میلیون نفر در سراسر جهان مبتلا به دیابت هستند و پیش‌بینی می‌شود دیابت هفتمین عامل مرگ و میر تا سال ۲۰۳۰ میلادی باشد.

خلاصه:

محققان کمبود ویتامین آ و ناتوانی بدن در تولید یا مصرف انسولین، روش نادرست، کم‌ تحرکی و اضافه‌وزن را از مهم‌ترین دلایل ابتلا به دیابت دانسته‌اند و توجه به زندگی سالم را تنها راه کنترل این بیماری بیان می‌کنند.

تهران پایتخت ایران، بزرگترین، شلوغ‌ترین و پرجمعیت‌ترین شهر ایران است. بیشتر این جمعیت را مهاجرانی تشکیل داده‌اند که از شهرها و روستاهای سراسر کشور به تهران آمده‌اند و در مناطق مختلف شهر یا حومه اقامت کرده‌اند. تهران جاذبه‌های زیادی دارد؛ ثروت و امکانات رفاهی و تفریحی توجه مردم سراسر کشور را به خود جلب می‌کند. با این حال مشکلات شهر تهران بی‌شمار است. جمعیت زیاد موجب اختلال در نظم شهر و مشکل رفت و آمد افراد شده است. یکی دیگر از مشکلات تهران آلودگی محیط زیست است. افزایش جمعیت، مقاوم نبودن ساختمان‌ها در مقابل زلزله و کامل نبودن خطوط مترو هم از دیگر مشکلات شهر تهران است.

خلاصه:

تهران پایتخت ایران، بزرگترین و پرجمعیت‌ترین شهر ایران است که با وجود داشتن جاذبه‌های زیاد، دارای مشکلات فراوانی چون جمعیت زیاد، آلودگی محیط زیست، جمعیت بیش از حد و عدم مقاومت ساختمان‌ها می‌باشد.

متن نمونه ۲ -

یکی از مهمترین فواید یادگیری یک زبان جدید، درهایی از دنیای دیگر است که به رویتان باز می‌شود. اگر به صورت گروهی زبان یاد بگیرید، بلافاصله با دوستان جدیدی آشنا می‌شوید که در یادگیری زبان جدید با آنها اشتراک دارید. اگر مسلط به زبان دوم باشید، احتمال استخدامتان در شرایط اقتصادی امروزه بسیار بیشتر از افرادی می‌شود که تنها با یک زبان صحبت می‌کنند. افراد چند زبانی می‌توانند در جوامع مختلف ارتباط برقرار کرده و تعامل داشته باشند. وقتی شروع به یادگیری زبان دوم کردید، راهبردهای یادگیری زبان را فرا گرفته و برای یادگیری زبان دیگر می‌توانید از آنها استفاده کنید. تاثیرات شناختی مثبت یادگیری زبان دوم، به مغز آموزش می‌دهد که ساختارهای متفاوت زبانی را تحلیل و پردازش کند. تحصیل زبان دوم، حافظه شما را بهبود داده و توجه شما را افزایش می‌دهد. فرایند دو زبانه شدن، مغز شما را ورزش می‌دهد و شما را برای تمرکز و تقویت مهارت حل مسئله به چالش می‌کشد. دانشجویان دو زبانه معمولاً در آزمون‌های استاندارد نسبت به دانشجویان یک زبانه، نمرات بالاتری به دست می‌آورند، به ویژه در حوزه واژگان، ریاضیات و خواندن مطلب. وقتی یاد می‌گیرید از یک زبان به زبان دیگر تغییر دهید، توانایی انجام چند وظیفه را در مغز بهبود می‌بخشید. محققان نتیجه گرفته‌اند افرادی که به بیش از یک زبان صحبت می‌کنند، خلاق‌تر از افراد یک زبانه هستند. همچنین یادگیری یک زبان خارجی توانایی حل مسئله و تفکر منطقی را افزایش می‌دهد.

به عقیده محققان آشنایی با افراد جدید و دنیایی جدید، احتمال استخدام بیشتر، بهبود حافظه، تمرکز بهتر و تقویت مهارت حل مسئله، توانایی انجام چند وظیفه در مغز، خلاقیت بیشتر و تفکر منطقی، از فواید یادگیری یک زبان دوم هستند.

متن نمونه ۳

اغلب مردم خبرنگارها را آدم‌هایی فضول می‌دانند. ولی من شغل آنها را خیلی دوست دارم. ولی به نظر من آنها آدم‌هایی دقیق، حساس و مسئول هستند. مخصوصاً خبرنگارهای روزنامه‌ها. وقتی که یک خبرنگار برای تهیه یک گزارش می‌رود، او از تمام هوش و حواس خود استفاده می‌کند تا گزارش خوب و دقیقی تهیه کند. وقتی که خبرنگاری با یک مقام مسئول مصاحبه می‌کند، احساس می‌کنم او سؤال‌های مردم را مطرح می‌کند. حتی وقتی که تحلیل‌گر یک روزنامه خبری را تحلیل می‌کند، مثل این است که به خواننده خود کمک می‌کند تا آن خبر را بهتر بفهمد. از این روست که من فکر می‌کنم روزنامه‌نگاری شغلی بسیار مهم است.

خلاصه:

بر خلاف اکثر مردم، به نظر من خبرنگاران انسان‌هایی دقیق و مسئول هستند؛ چرا که از تمام هوش و حواس خود در تهیه گزارش استفاده کرده، سؤال‌های مردم را مطرح می‌کنند و به خوانندگان در درک اخبار کمک می‌کنند.

تمرین ۱- دو گزینه که بهترین خلاصه برای این پاراگراف بالا هستند را انتخاب کنید.

چندین دلیل برای تعداد فزاینده خانواده‌های تک والدی وجود دارد. اولاً خانواده‌های تک - والدی منعکس‌کننده تغییراتی در نگرش‌های فرهنگی به طلاق و همچنین به مادران مجرد می‌باشد. تعداد قابل توجهی از والدین در نتیجه طلاق به والد مجرد تبدیل می‌شوند. علاوه بر این، تعداد کودکان متولدشده توسط زنان مجرد که تصمیم می‌گیرند کودک خود را نگه دارند و خودشان او را تربیت کنند، به شدت افزایش یافته است. در نهایت، درصد کمی از خانواده‌های تک والدی نیز وجود دارد که حاصل فوت زود هنگام یکی از والدین می‌باشند. امروزه، این انواع متنوع خانواده‌ها رایج و بنابراین طبیعی هستند.

الف - تعداد فزاینده خانواده‌های تک‌والدی منعکس‌کننده تغییراتی در نگرش‌های فرهنگی به طلاق و همچنین به مادران مجرد و تعداد زیاد کودکان متولدشده توسط زنان مجرد می‌باشد.

ب - دلایل افزایش خانواده‌های تک‌والدی را می‌توان تغییر در نگرش فرهنگی به طلاق، تصمیم مادران مجرد به نگهداری از فرزندان و فوت زود هنگام یکی از والدین دانست.

ج - تغییر در نگرش به طلاق و زنان مجرد، افزایش تعداد کودکان متولدشده از مادران مجرد و فوت یکی والدین باعث افزایش خانواده‌های تک‌والدی شده است.

د - امروزه خانواده‌های تک‌والدی، تعداد کودکان متولدشده و فوت یکی از والدین زیاد شده است و نگرش فرهنگی به طلاق تغییر کرده است.

تمرین ۲- متن زیر را در چند جمله خلاصه کنید.

آشپزی ایرانی یکی از کاملترین ترکیبات غذایی در جهان و آسیا را دارد. آشپزی ایرانی بر بسیاری از غذاهای کشورهای حوزه خاورمیان همچون کشورهای ترکیه، ارمنستان، گرجستان، جمهوری آذربایجان و عراق تأثیر داشته است. همچنین طرز آشپزی ایرانیان با شیوه آشپزی کشورهای افغانستان، تاجیکستان، جمهوری آذربایجان، ارمنستان، عراق و ترکیه همانند است. خورشت‌ها و آش‌های ایرانی نشان می‌دهد که به طور سنتی زنان ایرانی، مواد غذایی را به خوبی می‌شناختند و با شیوه‌های ترکیب آنها با یکدیگر برای غنی‌تر شدن غذاها آشنا بودند. ترکیب گروه‌های غذایی گوناگون غلات، حبوبات، سبزی‌ها و پروتئین‌های گیاهی و حیوانی در همه خوراکی‌ها دیده می‌شود. ایرانیان مزه‌های جدیکد را با ترکیب مواد غذایی به خوبی یافته‌اند. در زبان عربی کتاب‌هایی درباره آشپزی وجود دارد که با پخت و پز ایرانیان بی‌ارتباط نیست؛ زیرا از نظر اصطلاح و واژه میان این دو دسته شباهت‌هایی دیده می‌شود. این امر احتمالاً به این سبب بوده است که در حکومت خلفای عباسی تعداد زیادی از ایرانیان دخیل بودند و بالطبع آداب و عادات آنان در زندگی اقوام عرب نفوذ کرده است و روش آشپزی ایران در زمان عباسیان مورد توجه قرار گرفته است. در زبان فارسی چهار کتاب مستقل در آشپزی وجود داشته است و همچنین نام بسیاری از طعام‌های ایرانی و اصطلاحات آشپزی که معرب شده است در کتاب‌های زبان عربی دیده می‌شود.

تمرین ۳- متن زیر را در یک پاراگراف خلاصه کنید.

خانواده به عنوان اولین کانونی که فرد در آن قرار می‌گیرد دارای اهمیت شایان توجهی است. اولین تأثیرات محیطی که فرد دریافت می‌کند از محیط خانواده است و حتی تأثیرپذیری فرد از سایر محیطها می‌تواند نشأت گرفته از همین محیط خانواده باشد. خانواده پایه گذار بخش مهمی از سرنوشت انسان است و در تعیین سبک و خط مشی زندگی آینده، اخلاق، سلامت و عملکرد فرد در آینده نقش بزرگی بر عهده دارد.

عواملی چون شخصیت والدین، سلامت روانی و جسمانی آنها، شیوه‌های تربیتی اعمال شده در داخل خانواده، شغل و تحصیلات والدین به وضعیت اقتصادی و فرهنگی خانواده، محل سکونت خانواده، حجم و جمعیت خانواده، روابط اجتماعی خانواده و بی‌نهایت متغیر دیگر در خانواده وجود دارند، شخصیت فرزند، سلامت روانی و جسمانی او، آینده شغلی، تحصیلی، اقتصادی، سازگاری اجتماعی و فرهنگی، تشکیل خانواده او و غیره را تحت تأثیر قرار می‌دهند.

در این کانون اولیه اولین تأثیر و تأثرات متقابل آغاز می‌شود و کودک کم‌کم در فرآیند رشد و اجتماعی قرار می‌گیرد. روان‌شناسان معتقدند سالهای اولیه کودکی نقش بسزایی در رشد شخصیت و آینده او دارد. میزان سلامت جسمانی و روانی کودک بسته به ارتباطی است که خانواده با وی دارد و تا چه حد تلاش می‌کند نیازهای او را برآورده سازد. کودکانی که در این سنین از لحاظ عاطفی و امنیتی در خانواده تأمین نمی‌شوند به انواع مشکلات مبتلا می‌شوند.

مرحله نوجوانی دوران حساسی است. بطوری که در کنار سایر تحولات و تغییراتی که از جنبه‌های جسمانی و روانی در فرد اتفاق می‌افتد، ویژگی مشترک و مهم دیگر آن دوران، استقلال طلبی نوجوان در خانواده است. در صورتی که خانواده در این دوران به کارکردهای اساسی خود آشنایی نداشته باشد و همچنین با ویژگیهای دوران نوجوانی آشنا نباشد، نخواهد توانست عملکرد تربیتی خود را به نحو احسن ایفا نماید.

سخت‌گیری زیاد والدین و خانواده در این دوران و همچنین سهل‌گیری و آزادگذاری آنها فرزند را موجودی سرکش، طغیانگر و متزلزل بار خواهند آورد. از این گذشته این دوران، دوران الگوگیری و همانندسازی و لازم است خانواده الگوهای مناسبی را برای نوجوان خود فراهم سازند. میزان حضور خانواده در اجتماع نیز در این اهمیت بسزایی دارد.

خانواده در عین حال که کوچکترین واحد اجتماعی است، مبنا و پایه هر اجتماع بزرگ است. افراد سالم جامعه، افراد موفق و افراد فعال اجتماعی از داخل خانواده‌های سالم بیرون آمده‌اند و افراد ناسالم پرورش یافته خانواده‌های ناسالم هستند. انحرافات خانواده، عدم سلامت روانی خانواده، مشکلات اقتصادی و اجتماعی خانواده از لحاظ تأثیری که روی اعضاء خود دارد جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد. افراد پیوند میان خانواده و اجتماع هستند. افراد پرورش یافته در خانواده وارد اجتماع می‌شوند و ویژگیهای سالم یا ناسالم خود را که در خانواده دریافت کرده وارد اجتماع می‌کنند. از این لحاظ سلامت یک جامعه به سلامت خانواده‌های آن وابسته است.

تمرین ۴- به فایل‌های صوتی گوش کرده و خلاصه آنها را در چند خط بنویسید.

منابع:

- ۱- زبان و نگارش فارسی، احمدی گیوی و دیگران
- ۲- شیوه نگارش فارسی، غلامرضا ارژنگ
- ۳- دستور زبان فارسی از دیدگاه رده‌شناسی، شهرزاد ماهوتیان
- ۴- دستوری زبان فارسی ۲، انوری و احمدی گیوی
- ۵- دستور زبان فارسی ۱، وحیدیان کامیار
- ۶- دستور زبان فارسی، ناتل خانلری
- ۷- دستور زبان فارسی امروز، غلامرضا ارژنگ
8. Teaching writing in the inclusive classroom by Passman and McKnight
9. Techniques in teaching writing by Raimes
10. Paragraph development by Arnaudet & Barret
11. Writing with confidence, writing effective sentences and paragraphs by Meyers
- 12 – How to teach writing by Jeremy Harmer